

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
FILOZOFICKÁ FAKULTA

ANALÝZA HOSPODAŘENÍ OBCE BLUDOV V LETECH 2008 – 2013

Diplomová práce

Autor: Bc. Michaela Fujašová

Vedoucí práce: Doc. Ing. Richard Pospíšil, Ph.D.

Olomouc 2014

Univerzita Palackého v Olomouci

Filozofická fakulta

Akademický rok: 2012/2013

Studijní program: Humanitní studia

Forma: Prezenční

Obor/komb.: Německá filologie - Aplikovaná ekonomická studia
(NF-AE)

Podklad pro zadání DIPLOMOVÉ práce studenta

PŘEDKLÁDÁ:	ADRESA	OSOBNÍ ČÍSLO
FUJAŠOVÁ Michaela	Není 171, Olšany	F120427

TÉMA ČESKY:

Analýza hospodaření obce Bludov v letech 2008 - 2013

NÁZEV ANGLICKY:

Bludov economy analysis from 2008 to 2013

VEDOUcí PRÁCE:

Doc. Ing. Richard Pospíšil, Ph.D. - KAE

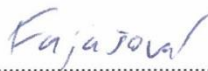
ZÁSADY PRO VYPRACOVÁNÍ:

1. Vymezení tématu
2. Studijní literatura
3. Selekce na základě vztahu k tématu
4. Postupné zpracovávání jednotlivých kapitol

SEZNAM DOPORUČENÉ LITERATURY:

- [1] PEKOVÁ, Jitka. Hospodaření a finance územní samosprávy. Praha: MANAGEMENT PRESS, 2004, 365 s. ISBN 80-7261-086-4
- [2] PROVAZNÍKOVÁ, Romana. Financování měst, obcí a regionů ? teorie a praxe. Praha: GRADA, 2007, 280 s. ISBN 978-80-247-2097-5
- [3] PETEROVÁ, Helena. Finanční hospodaření územních samosprávných celků a jeho přezkum. Institut pro místní správu, 2008, 95 s. ISBN 8086976130
- [4] OCHRANA, František; PAVEL Jan; VÍTEK Leoš a kolektiv. Veřejný sektor a veřejné finance. Grada Publishing a.s., 2010, 261 s. ISBN 8024732289

Podpis studenta:

Datum:

21.5.2013

Podpis vedoucího práce:

Datum:

21.5.2013

Prohlášení

Místopřísežně prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma: „Analýza hospodaření obce Bludov v letech 2008 – 2013“ vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucího diplomové práce a uvedla jsem všechny použité podklady a literaturu.

V Olomouci dne.

Podpis.....

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala Doc. Ing. Richardu Pospíšilovi, Ph.D. za odborné rady, vstřícný přístup a cenné postřehy, kterými přispěl k vypracování této diplomové práce. Poděkování patří také zaměstnankyni obecního úřadu Bludov paní Xenii Fišerové. Bez jejích poskytnutých materiálů by nebylo možné tuto diplomovou práci uskutečnit.

Obsah

Úvod	3
1 Obecná charakteristika územní samosprávy	5
1.1 Historický vývoj územní samosprávy	5
1.2 Postavení a funkce územní samosprávy v současné době.....	5
1.2.1 Funkce územní samosprávy	6
1.3 Předpoklady fungování územní samosprávy	8
1.3.1 Legislativní předpoklady	8
1.3.2 Ekonomické předpoklady	8
1.4 Struktura veřejné správy v České republice	9
1.4.1 Územní státní správa.....	9
1.4.2 Územní samospráva	9
2 Územní samosprávný celek – obec	11
2.1 Druhy obcí v České republice, problematika rozdrobenosti obcí	12
2.2 Postavení a funkce obce – působnost.....	14
2.3 Orgány obce	16
2.3.1 Zastupitelstvo	17
2.3.2 Rada obce.....	17
2.3.3 Starosta.....	18
2.3.4 Obecní úřad.....	19
2.3.5 Poradní a kontrolní orgány	19
3 Rozpočet obce.....	21
3.1 Rozpočtový proces	23
3.2 Obsah rozpočtu obce	26
3.2.1 Příjmy rozpočtu obce	28
3.2.2 Výdaje rozpočtu obce	30
4 Hospodaření obce Bludov	31
4.1 Popis obce	32
4.2 Hospodaření obce Bludov v letech 2008 – 2013	35
4.2.1 Monitoring hospodaření obce	38
4.2.2 Bilance provozního a kapitálového rozpočtu.....	41
4.2.3 Hodnocení příjmů	42
4.2.4 Hodnocení výdajů	46

4.2.5	Odvětvové třídění výdajů.....	49
5	Rozpočtový výhled obce Bludov	61
6	Koncepce rozvoje obce Bludov	65
	Závěr	67
	Seznam použitých zdrojů	74
	Seznam tabulek a grafů	80
	Seznam příloh.....	82

Úvod

Hlavním úkolem obce by měla být, na základě zákona o obcích, péče o rozvoj svého území a o potřeby svých občanů. Tento úkol však nemůže obec splnit bez dostatečných finančních prostředků, které má z různých zdrojů k dispozici. Efektivní způsob hospodaření s finančními prostředky se odráží v kvalitě poskytovaných služeb a v péči o obec a občany. Způsob tohoto hospodaření se pak projevuje ve finanční situaci, a následně v celkovém finančním zdraví obce.

Jeden z hlavních faktorů, který má vliv na trvalý rozvoj obce, je především finanční stabilita a dostatečné zdroje příjmové stránky rozpočtu. Základním úkolem obecních financí je tedy zajistit dostatečné finanční prostředky. Problémem však je, že ne všechny příjmy a výdaje může obec přímo ovlivnit. Na jedné straně je obec závislá na celostátním výnosu daní (tedy na aktuální podobě zákona RUD), a na druhé straně musí obec některé výdaje zajišťovat ze zákona. Přesto by měla obec vynakládat své prostředky efektivně a hospodárně. Zda se jí to daří, závisí především na kvalitě jejího rozpočtového procesu.

Každá obec se řídí svým ročním rozpočtem a rozpočtovým výhledem. Rozpočet poskytuje informace o kladném nebo záporném saldu hospodaření v rozpočtovém roce. Je to v podstatě finanční plán obce, ve kterém jsou zobrazeny výdaje, které plánuje obec pokrýt očekávanými nebo minulými příjmy či přijatými úvěry. Rozpočet je rovněž nástroj k prosazování obecních cílů.

Předmětem této práce je analýza hospodaření obce Bludov v letech 2008 – 2013. Jako úvodní kapitolu považuji za důležité uvést obecnou charakteristiku územní samosprávy, která je významná pro pochopení podstaty existence územní samosprávy, a následně územně samosprávný celek neboli obec a také rozpočet obce. Tyto kapitoly tvoří teoretickou část, která navazuje na část praktickou. Pro hodnocení rozpočtového hospodaření jsem si vybrala obec Bludov z několika důvodů. Bydlím od narození v blízkosti této obce a po osobní stránce mě zajímá její vývoj, protože Bludov patří z okolních vesnic k historicky i kulturně nejzajímavějším. V posledních letech došlo v Bludově k poměrně velkým změnám (především v oblasti infrastruktury), a toto téma bylo dlouho mezi obyvateli obce řešeno. Mým cílem je zjistit, jak velký vliv měly tyto změny na výsledky hospodaření obce a zda byly finanční prostředky použity opravdu efektivně. Pomocí těchto informací vypracuji mé hodnocení celkového rozpočtového hospodaření zkoumaného období a následná opatření.

Pro přehlednější rozbor analýzy použiji tabulky nebo grafy, které jsou na základě převzatých údajů nebo vlastních výpočtů doplněny textem. Pro naplnění stanovených cílů jsem použila údaje z „Výkazů pro hodnocení plnění rozpočtu“ Ministerstva financí a Rozvahy obce k jednotlivým rokům zkoumaného období. Jako zdroj informací jsem využila odbornou literaturu, jejímž hlavním tématem bylo financování územní samosprávy, dále právní předpisy, internetové zdroje a potřebné informace z pravidelně vydávaného místního časopisu obce – Bludovanu.

1 Obecná charakteristika územní samosprávy

1.1 Historický vývoj územní samosprávy

Územní samospráva má ve většině vyspělých zemí dlouhou historii, která sahá až do dob starého Říma a Řecka. V průběhu středověku představovala města relativně autonomní hospodářské celky. V 19. století došlo k rušení nevolnictví a velkému přílivu obyvatel do měst, což mělo za následek rostoucí nároky na místní územní samosprávu a hospodaření municipalit. Od poloviny 19. století lze pozorovat významné změny v postavení měst a obcí. Rozvoj výroby a obchodu vedl k diferenciaci municipalit na bohaté a chudé. Tento nerovnoměrný vývoj se stal jednou z příčin nežádoucí migrace obyvatelstva a kapitálu. Postupně až do 1. poloviny 20. století začal proces centralizace, jejíž tendence se zesílila v období druhé světové války. Ve 2. polovině 20. století pokračovaly v mnoha zemích migrační vlny obyvatel do měst a zároveň se stále zvyšovaly požadavky kladené na územní samosprávu. Především šlo o zajištění vyšší efektivnosti veřejného sektoru a vyšší hospodárnosti při financování rostoucích veřejných potřeb.¹

Ve 2. polovině 20. století je územní samospráva chápána jako forma veřejné vlády a veřejné správy, tzn., že samostatně spravuje věci veřejné na území menším, než je stát. Stát tedy uznává schopnost územní samosprávy spravovat na svém území věci veřejné. V tomto období se začaly projevovat výrazné tendence směřující k posilování role územní samosprávy, a to i v ekonomické oblasti. S tím souviselo účelné rozdělení odpovědnosti zabezpečování veřejných statků mezi stát a územní samosprávu, docházelo tedy k decentralizaci.²

1.2 Postavení a funkce územní samosprávy v současné době

Územní samospráva představuje v současné době:

- reprezentanta občanů, jejich zájmů a preferencí.
- reprezentanta pluralitního demokratického systému v dané obci a na území regionu.

¹ PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Praha: MANAGEMENT PRESS, 2004, s. 14 – 16. ISBN 80-7261-086-4.

² PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. s. 17 – 18.

- odpovědnost za zabezpečení celé řady veřejných statků, vytváření podmínek pro sociálně ekonomický rozvoj municipality resp. regionu, a maximalizaci ekonomického blahobytu v rámci daného území.
- koordinátora vztahů municipalita – region, municipalita – stát, region – stát.³

Územní samospráva je reprezentovaná především volenými orgány a je tedy ohniskem komunity. Funguje jako reprezentant svých občanů, zároveň by měla s nimi spolupracovat. Ve vyspělých zemích vzniká snaha budovat vztahy mezi orgány územní samosprávy a občanem na principu partnerství, i když rozhodovací pravomoc v systému zastupitelské demokracie mají volené orgány municipality. V této souvislosti se věnuje pozornost zapojení občanů do práce v iniciativních a poradních orgánech, což znamená, že má občan možnost se aktivně spolupodílet na koncepci rozvoje municipality.⁴

1.2.1 Funkce územní samosprávy

Na svém území plní územní samospráva různé funkce, které však spolu úzce souvisí. Jde o funkce:

- sociální
- ekonomickou
- územně technickou

V případě **sociální funkce** se územní samospráva angažuje v zabezpečování sociální péče a sociálních služeb pro chudší vrstvy obyvatel. Územní samospráva se v tomto směru stará o to, aby byla zajištěna bezpečnost občanů bez ohledu na to, z jaké sociálně ekonomické vrstvy pocházejí. Podílí se tedy na ochraně jejich majetku.

V rámci **ekonomické role** územní samosprávy je klíčovou funkcí zabezpečit pro své obyvatelstvo celou řadu veřejných statků. Jde o zabezpečení zhruba čtyř typů veřejných statků podle prostorově ohraničeného užitku – stát, region, obec. V tomto případě se respektuje zásada prospěchu. Veřejné statky pak dělíme na:

- národní veřejné statky: jde například o zabezpečení výstavby a údržby silnic, o regulaci vodních toků apod.;

³ PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Praha: MANAGEMENT PRESS, 2004, s. 21 – 22. ISBN 80-7261-086-4.

⁴ KADEŘÁBKOVÁ, Jaroslava; PEKOVÁ, Jitka. *Územní samospráva – udržitelný rozvoj a finance*. 1. vydání. Praha Wolters Kluwer ČR, 2012, s. 110 – 112. ISBN 978-80-7357-263-3.

- preferované statky: v tomto případě je zpravidla stanoven celostátně platný standard statku (např. základní vzdělání). Tyto veřejné statky jsou k dispozici všem občanům bez ohledu na jejich finanční situaci;
- místní (lokální) statky: jejich zabezpečování slouží především pro občany daného území, kteří je nejčastěji poptávají a tyto statky jsou místně ohraničeny. Jedná se například o veřejné osvětlení;
- poplatkové služby: mají charakter zpravidla na lokální a regionální úrovni (dodávky pitné vody, čištění odpadních vod apod.).

Územní samospráva může zajišťovat veřejné statky prostřednictvím:

- organizací ve veřejném sektoru (příspěvkové organizace zřízení obcí či krajem, organizační složky obcí či krajů);
- veřejných zakázek (např. na základě výběrového řízení s pečlivě vypracovanou smlouvou);
- partnerství (společná participace veřejného a soukromého sektoru v rámci konkrétních společných projektů).

Územní samospráva může tedy zajistit pro obyvatele veřejné statky různým způsobem. Na produkci těchto statků alokuje finanční prostředky ze svého rozpočtu. V tomto případě je třeba hledat a ohodnocovat alternativní řešení způsobu zabezpečení veřejných statků. Pokud dochází k financování veřejných statků pomocí uživatelského poplatku, poté o jeho výši rozhoduje volený orgán územní samosprávy.

Územní samospráva vystupuje také za určitých podmínek jako soukromoprávní subjekt, může tedy pronajímat či prodávat svůj majetek, v omezené míře může podnikat v rámci vedlejší hospodářské činnosti.

Územně technickou funkcí územní samosprávy se rozumí optimální využití daného území na základě územního plánu k různým aktivitám.⁵

⁵ PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Praha: MANAGEMENT PRESS, 2004, s. 22 – 23. ISBN 80-7261-086-4.

1.3 Předpoklady fungování územní samosprávy

Předpoklady fungování územní samosprávy lze shrnout do dvou skupin:

1.3.1 Legislativní předpoklady

Legislativa upravuje vznik a postavení jednotlivých článků územní samosprávy, jejich působnost, pravomoci, ale i odpovědnost (např. Zákon o obcích č. 128/2000 Sb., Ústavní zákon o vytvoření vyšších územních samosprávních celků č. 347/1997 Sb., Zákon o krajích č. 129/2000 Sb.), upravuje organizaci a vnitřní členění územní samosprávy, její orgány a působnost jednotlivých orgánů, vymezuje funkce územní správy na samosprávním popř. i přenesenou působnost. Zároveň také vymezuje rozsah samostatnosti jednotlivých článků územní samosprávy v rozhodování i jejich odpovědnost za důsledky svých rozhodnutí. Legislativa rovněž vymezuje vztah mezi státem a územní samosprávou i vztahy uvnitř víceúrovňové územní samosprávy, včetně kompetencí při zabezpečování veřejných statků.⁶

1.3.2 Ekonomické předpoklady

Mezi důležité ekonomické předpoklady patří především vlastnictví majetku a právo s ním hospodařit v souladu s vlastnickým právem. Vlastnictví majetku a hospodaření s ním je důležitou pravomocí územní samosprávy, protože v rámci zákonných norem územní samospráva rozhoduje o majetku nezávisle na státu. Dalším předpokladem je možnost získávat na základě svého rozhodnutí vlastní finanční prostředky i bez přímého zasahování státu. Jsou to zejména příjmy nedaňového charakteru (např. užitelské poplatky, příjmy z pronájmu apod.), ale i místní či regionální daně. Územní samospráva musí mít zároveň možnost do určité míry rozhodovat o způsobu jejich použití.⁷

Územní samospráva musí také sestavovat vlastní rozpočet a podle něho hospodařit. To je zároveň předpoklad odděleného hospodaření územní samosprávy od státu, tedy státního rozpočtu.⁸

⁶ Finance územní samosprávy 1. In: *Finance územní samosprávy* [online]. 25.5.2009 [cit. 8.1.2014]. Dostupné z: http://www.vsmaterialy.cz/documents/385/Finance_uzemni_samospravy_1.pdf

⁷ PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Praha: MANAGEMENT PRESS, 2004, s. 21. ISBN 80-7261-086-4.

⁸ Finance územní samosprávy 1. In: *Finance územní samosprávy* [online]. 25.5.2009 [cit. 8.1.2014]. Dostupné z: http://www.vsmaterialy.cz/documents/385/Finance_uzemni_samospravy_1.pdf

1.4 Struktura veřejné správy v České republice

Veřejná správa je tvořena soustavou orgánů státní správy a územní samosprávy a vazeb mezi nimi.

Státní správa je přímo nebo zprostředkovaně řízena ústřední vládou, která představuje nejvyšší orgán moci výkonné a politické. Je to orgán se všeobecnou působností, jež v oblasti správy kontroluje, sjednocuje a koordinuje činnost ministerstev a jiných orgánů státní správy. Podstatným rysem státní správy je jednotná úprava výkonu pro celé území státu dána zákonem.⁹

Na úrovni **územní veřejné správy** existuje v České Republice smíšený model, to znamená, že na úrovni obcí i krajů je státní správa i územní samospráva vykonávána v rámci jedné územně administrativní jednotky.¹⁰

1.4.1 Územní státní správa

V České republice existuje dvoustupňový systém územní státní správy. První stupeň tvoří obecní úřady a úřady s rozšířenou působností, které vykonávají řadu úkolů státní správy v rámci přenesené působnosti. Druhý stupeň tvoří krajské úřady, které vznikly na základě zákona č. 347/1997 Sb., jako nový prvek v soustavě územních orgánů. V rámci tzv. druhé fáze reformy územní veřejné správy dne 31.12.2002 došlo k ukončení činnosti okresních úřadů a jejich působnost byla přenesena na obce s rozšířenou působností a kraje (první reforma byla završena právním zakotvením organizací krajské samosprávy a jejich kompetencí v zákoně č. 129/2000 Sb.), popřípadě na jiné orgány státní správy. Státní správu také vykonávají dekoncentrované orgány se specializovanou působností, jejichž územní působnost se může krýt s územně administrativními jednotkami (krají a okresy), ale může se také od nich odlišovat.¹¹

1.4.2 Územní samospráva

Z hlediska územní samosprávy existuje v České republice dvoustupňový systém. Základní jednotkou územní samosprávy je obec (podle ústavního zákona č.1/1993 Sb.). Vyšším stupněm dle ústavy jsou vyšší územní samosprávné celky – kraje, které reálně vznikly 1.1.2001 na základě zákona č. 347/1997 Sb.

⁹ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. Praha: GRADA, 2009, s. 24. ISBN 978-80-247-2789-9.

¹⁰ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. s. 24.

¹¹ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. s. 24 – 26.

V případě územní samosprávy se nejedná o nadřízenost a podřízenost, neboť každý územní samosprávný celek má své kompetence, do kterých jiný územní celek nemůže zasahovat. Přesná specifikace samostatné působnosti je vymezena zvláštním zákonem (dle ústavy č. 104 článek 2).¹²

Charakteristice územně samosprávného celku neboli obce, se budu věnovat vzhledem k mému cíli diplomové práce v další samostatné kapitole.

¹² Územní samospráva. In: *Transparency International Česká republika* [online]. 24.1.2013 [cit. 10.1.2014]. Dostupné z: <http://www.transparency.cz/uzemni-samosprava/>

2 Územní samosprávný celek – obec

Obec je podle Ústavy ČR základní jednotkou územní samosprávy. Vedle ustanovení Ústavy je základem právní úpravy obcí zákon č. 128/2000 Sb. o obcích (obecním řízení), který nabyl účinnosti dne 1.1.2001. „*Obec je základním územním samosprávným společenstvím občanů na územním celku vymezeném hranicí obce. Je vymezena jako veřejnoprávní korporace, která má vlastní majetek a hospodáří s ním, má vlastní finanční prostředky a sestavuje svůj vlastní rozpočet.*“¹³

Pokud obec splňuje stanovená kritéria, může nést označení město. Zákon o obcích vymezuje také zvláštní kategorii měst neboli statutární města. Jsou to zvlášť významná města, která upravují své vnitřní poměry statutem a jejich správa je odlišná od ostatních měst.¹⁴

Působnost obcí se dělí na **samostatnou** (někdy označovanou jako vlastní) a **přenesenou** (stanovenou zákony). Samospráva se uskutečňuje prostřednictvím volených orgánů (zastupitelstev) a přímým hlasováním obyvatel v místním referendu. Samostatná působnost představuje decentralizaci veřejné správy (samostatně tedy rozhoduje o vlastních záležitostech), v případě přenesené působnosti jde o dekoncentraci¹⁵ (přesunutí kompetence veřejné správy, které měly před tím státní správní úřady, na samosprávné celky).

V právním smyslu je obec vymezena třemi základními znaky:

- území;
- občané s trvalým pobytem v ČR, občané s čestným občanstvím obce (města). Do různých vztahů k obci vystupují také podnikatelé a právnické osoby se sídlem na území obce nebo s provozovnou na území obce a další fyzické osoby s přechodným pobytem, dále vlastníci nemovitostí na území obce apod.;
- samospráva veřejných záležitostí na katastrálním území obce, tzn. působnost.¹⁶

¹³ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. Praha: GRADA, 2009, s. 28. ISBN 978-80-247-2789-9.

¹⁴ Statutární město. In: *Sagit: nakladatelství ekonomické a právní literatury Ostrava*. [online]. 17.3.2010 [cit. 11.1.2014]. Dostupné z:

http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=155&typ=r&levelid=SP_435.HTM

¹⁵ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. s. 28.

¹⁶ PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Praha: MANAGEMENT PRESS, 2004, s. 79. ISBN 80-7261-086-4.

Občané se podílejí na řízení obce:

- nepřímo prostřednictvím volených zástupců (zvolených do zastupitelstva obce, a to ve veřejných komunálních volbách vyhlašovaných prezidentem);
- přímo dobrovolnou prací (aktivní účast v různých komisích, na veřejných schůzích obce apod. K nejdůležitějším otázkám rozvoje obce se lze vyjadřovat v místním referendu, o jehož vyhlášení rozhoduje rada obce).¹⁷

O zabezpečování úkolů, které se dotýkají obce a jejích občanů, včetně zabezpečování veřejných statků, rozhodují volené orgány obcí. Při rozhodování těchto orgánů obce se uplatňuje pravidlo nadpoloviční většiny všech členů.¹⁸

2.1 Druhy obcí v České republice, problematika rozdrobenosti obcí

Rozlišujeme tyto základní druhy obcí:

- **obce**, které nejsou městy;
- **města** v závislosti na počtu obyvatel (v současné době musí mít alespoň 3000 obyvatel, pokud tak stanoví předseda Poslanecké sněmovny);
- **obce s pověřenými obecními úřady** a **obce s rozšířenou působností**, které dle zákona zabezpečují ve svém správním obvodu výkon státní správy a to nad rámec přenesené působnosti náležející ostatním obcím;
- **statutární města**, která mohou obecně závaznou vyhláškou rozčlenit území města na městské obvody nebo městské části (tj. Děčín, Teplice, Chomutov, Most, Ústí nad Labem, Karlovy Vary, Plzeň, Kladno, Praha, Mladá Boleslav, Liberec, Jablonec nad Nisou, Hradec Králové, Pardubice, Jihlava, České Budějovice, Brno, Prostějov, Olomouc, Přerov, Zlín, Opava, Ostrava, Karviná, Havířov, Frýdek-Místek);
- **hlavní město Praha**, členěné na městské části.

Podle údajů Českého statistického úřadu ke dni 1.1.2013 je na území České republiky 6253 obcí, 602 měst a 26 statutárních měst.¹⁹ Tato tendence „rozdrobenosti

¹⁷ PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Praha: MANAGEMENT PRESS, 2004, s. 79. ISBN 80-7261-086-4.

¹⁸ PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. s. 79.

¹⁹ Velikostní skupiny obcí podle krajů, okresů – počet obcí. In: *Český statistický úřad*. [online]. 1.1.2013 [11.1.2014]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/t/3D001ECB80/\\$File/130213003.pdf](http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/t/3D001ECB80/$File/130213003.pdf)

obcí“ se začala projevovat již na počátku 90. let, ve kterých došlo k rozdělení dříve střediskových obcí. Ve většině obcí žije méně než 3000 obyvatel, to znamená, že převažují malé obce. Určitý vliv na tento proces mohou mít například ekonomické důvody, protože se obce cítily být omezovány ve svém sociálně ekonomickém rozvoji na úkor rozvoje střediskové obce. Existují však i důvody politické a psychologické.²⁰

Tabulka 2.1: Velikostní skupiny obcí podle krajů a okresů k 1.1.2013

Počet obyvatel	Počet obcí	Celkový počet obyvatel
do 199	1461	181 529
od 200 do 499	2012	657 282
od 500 do 999	1356	953 571
od 1000 do 1999	742	1 031 212
od 2000 do 4999	411	1 246 895
od 5000 do 9999	140	961 260
od 10 000 do 19 999	68	951 428
od 20 000 do 49 999	42	1 207 873
od 50 000 do 99 999	16	1 132 962
nad 100 000	5	2 192 113
Celkem	6253	10 516 125

Zdroj: Malý lexikon obcí České republiky. In: *Český statistický úřad*. Vlastní zpracování. Dostupný z: http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/publ/1302-13-r_2013

Z tabulky č. 1 lze vyčíst, že největší procento obcí má počet obyvatel od 200 do 499 (asi 32%), avšak žije v nich asi 6% celkového počtu obyvatelstva. Rozdrobená struktura obcí v ČR neumožňuje výrazněji zvyšovat alokační efektivnost ve veřejném sektoru, protože zdroje financování jsou omezené. Ve většině malých obcí se nedaří dosahovat úspor při zajišťování veřejných statků kvůli rozsahu zabezpečovaných veřejných statků a jejich nákladů na produkci.

Vzhledem k těmto omezeným rozpočtovým příjmům se stát snaží strategickými kroky situaci zlepšit pomocí:

- omezení dalšího rozdělování malých obcí na menší útvary. Podle zákona o obcích se obce mohou rozdělovat pouze v případě, že nedojde k poklesu počtu občanů

²⁰ PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Praha: MANAGEMENT PRESS, 2004, s. 80. ISBN 80-7261-086-4.

v nových obcích pod 1000 obyvatel a každá nová obec bude mít hranice svého katastrálního území nejméně se dvěma různými obcemi;

- motivování obcí k jejich slučování. Jednou z forem motivace je stanovení podílu obcí na celostátním výnosu některých daní v závislosti na velikostní kategorii obce. Tento druh motivace se však projevuje jako neúčinný.²¹

V posledních letech se také projevuje sdružování obcí pro společné zabezpečování veřejných statků, aby se zvýšila hospodárnost při alokaci rozpočtových zdrojů na zabezpečování veřejných statků v obcích. Rozlišují se tyto formy spolupráce:

- dobrovolné svazky obcí, které jsou zakládány písemnou zakladatelskou smlouvou. Předmětem činnosti těchto svazků mohou být pouze činnosti, které jsou vymezené zákonem v samostatné působnosti (například v oblasti školství, sociální péče, zdravotnictví apod.);
- smlouvy o sdružení. V tomto případě jde o účelová sdružení právnických osob;
- jiná seskupení obcí, například Svaz měst a obcí v ČR.²²

2.2 Postavení a funkce obce – působnost

Obec plní tyto funkce vymezené zákonem o obcích č. 128/2000 Sb.:

- vlastní samosprávní funkci (tzv. **samostatná působnost**) obce v záležitostech, o kterých může samostatně rozhodovat, má tedy zákonem upravené pravomoci. Obec jako územní společenství občanů má právo samostatně rozhodovat v mnoha oblastech veřejné správy neboli územní samosprávy. V ČR vykonává obec samosprávu v samostatné působnosti tzv. *zastupitelstvo obce*, které svým rozhodnutím svěřuje vlastní realizaci výkonným orgánům obecního úřadu;
- přenesenou funkci (tzv. **přenesená působnost**) v rámci vykonávání i výkonu státní správy v tzv. smíšeném modelu místní správy. Vykonávají ji *výkonné orgány* obcí (zastupitelstvo, rada obce, starosta a obecní úřad) a jsou v této činnosti podřízeny a kontrolovány orgány státní správy a někdy také krajskými

²¹ PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Praha: MANAGEMENT PRESS, 2004, s. 82. ISBN 80-7261-086-4.

²² PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. s. 82 – 83.

úřady. Obecní úřad vykonává státní správu v rozsahu vymezeném zákonem o obcích.²³

Rozhodující je pro obec plnění samosprávních funkcí v rámci samostatné působnosti. Obec je v rámci této působnosti:

- veřejnoprávní korporace, je tedy společenství členů (občanů) s trvalým pobytem a sídlem v hranicích obce.
- reprezentant veřejných zájmů, zájmů občanů a ostatních subjektů. Pokud rozhoduje někdo jiný o záležitostech místního veřejného zájmu, je obec ze zákona účastníkem příslušného řízení;
- pečovatel o všestranný sociálně ekonomický rozvoj svého území a zejména o zabezpečování veřejných statků. Obec by měla pečovat o podmínky například pro rozvoj sociální péče, ochrany a zlepšování zdraví, dopravy, výchovy, bydlení, kulturního rozvoje, informovanosti občanů apod.;
- pověřena zabezpečením veřejných služeb (veřejných statků) pro své občany. Může k tomuto účelu zřizovat neziskové organizace nebo obecně prospěšné společnosti. Tyto organizace může zakládat i s jinými obcemi pro společné zabezpečování veřejných statků. Obec může veřejné statky zabezpečovat i pomocí veřejné zakázky u soukromých firem popř. nevládních neziskových organizací;
- samostatným ekonomickým subjektem (právní osobou), má právní subjektivitu a může vystupovat vlastním jménem. V případě vstupu do smluvních vztahů nese právní odpovědnost za důsledky svých rozhodnutí (označováno jako ekonomický základ samosprávy obce);
- vlastníkem majetku a může s ním nakládat;
- členem sdružení obcí, což je výhodné při společném zabezpečení veřejných statků. Když je tato produkce hospodárnější, může být členem dobrovolných svazků obcí apod.;
- zakladatelem obecních podniků, může vkládat svůj majetek do společných podniků zakládaných společně s jinými obcemi nebo se soukromým sektorem;
- vymezena určitou finanční suverenitou dle zákona o rozpočtových pravidlech (č. 218/2000 Sb.). Jako nestátní subjekt má obec právo hospodařit podle vlastního rozpočtu;

²³ Samostatná a přenesená působnost obce. In: *Juristic.cz*. [online]. 8.11.2011 [cit. 13.1.2014]. Dostupné z: <http://spravni.juristic.cz/154292/clanek/spravni2.html>

- nositelem veřejné moci (může například zřídit obecní policii). Tyto veřejné záležitosti v rámci samostatné působnosti jsou upravovány obecně závaznými vyhláškami;
- schvalovatel územního plánu obce;
- schvalovatel plánu rozvoje obce (rozhoduje o směrech dlouhodobého sociálně ekonomického rozvoje obce);
- účinná přímo či nepřímo v ovlivňování růstu ekonomického potenciálu svého území. Jedním z nástrojů je například investice do technické infrastruktury (komunikace, vodovody, kanalizace, čističky odpadních vod apod.). Pro zvýšení efektivity nástrojů je třeba nejprve analyzovat současný stav, aby bylo možné navrhnout vhodné aktivity. Pro tento účel se často používá SWOT analýza.²⁴

Rozsah přenesené působnosti je u obcí ČR různý. Upravuje ji nejen zákon o obcích, ale celá řada dalších zvláštních zákonů. Přenesenou působnost vykonává obec ve správním obvodu obce. Vykonává ji obecní úřad (např. vede evidenci obyvatel, vydává stavební povolení, reguluje výkon práva v oblasti životního prostředí apod.), nebo obecní úřad obce s rozšířenou působností (např. vydává občanské průkazy, živnostenské oprávnění, cestovní pasy, vydává dávky sociální podpory apod.). V rámci přenesené působnosti vydává obec nařízení obce.

V některých případech uzavírají obce mezi sebou veřejnoprávní smlouvu, na jejímž základě jedna obec vykonává některé činnosti v rámci přenesené působnosti i pro jiné obce. K jejímu uzavření je nutný souhlas krajského úřadu.

Nad výkonem přenesené působnosti obce dohlíží v některých případech i ministerstvo vnitra a další ústřední orgány státní správy.

2.3 Orgány obce

Orgány obce rozhodují o činnostech v rámci samostatné i přenesené působnosti v mezích Zákona o obcích popřípadě i dalších zákonů (např. zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů).

V ČR rozlišujeme tyto orgány obce:

²⁴ PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Praha: MANAGEMENT PRESS, 2004, s. 83 – 85. ISBN 80-7261-086-4.

2.3.1 Zastupitelstvo

Zastupitelstvo obce odpovídá za dodržení plánu rozvoje obce a za hospodaření s obecním majetkem. Je voleno na čtyřleté funkční období a počet jeho členů je závislý na počtu obyvatel a velikosti územního obvodu obce. Jeho další funkcí je možnost zřizování výborů, které se dělí na finanční a kontrolní. V mezích zákona může obecní zastupitelstvo přenést některé pravomoci na radu obce.

Zastupitelstvu obce je například vyhrazeno:

- schvalovat program rozvoje územního obvodu obce;
- schvalovat územní plán obce a regulační plán;
- schvalovat rozpočet obce a závěrečný účet obce;
- zřizovat trvalé a dočasné peněžní fondy obce;
- zřizovat a rušit příspěvkové organizace a organizační složky obce, schvalovat jejich zřizovací listiny;
- schvalovat zakladatelskou listinu (nebo společenskou smlouvu) a stanovy obchodních společností a dalších právnických osob, které obec hodlá založit;
- delegovat zástupce obce;
- vydávat obecné závazné vyhlášky obce;
- navrhopvat změny katastrálních území uvnitř obce;
- volit starostu nebo místostarostu a další členy rady obce (a odvolávat je z funkce);
- zřizovat či rušit obecní policii;
- rozhodovat o spolupráci obce s jinými obcemi;
- rozhodovat o zřízení a názvech části obce, o názvech ulic a dalších veřejných prostranství;
- a další pravomoci dle Zákona o obcích § 67 – 97.²⁵

2.3.2 Rada obce

Rada obce je výkonným orgánem a v samostatné působnosti podléhá obecnímu zastupitelstvu. V rámci přenesené působnosti obce rozhoduje na základě zákona. Jednání rady obce je na rozdíl od jednání obecního zastupitelstva neveřejné.

V čele rady obce je starosta a jeho zástupci (místostarostové) a další členové, ve velkých městech primátor a náměstci primátora.

²⁵ Pravomoc zastupitelstva obce. In: www.velkeporici.cz. [online], 22.8.2012 [cit. 14.1.2014]. Dostupné z: http://www.velkeporici.cz/media/pravomoce/pravomoc-zastupitelstvo_vd9e5wmf4p.pdf

Pravomoci rady obce jsou například:

- příprava materiálů pro jednání zastupitelstva obce;
- zabezpečení plnění usnesení zastupitelstva obce;
- zabezpečení hospodaření obce, provádění rozpočtových opatření podle usnesení zastupitelstva obce;
- rozhodnutí o uzavírání nájemních smluv a smluv o výpůjčce;
- řízení organizačních složek a dalších organizací, které obec zřídila pro zabezpečení veřejných statků (funkce zakladatele či zřizovatele);
- rozhodnutí o záležitostech obce jako jediného společníka obchodní společnosti;
- ukládání pokut v samostatné působnosti;
- výdej nařízení obce v přenesené působnosti na základě zákonného zmocnění;
- zřízení potřebných výkonných orgánů obecního úřadu (odbory a oddělení s jejich placenými zaměstnanci);
- rozhodnutí o počtu zaměstnanců na obecním úřadě;
- schválení účetní závěrky obce;
- a další pravomoci dle Zákona o obcích § 99 – 102a.²⁶

2.3.3 Starosta

Starosta je představitel obce, který zastupuje obec navenek a uznává se za statutární orgán obce. V případě, že není v obci zřízena funkce tajemníka, řídí a kontroluje všechny pracovníky obecního úřadu a plní funkci statutárního orgánu zaměstnavatele. Je odpovědný zastupitelstvu obce (které ho také volí) a setrvává ve své funkci až do zvolení nového starosty.

Pravomoci starosty jsou následující:

- svolání zastupitelstva obce;
- příprava, svolání a řízení schůze rady obce, podepsání jejího usnesení společně s dalším pověřeným členem rady;
- odpovědnost za objednání a provedení auditu hospodaření obce;
- jmenování a odvolání tajemníka obecního úřadu se souhlasem ředitele krajského úřadu (pokud není funkce tajemníka zřízena, plní jeho funkci starosta);
- odpovědnost za informování o činnosti obce veřejnosti;

²⁶ Zákon o obcích (obecní zřízení) 128/2000 Sb.. In: www.sbirkazakonu.info. [online] 1.1.2013 [cit. 15.1.2014]. Dostupné z: <http://www.sbirkazakonu.info/zakon-o-obcich-obecni-zrizeni/> (paragrafy 99 - 102a).

- možnost požadavku Policii České republiky o spolupráci při zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku;
- a dále dle Zákona o obcích § 103 – 108.²⁷

2.3.4 Obecní úřad

Obecní úřad vykonává administrativně organizační činnosti související se samosprávnou i přenesenou působností obce, respektive jejích orgánů. Větší rozsah přenesené působnosti zajišťuje pověřený obecní úřad a obecní úřad obce s rozšířenou působností. Ve městech plní funkci obecního úřadu městský úřad, magistrát, úřady městských obvodů a městských částí.²⁸

Obecní úřad plní úkoly zastupitelstva i rady obce a také pomáhá výborům a komisím v jejich činnosti v oblasti samostatné působnosti. Vykonává přenesenou působnost v mezích Zákona o obcích, kromě té činnosti, která je svěřena do působnosti příslušné komise obecního úřadu nebo zvláštního orgánu.

Řízením obecního úřadu je pověřen starosta, kterému pomáhají jeho zástupci (místostarostové a jmenovaný tajemník). Obecní úřad dále tvoří zaměstnanci ve výkonných orgánech neboli **odborech**, jejichž počet a náplň činnosti závisí na velikosti obce, rozsahu samostatné působnosti a rozsahu přenesené působnosti při zabezpečování veřejných statků. V malých obcích se řídicí agenda sdružuje jen do několika málo odborů, vykonává je například jeden administrativní pracovník. Jejich struktura a názvy nejsou předepsány.

Činnost a pravomoci obecního úřadu jsou uvedeny dle Zákona o obcích § 109 – 111.²⁹

2.3.5 Poradní a kontrolní orgány

Zastupitelstvo i rada obce může zřídit poradní a kontrolní orgány obce, konkrétně výbory a komise. Zastupitelstvo zřizuje výbory, které jsou iniciativními a kontrolními orgány. Počet výborů závisí na rozhodnutí zastupitelstva. Musí být vždy zřízen. Výbory se dělí na finanční (kontroluje hospodaření s majetkem obce včetně finančních prostředků

²⁷ Zákon o obcích (obecní zřízení) 128/2000 Sb.. In: www.sbirkazakonu.info. [online] 1.1.2013 [cit. 15.1.2014]. Dostupné z: <http://www.sbirkazakonu.info/zakon-o-obcich-obecni-zrizeni/> (paragrafy 103 - 108).

²⁸ PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Praha: MANAGEMENT PRESS, 2004, s. 90. ISBN 80-7261-086-4.

²⁹ Zákon o obcích (obecní zřízení) 128/2000 Sb.. In: www.sbirkazakonu.info. [online] 1.1.2013 [cit. 15.1.2014]. Dostupné z: <http://www.sbirkazakonu.info/zakon-o-obcich-obecni-zrizeni/> (paragrafy 109 – 111).

v rámci hospodaření obce, plní další úkoly zadané zastupitelstvem obce), kontrolní (kontroluje plnění usnesení zastupitelstva obce a rady obce a dodržování právních předpisů), výbor pro národnostní menšiny (jestliže se v obvodu obce podle posledního sčítání lidu hlásí k jiné národnosti než české alespoň 10% občanů) a osadní výbor.³⁰

Komise jsou iniciativními a poradními orgány rady obce. Mohou v rámci samostatné působnosti obce předkládat návrhy a náměty. Jsou mimo jiné i výkonnými orgány v přenesené působnosti obce na svěřeném úseku činnosti (na tomto úseku jsou pověřeny starostovi). V případě, kdy je komise pověřena výkonem přenesené působnosti, musí předseda komise prokázat odbornou způsobilost.³¹

V těchto orgánech obcí by měla být prvotní záležitost práce předních kvalifikovaných odborníků. Volené orgány mohou takto získávat průběžně informace o zájmech a preferencích obyvatel, zejména při zajišťování veřejných statků a často i kvalifikovaná doporučení od odborníků.

Další poradní orgán jsou také veřejné schůze občanů, na níž by měli být občané pravidelně seznamováni s činností, dalšími směry rozvoje obce a s hospodařením obce. Tyto veřejné schůze umožňují zjistit názory a preference občanů k využití zlepšování úrovně hospodaření obce.³²

³⁰ Výbory a komise územních samosprávných celků. In: *Metodické doporučení k činnosti územních samosprávných celků*. [online]. 1.1.2009 [cit.18.1.2014]. Dostupné z: http://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0CCwQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.mvcr.cz%2Fmvcrcen%2Ffile%2Fmetodicke-doporuceni-blue-03-web-pdf.aspx&ei=QFAwU7rvCO3n4QTlwIHgDg&usg=AFQjCNEo1k5PYYY_jQ0qYshy_GH4_ewB9Q&sig2=3h4qnNh_9hreJ1oWbRGj1A&bvm=bv.62922401,d.Yms

³¹ PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Praha: MANAGEMENT PRESS, 2004, s. 93. ISBN 80-7261-086-4.

³² PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. s. 94.

3 Rozpočet obce

Jestliže obce zajišťují zprostředkování veřejných statků, musí disponovat značným objemem finančních prostředků. K tomuto účelu slouží rozpočet obce, který je součástí veřejných rozpočtů.

Rozpočet obce je finanční plán, jímž se řídí hospodaření obce. Je sestavován pouze na období jednoho kalendářního roku v návaznosti na rozpočtový výhled, na základě údajů z rozpisu státního rozpočtu na příslušný rok a v návaznosti na jiné veřejné rozpočty, k nimž má obec finanční vztah.

Rozpočet se sestavuje zpravidla jako vyrovnaný, ale může být schválen i jako přebytkový (pokud některé příjmy daného roku jsou určeny k využití v následujících letech nebo jsou určeny k splácení jistiny úvěru) nebo schodkový (pouze v případě, že schodek uhradí finančními prostředky z minulých let, úvěrem, smluvně zapůjčenou půjčkou, návratnou finanční výpomocí, prodejem vlastních dluhopisů, prodejem finančních aktiv apod.). Ke schválení schodkového rozpočtu nesmí dojít tehdy, pokud není schodek krytý z finančních prostředků obce.

Z uvedené charakteristiky vyplývá, že rozpočet funguje jako nástroj financování obecní politiky a plánuje příjmy a výdaje obce. Na rozpočet můžeme nahlížet ze tří pohledů:

a) Rozpočet příjmů a výdajů

Při plánování příjmů a výdajů vznikají často spory o tom, s kterým článkem začít. V případě plánování výdajů jde především o preferování institucionálního pojetí rozpočtu. Stále se vychází z potřeb jednotlivých orgánů a občanů dané obce, na které se hledají finanční zdroje. Výsledkem se může stát „nafukování“ objemu potřeb plánovaného rozpočtu.

Během plánování příjmů vzniká otázka, zdali je možné příjmy považovat striktně za rozpočtové omezení a podle toho plánovat objem výdajů rozpočtu, protože většinou si příjmy a výdaje nejsou rovny. To znamená bez ohledu na charakter výdajů považovat v rozpočtové praxi za určující objem dostupné nenávratné veřejné příjmy (zejména daňové) a jim přizpůsobovat objem veřejných výdajů.³³

³³ PAVEL, Jan; CÍSAŘOVÁ, Eliška. *Průvodce komunálními rozpočty aneb jak může informovaný občan střežit obecní pokladnu*. Praha: Transparency International, 2008, s. 24. ISBN 978-80-87123-06-5.

b) Rozpočet jako finanční plán

Při sestavování návrhu rozpočtu obce se zpravidla postupuje tak, že se bere v úvahu vývoj příjmů a výdajů v minulých letech a skutečný vývoj příjmů a výdajů od začátku roku do doby, kdy se začne pracovat na návrhu rozpočtu (většinou za tři čtvrtletí běžného roku). Na základě zkušeností s vývojem příjmů a výdajů v minulých letech a v běžném roce se provede odhad plnění příjmů a výdajů v závěrečné části roku, tzv. **očekávané plnění rozpočtu do konce roku**. Bere se v úvahu vliv předpokládané inflace, vliv případné změny daňového určení a vliv uvažované změny v potřebách. V posledním měsíci téhož roku se poté vypracuje tzv. **výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu**.

c) Rozpočet jako nástroj prosazování cílů

Rozpočet obce, stejně jako rozpočty vyšších stupňů územní samosprávy, je nástrojem realizace koncepce ekonomického a sociálního rozvoje daného území. Je také nástrojem prosazování poslání územní samosprávy, nástrojem financování volebních programů, nástrojem prosazování lokálních zájmů a preferencí obyvatelstva, které žije na daném území. Rozpočet obce se také stává významným nástrojem, který ovlivňuje dlouhodobý potenciál obce. Obce a také kraje využívají rozpočet jako nástroj zabezpečení a financování svých úkolů, a to jak v samostatné působnosti (samosprávní), tak i v rámci přenesené působnosti (výkonu státní správy).³⁴

Rozpočet obce je upravován zákonem číslo 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. „*Tento zákon upravuje tvorbu, postavení, obsah a funkce rozpočtů územních samosprávných celků, jimiž jsou obce a kraje, a stanoví pravidla hospodaření s finančními prostředky územních samosprávných celků. Upravuje také zřizování nebo zakládání právnických osob územních samosprávných celků. Ustanoveními tohoto zákona se řídí také hospodaření dobrovolných svazků obcí, pokud tento zákon nestanoví jinak, a zřizování příspěvkových organizací v oblasti školství svazkem obcí. [...] Finanční hospodaření územních samosprávných celků a svazků obcí se řídí jejich ročním rozpočtem a rozpočtovým výhledem.*“³⁵

³⁴ PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Praha: MANAGEMENT PRESS, 2004, s. 210 – 211. ISBN 80-7261-086-4.

³⁵ Zákon 2000/250 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

3.1 Rozpočtový proces

Rozpočtové období na úrovni územní samosprávy je v každé zemi shodné s rozpočtovým obdobím celé rozpočtové soustavy, které trvá jeden rok. Rozpočtový proces (tj. všechny etapy rozpočtového procesu) je delší a trvá zpravidla 1,5 – 2 roky.

Rozpočtový proces představuje činnost orgánů (jak volených, tak výkonných), spojenou se sestavením návrhu územního rozpočtu, s jeho schválením a realizací během rozpočtového období, průběžnou a následnou kontrolou jeho plnění, sestavení a schválení závěrečné skutečné bilance hospodaření.

Rozpočtový proces se dělí do těchto etap:

- sestavení návrhu rozpočtu odpovědným výkonným orgánem;
- projednání a schválení návrhu rozpočtu voleným orgánem;
- plnění rozpočtu, za které odpovídají výkonné orgány a případné změny rozpočtu, které doporučují výkonné orgány a schvalují volené orgány;
- průběžná kontrola plnění výkonnými orgány;
- sestavení přehledu o skutečném vývoji plnění rozpočtu za uplynulé rozpočtové období, které sestavuje příslušný výkonný orgán;
- projednání a následná kontrola prováděná voleným orgánem.³⁶

Na základě novely č. 557/2004 Sb. zákona č. 250/2000 Sb. mají obce povinnost sestavovat nejen roční rozpočet, ale také **rozpočtový výhled**, který je základem pro prvotní krok, a to návrh rozpočtu. Sestavuje se na 2 až 5 let následujících po roce, na který se sestavuje roční rozpočet. K sestavení rozpočtového výhledu není v zákoně uveden žádný postup (v praxi bývá sestaven finančním odborem). Obvykle se vychází ze skutečnosti uplynulých let a zohledňují se budoucí záměry obce. Podkladem k jeho sestavení jsou zejména uzavřené smluvní vztahy a přijaté závazky. Pro zajištění reálnosti rozpočtového výhledu platí zásada, že nelze nadhodnocovat příjmy a podhodnocovat výdaje budoucích let.³⁷

V případě příjmů je důležité odhadnout vývoj daňových příjmů na základě *rozpočtového určení daní (RUD)* a vývoj vlastních nedaňových příjmů z poskytování

³⁶ PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Praha: MANAGEMENT PRESS, 2004, s. 211. ISBN 80-7261-086-4.

³⁷ PAVEL, Jan; CÍSAŘOVÁ, Eliška. *Průvodce komunálními rozpočty aneb jak může informovaný občan střežit obecní pokladnu*. Praha: Transparency International, 2008, s. 29 – 30. ISBN 978-80-87123-06-5.

služeb, z pronájmu majetku apod. Do rozpočtového výhledu lze zapojit i dotace, u kterých je reálné je získat.

Ve výdajích je nutné nejdříve zabezpečit úkoly plynoucí z poslání obce (například veřejné osvětlení, svoz odpadu), výkon státní správy a další povinnosti plynoucí ze zákonných předpisů. Dále je nutné zahrnout zakázky z uzavřených smluv, splátky a úroky z úvěrů a půjček, výdaje spojené s péčí o vlastní majetek, příspěvky na provoz zřizovaných či založených organizací, výdaje na investice, které započaly již v minulých letech a teprve poté výdaje na nové investice. Rozpočtový výhled může být schválen v detailním členění podle jednotlivých paragrafů a položek rozpočtové skladby.³⁸

Návrh rozpočtu je poté předložen finančnímu výboru a radě obce. Musí být vhodným způsobem zveřejněn nejméně po dobu 15 dnů před jeho projednáním v zastupitelstvu (na úřední desce vždy, další možnosti jsou webové stránky obce či místní časopis), aby mohli občané uplatnit své případné připomínky (písemně ve stanovené lhůtě). Změny schváleného rozpočtu nelze provádět opravami schváleného rozpočtu, ale pouze rozpočtovými změnami.³⁹

Bezprostředně po schválení rozpočtu v zastupitelstvu se provádí jeho rozpis dle podrobné rozpočtové skladby. Při rozpisu rozpočtu nesmí nastat situace, kdy by rozepsaný rozpočet neodpovídal schválenému rozpočtu, tzn. musí platit i nadále schválené objemy rozpočtových prostředků (příjmy a výdaje celkem atd.).

Nezveřejnění návrhu rozpočtu popsányými způsoby či nedodržení lhůty vyvěšení návrhu se posuzuje jako správní delikt. Správního deliktu se může obec také dopustit, i když neprovede rozpis schváleného rozpočtu, jehož součástí je i sdělení závazných ukazatelů subjektům, kteří jsou povinni se jimi řídit.⁴⁰

Po schválení rozpočtu, které je v pravomoci zastupitelstva obce, je obec povinna nechat si přezkoumat své hospodaření za uplynulý rok buď krajským úřadem, nebo auditorskou společností (většinou do 30. června každého kalendářního roku). Formulář tohoto prozkoumání se jmenuje **zpráva o přezkoumání hospodaření obce**, a je nezbytnou součástí projednání závěrečného účtu. Vyúčtování hospodaření za uplynulý kalendářní rok musí obsahovat údaje o hospodaření s příjmy a výdaji v plném členění rozpočtové skladby. Je nutné, aby členění bylo natolik podrobné, aby bylo možné

³⁸ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, §3.

³⁹ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, §11.

⁴⁰ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, §22.

zhodnotit finanční hospodaření obce a jí zřízených nebo založených právnických osob a hospodaření s jejich majetkem.⁴¹

Struktura **závěrečného účtu** by měla obsahovat:

- celkový pohled na hospodaření v minulém roce a účetní skutečnosti (to poskytuje informaci o celkovém hospodaření sledovaného roku, tedy zda hospodaření skončilo přebytkem nebo schodkem);
- vyhodnocení příjmové části rozpočtu rozdělením na daňové, nedaňové a kapitálové příjmy a přijaté dotace;
- rozdělení daňových příjmů na sdílené daně, výlučné daně, místní poplatky a správní poplatky;
- plnění sdílených daní po měsících v daném roce, eventuálně i v období uplynulých tří let;
- porovnání běžných výdajů v odvětvovém členění rozpočtové skladby;
- vyhodnocení celkových výdajů podle odpovědnostního třídění rozpočtové skladby nebo podle oddílů rozlišené na běžné, kapitálové a výdaje celkem;
- analýza příjmů a výdajů po měsících;
- vyhodnocení salda provozního přebytku (rozdílu běžných příjmů a výdajů) po měsících;
- měsíční stav peněžních prostředků na účet samosprávného celku;
- běžné a kapitálové výdaje po měsících.⁴²

Projednání závěrečného účtu uzavírá zastupitelstvo vyjádřením s celoročním hospodařením „bez výhrad“ anebo „výhradami“ (pokud byly zjištěny chyby a nedostatky v hospodaření), a to nejpozději do 30. června. Musí být taktéž vhodným způsobem zveřejněn nejméně 15 dnů před projednáním, aby se mohli občané k němu vyjádřit.

Během rozpočtového roku dochází k nesrovnalostem mezi rozpočtem a skutečností, které jsou způsobeny organizačními změnami, změnami zákonů nebo opakující se skutečností, které nebyly při sestavování rozpočtu známy (např. povodně). V těchto případech je nutno rozpočtovou potřebu uhrazovat několika způsoby:

- změnou rozpočtu schválenou zastupitelstvem;
- využitím prostředků z mimorozpočtových zdrojů (více k tomuto tématu níže);

⁴¹ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, §14 a zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole.

⁴² Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, §17.

- realizovat rozpočtové opatření.

Rozpočtové opatření jsou povolené přesuny rozpočtových prostředků mezi jednotlivými druhy příjmů a výdajů rozpočtu, povolené překročení rozpočtu podřízené organizace a vázání rozpočtových prostředků na daný účel. Rozpočtové opatření se tvoří vždy, jestliže jde o vztah k jinému rozpočtu, mění se závazné ukazatele, anebo hrozí vznik rozpočtového schodku. Na tyto skutečnosti upozorňuje zpravidla finanční odbor a navrhuje opatření k jejich nápravě.⁴³

Pokud není rozpočet schválen do nového rozpočtového období, hospodaří se podle **rozpočtového provizoria**. V tomto případě se hospodaří buď podle skutečnosti stejného období v předchozím rozpočtovém období, nebo podle plánovaného rozpočtu. O rozpočtovém provizoriu rozhoduje zastupitelstvo obce.⁴⁴

Kromě rozpočtu je dle zákona č.250/2000 Sb. v pravomoci zastupitelstva zřizovat i **mimorozpočtové peněžní fondy**⁴⁵, které mohou být účelové, nebo neúčelové. Častěji jsou zřizovány účelové fondy, které sledují přímou vazbu na financování určitých potřeb (např. na opravy památek apod.). Velký počet mimorozpočtových fondů však může vést k situaci, kdy v některém fondu finanční prostředky přebývají, zatímco v jiném se nedostávají. Výhodou mimorozpočtových fondů je, že naspořené finanční prostředky na konci rozpočtového období nepropadají a lze je převést do následujícího roku.

Specifický fond je fond rezerv a rozvoje. Pokud jej využívá obec, může například vytvářet prostředky na financování investic, na financování schodku rozpočtu obce, nebo na financování neplánovaných potřeb.

3.2 Obsah rozpočtu obce

Rozpočet obce je vytvářen, rozdělován a používán stejně jako ostatní veřejné rozpočty v rozpočtové soustavě s využitím nenávratného, neekvivalentního a nedobrovolného (v případě daní) způsobu financování, typického pro všechny veřejné rozpočty. Rozhodující podíl příjmů a výdajů má charakter nenávratných toků. Tyto příjmy a výdaje

⁴³ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, §16.

⁴⁴ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, §13.

⁴⁵ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, §5.

se dále dělí na běžné a kapitálové.⁴⁶ Obsah rozpočtu tvoří i mimo tyto složky ostatní peněžní operace a tvorby (nebo použití) peněžních fondů.

Běžný (někdy se uvádí název provozní) **rozpočet** je bilance běžných příjmů a výdajů, z nichž většina se každoročně opakuje, a vztahují se k danému rozpočtovému roku. Běžnými příjmy se financují neinvestiční (provozní) potřeby prostřednictvím běžných výdajů. Běžný rozpočet může být sestaven jako vyrovnaný, kdy příjmy by se měly rovnat výdajům, nebo jako deficitní, kdy jsou běžné příjmy menší než běžné výdaje. Tyto dva vztahy ukazují přímo na zhoršené hospodaření obce. První případ ukazuje fakt, že územní samosprávný celek je svými běžnými příjmy schopen krýt pouze běžné výdaje, zatímco druhá možnost odráží skutečnost, že obec již není schopna svými provozními příjmy financovat provozní výdaje. V obou případech nedokáže pokrýt svůj dluh, pokud existuje. V důsledku to znamená, že minimální dluhová služba je hrazena z kapitálového rozpočtu, tj. prodejem majetku, emisí komunálních obligací či úvěrem. Pokud by tato skutečnost pokračovala v delším časovém období, znamenalo by to ohrožení funkce obce. Pouze nerovnost, kdy běžné příjmy převyšují běžné výdaje, vede k dobrému hospodaření.⁴⁷

Tabulka 3.1: Schéma běžného rozpočtu

Příjmy	Výdaje
Daňové: - svěřené daně - sdílené daně - místní (a regionální) daně - správní poplatky (daně)	- všeobecné veřejné služby (veřejná správa apod.) - veřejný pořádek (policie, hasiči apod.) - vzdělání - péče o zdraví (zdravotnictví atd.) - bydlení - komunální služby - na podnikání - ostatní běžné výdaje (nahodilé, placené pokuty apod.) - placené úroky - běžné dotace jiným rozpočtům
Nedaňové: - uživatelské poplatky za služby - příjmy z pronájmu majetku - příjmy od vlastních neziskových organizací - zisk z podnikání - ostatní	
Přijaté transfery - běžné dotace ze státního rozpočtu - běžné dotace ze státních fondů - od územních rozpočtů - ostatní běžné příjmy (nahodilé, přijaté dary, sankce apod.)	
Saldo – přebytek	Saldo – schodek

Zdroj: PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. Praha: GRADA, 2009, s. 67. ISBN 978-80-247-2789-9.

⁴⁶ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. Praha: GRADA, 2009, s. 67. ISBN 978-80-247-2789-9.

⁴⁷ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. Praha: GRADA, 2009, s. 68. ISBN 978-80-247-2789-9.

V **kapitálovém rozpočtu** se zachycují příjmy, které se vztahují na financování investičních potřeb a přesahují období jednoho rozpočtového roku. Tyto příjmy a také výdaje jsou zpravidla jednorázové a neopakovatelné. Kapitálový rozpočet by měl sloužit ke kumulaci zdrojů na získávání dlouhodobých aktiv, protože výdaje na investiční projekty jsou poměrně velké.⁴⁸

Tabulka 3.2: Schéma kapitálového rozpočtu

Příjmy	Výdaje
- z prodeje majetku - kapitálové přijaté dotace z rozpočtové soustavy - příjmy z půjček apod. - příjmy z emise vlastních obligací - přebytek běžného rozpočtu - dary na investice apod.	- na investice - kapitálové dotace jiným rozpočtům - na nákup obligací, akcií - poskytované střednědobé a dlouhodobé půjčky - splátky dříve přijatých půjček - krytí deficitu běžného rozpočtu

Zdroj: PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. Praha: GRADA, 2009, s. 68. ISBN 978-80-247-2789-9.

Kapitálový rozpočet je vyrovnaný, jestliže se jeho výdaje rovnají příjmům, je deficitní, pokud jsou kapitálové výdaje větší než kapitálové příjmy a jsou-li kapitálové výdaje menší než kapitálové příjmy, je přebytkový. V praxi většinou chybějí příjmy na financování investic a příjmy kapitálového rozpočtu se doplňují návratnými příjmy.⁴⁹

3.2.1 Příjmy rozpočtu obce

Příjmy rozpočtu obce dělíme na daňové a nedaňové, na kapitálové a na přijaté transfery.⁵⁰ Z ekonomického hlediska lze v členění pokračovat na příjmy vlastní a běžné. Do skupiny **vlastních příjmů** patří příjmy daňové, nedaňové a kapitálové, do **běžných příjmů** se řadí příjmy daňové, nedaňové a běžně přijaté transfery. Další skupinu mohou tvořit úvěry nebo půjčky. Fakticky se jedná o příjmy obce, avšak nejsou zahrnuty do rozpočtových příjmů a jsou považovány za finanční operace obce.

Daňové příjmy se dělí na část výnosů celostátně uvalených daní (sdílených daní), na svěřené daně a na místní poplatky. Míra soběstačnosti závisí na konstrukci daňového systému, na tzv. daňovém určení. Daňové určení je dáno zákonem 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosu některých daní územním samosprávným celkům

⁴⁸ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. Praha: GRADA, 2009, s. 68. ISBN 978-80-247-2789-9.

⁴⁹ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. s. 69.

⁵⁰ Jak číst rozpočet obce. In: *Rozpočet obce*. [online]. 17.9.2013 [cit.23.1.2014]. Dostupné z: <http://www.rozpocetobce.cz/jak-cist-rozpocet-obce>

a některým státním fondům (*zákon o rozpočtovém určení daní RUD*). Objem svěřených daní je svěřen obcím, což platí pro daň z nemovitosti a daň z příjmů právnických osob z daně placené obcemi. Dle zákona č. 565/1990 Sb. mezi místní poplatky například patří:

- poplatek ze vstupného
- poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj
- poplatek za provoz systému shromažďování, přepravy, třídění, sběru, využívání a odstraňování komunálních odpadů
- poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt
- poplatek ze psů
- poplatek za užívání veřejného prostranství
- poplatek z ubytovací kapacity
- poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst
- poplatek za zhodnocení stavebního pozemku s možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace⁵¹

Konkrétní rozdělení celostátních uvalených daní (neboli sdílených daní) se provádí na základě *rozpočtového určení daní (RUD)* dle příslušného roku.

Nedaňové příjmy tvoří příjmy z vlastní činnosti, sankční pokuty, příjmy z prodeje nekapitálového majetku, přijaté splátky půjčených prostředků a příjmy z úroků. Nejvýznamnější složkou nedaňových příjmů jsou příjmy z vlastní činnosti, kam patří příjmy ze zisku municipálních podniků, příjmy z podílu na zisku podniků s majetkovým vkladem obce, příjmy z pronájmu majetku či příjmy z prodeje zboží. Na rozdíl od ostatních příjmů může obec sama výrazně ovlivnit jak jejich výši, tak jejich strukturu.

Kapitálovými příjmy se rozumí příjmy z prodeje dlouhodobého majetku, včetně přijatých darů a příspěvků na pořízení dlouhodobého majetku, také příjmy z prodeje akcií a majetkových podílů. Protože se jedná o příjmy jednorázové a nepravidelné, musí se obec rozhodnout, zda daný majetek pronajmout či prodat.

Přijaté transfery tvoří významnou část příjmů rozpočtů územní samosprávy, zejména obcí, protože plná ekonomická i finanční soběstačnost municipálních rozpočtů je nereálná. Transfery (neboli dotace) představují nenávratné vztahy přerozdělování v rámci rozpočtové soustavy. Základní členění přijatých transferů se dělí do dvou skupin na účelové a na neúčelové. Účelové transfery jsou poskytnuty na předem stanovený účel,

⁵¹ Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích.

kdy obec musí zaručit, že bude transfer na daný účel použit. Pokud jsou tedy poskytnuty na financování běžných potřeb, omezují pravomoc volených orgánů obce v oblasti financování. To je důvodem, proč jsou postupně omezovány. V případě neúčelových transferů je obci dána možnost s nimi nakládat dle vlastního uvážení. Problémem však může být neodborné rozhodování, kdy může být dotace neefektivně použita.⁵²

3.2.2 Výdaje rozpočtu obce

Všeobecně lze dělit výdaje na plánované a neplánované. Neplánované výdaje jsou nepravidelné a obec jimi financuje nepředpokládané akce či události. Výdaje mohou být rovněž mandatorní, které obec musí vynaložit na základě zákona nebo právní normy. Nemandatorní výdaje závisí na aktuální politické situaci a vůli zastupitelstva.

Výdaje rozpočtu obce jsou zejména:

- závazky vyplývající pro obec z plnění povinností uložených jí zákony;
- výdaje na vlastní činnost obce v její samostatné působnosti, zejména výdaje spojené s péčí o vlastní majetek a jeho rozvoj;
- výdaje spojené s výkonem státní správy, ke které je obec pověřená zákonem;
- závazky vyplývající pro obec z uzavřených smluvních vztahů v jejím hospodaření a ze smluvních vztahů vlastních organizací, jestliže k nim přistoupila;
- závazky přijaté v rámci spolupráce s jinými obcemi nebo s dalšími subjekty, včetně příspěvků na společnou činnost;
- úhrada úroků z přijatých půjček a úvěrů;
- výdaje na emise vlastních dluhopisů a na úhradu výnosů z nich náležejících jejich vlastníkům;
- výdaje na podporu veřejně prospěšné činnosti a na podporu soukromého podnikání prospěšného pro obec;
- jiné výdaje uskutečněné v rámci působnosti obce, včetně darů a příspěvku na sociální nebo jiné humanitní účely.⁵³

Vedle výdajů výše uvedených hradí obec ze svého rozpočtu i splátky přijatých půjček, úvěrů a návratných výpomocí a splátky jistiny vlastních dluhopisů jejich vlastníkům.

⁵² Vyhláška č. 323/2002 Sb. In: *Ministerstvo financí České republiky* [online]. 2.7.2002 [cit. 23.1.2014]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/legislativa/legislativni-dokumenty/2002/vyhlaska-c-323-2002-sb-3461#B.Druhove>

⁵³ Výdaje rozpočtu obce. In: *Investice do rozvoje vzdělávání*. [online]. 2.8.2013 [cit.23.1.2014]. Dostupné z: http://knihovna.oseminare.cz/index.php/V%C3%BDdaje_rozpo%C4%8Dtu_obce

4 Hospodaření obce Bludov

Obec samostatně rozhoduje a uskutečňuje všechny úkony související se správou obce a jejího majetku. Rozhoduje o všech záležitostech, které z hlediska samosprávné působnosti upravuje zákon o obcích, a které podle zákona nevykonává stát nebo jiná fyzická či právnická osoba.

Hlavním úkolem obce je pečovat o rozvoj svého území a potřeby svých občanů. Tento úkol však nemůže obec splnit bez dostatečných finančních prostředků, které jsou hlavním ukazatelem kvality poskytovaných služeb a péče občanům. Způsob hospodaření obce a důsledky tohoto počínání se odráží ve finanční situaci a finančním zdraví obce. Z různých statistik (především Ministerstva financí) lze vyčíst, že se každý rok zvyšuje dluhové zatížení obcí, především prostřednictvím úvěrů. I když jsou tyto prostředky určené pro zkvalitnění služeb občanům, je nutné, aby obec kontrolovala, jakým způsobem mohou ovlivnit průběh jejího hospodaření.

Z hlediska výše představené kapitoly s tématem rozpočtu obce je jasné, že ne všechny příjmy a výdaje jsou ovlivnitelné působením zastupitelstva obce. V případě daňových příjmů je obec z velké části omezena zákonem o rozpočtovém určení daní (RUD), který se každoročně mění. Zákon také určuje, že je obec povinna provádět opatření například v oblasti životního prostředí, sociálního zařízení apod., což znamená, že nelze ve všech situacích ovlivnit výši výdajové stránky. Díky tomuto faktu je hospodaření obce tématem, které popisuje nejen schopnost užití finančních prostředků zastupitelstva obce, ale také charakteristiku vnějších i vnitřních vlivů, které na obec přímo působí.

V této kapitole se věnuji popisu hospodaření obce Bludov v letech 2008 – 2013. Vybrala jsem si právě tuto obec z několika důvodů. Bydlím od narození v blízkosti této obce a po osobní stránce mě zajímá její vývoj, protože Bludov patří z okolních vesnic k historicky i kulturně nejzajímavějším. V posledních letech došlo v Bludově k poměrně velkým změnám (především v oblasti infrastruktury obce) a toto téma bylo dlouho mezi obyvateli obce řešeno. Mým cílem je zjistit, jak velký vliv měly tyto změny na výsledky hospodaření obce a zda byly finanční prostředky použity opravdu efektivně. Pomocí těchto informací vypracuji mé hodnocení celkového rozpočtového hospodaření v daných letech a následná doporučení.

K tomuto účelu použiji údaje z „Výkazů pro hodnocení plnění rozpočtu“, tedy databázi Ministerstva financí, a také Rozvahy obce zkoumaného období.

4.1 Popis obce

Bludov je situován přibližně 4 kilometry jihozápadně od okresního města Šumperk v nejsevernější části Hornomoravského úvalu. Území katastru je ohraničeno třemi horopisnými celky. Od severu zasahuje Branenská vrchovina a vrchol Chocholík, jihovýchod zaujímá Šumperská kotlina a řeka Desná, jihozápad Mohelnická brázda a řeka Morava. Jižní katastr tvoří soutok řek Moravy a Desné. Díky tomu, že Bludov leží na hranici dvou geologických jednotek, vznikla vlivem sloučení žuly a krystalického vápence nápadná hornina s názvem „Bludovit“, které dal jméno v roce 1884 rodák R. Kašpar.⁵⁴

Mezi nerostné suroviny Bludova patří také minerální vody. V Bludově se z jednoho vrtu hloubky 130 metrů využívá oteplená sirovodíková voda s teplotou kolem 24 stupňů. To zapříčinilo vznik Bludovských lázní, které byly oficiálně otevřeny v roce 1929. Během dalších let bylo v lázních rozšířeno vanové oddělení, byl postaven nový lázeňský dům, rozšířen bazén a další odborná oddělení. Mezi budovami se nachází prostorný lázeňský park. V současné době nabízí lázně léčbu ledvin a močového ústrojí, dýchacích cest a bolestí páteřního původu. Nejvíce se lázeňská léčba zaměřuje na otylost dětí a dorostu.⁵⁵

Další významná pamětihodnost obce Bludov je Bludovský zámek, jehož historie sahá až do období renesance. Později prošel zámek barokní přestavbou. Na přelomu 70. a 80. let byla v zájmu zachrany objektu provedena jeho celková rekonstrukce. Dnes slouží zámek pro potřeby obce, jako sídlo pošty, knihovny, drobných podnikatelských provozoven a vinárny. Po roce 1989 se zasloužil o resuscitaci zámku syn Heleny Žerotínové, provdané Mornsteinové, Karel Mornstein.⁵⁶ Přístup veřejnosti do prostor zámku je od tohoto roku omezen. Prohlídky se pořádají zpravidla při významných příležitostech (výročí výstavby zámku apod.).

Obec Bludov vznikla jako územní samosprávná jednotka v souladu s § 1 zákona číslo 367/1990 Sb., o obcích v platném znění ke dni 23.11.1990 a dle § 4 tohoto zákona vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů

⁵⁴ Poloha obce Bludov. In: *Bludov* [online]. 10.2.2006 [cit.26.1.2014]. Dostupné z: <http://www.bludov.cz/O-Bludove/Poloha-obce-Bludov/>

⁵⁵ Léčebné lázně Bludov. In: *Bludov* [online]. 9.11.2005 [cit.26.1.2014]. Dostupné z: <http://www.bludov.cz/O-Bludove/Pametihodnosti-obce-Bludov/Bludovske-lazne.html>

⁵⁶ Bludovský zámek. In: *Bludov* [online]. 22.1.2006 [cit.26.1.2014]. Dostupné z: <http://www.bludov.cz/O-Bludove/Pametihodnosti-obce-Bludov/Bludovsky-zamek/>

vyplývající. Je právnickou osobu ve smyslu § 18 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, v platném znění, a to právnickou osobou s plnou právní subjektivitou.⁵⁷

K datu 1.1.2011 bylo v obci Bludov evidováno 3135 obyvatel, převládá však snižující se tendence počtu obyvatel (k 1.1. 2001 bylo evidováno 3189 obyvatel). Z tohoto počtu je ekonomicky aktivních 1567 obyvatel. Stejně tak jako okolní města a obce Olomouckého kraje i Bludov se potýká s poměrně vysokou mírou nezaměstnanosti. K 31.12.2011 byla aktuální míra nezaměstnanosti 9,8% a dosažitelných uchazečů o zaměstnání celkem 163. K 31.12.2011 účinkovalo v Bludově celkem 72 právnických osob. Dle záznamu má v Bludově největší zastoupení odvětví průmyslu a stavebnictví (204 subjektů), na druhém místě ubytování, stravování a pohostinství a na třetím místě zemědělství, lesnictví a rybářství.⁵⁸

Tabulka 4.1: obec Bludov – statistické údaje ke dni 31.12.2010 a 31.12.2011

Počet obyvatel	3135
Počet fyzických osob	567
Počet právnických osob	72
Katastrální výměra	1668,2 ha
Pošta	Ano
Sportovní zařízení	Ano
Veřejná knihovna	Ano
Zdravotnické zařízení	Ano
Lékárna	Ano
Mateřská škola	Ano
Základní škola	Ano
Policie	Ne
Kanalizace	Ano
Plynofikace	Ano

Zdroj: Bludov. In: *Český statistický úřad* [online]. 7.9.2012 [cit.30.1.2014]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/xm/redakce.nsf/bce41ad0daa3aad1c1256c6e00499152/ebcb1572242a7cc5c12577370027e82d/\\$FILE/bludov.pdf](http://www.czso.cz/xm/redakce.nsf/bce41ad0daa3aad1c1256c6e00499152/ebcb1572242a7cc5c12577370027e82d/$FILE/bludov.pdf)

⁵⁷ Sestava dle zákona 106/1999 Sb. In: *Bludov* [online]. 2.1.2010 [cit.30.1.2014]. Dostupné z: <http://www.bludov.cz/Obecni-urad/Sestava-dle-106-1999-Sb/>

⁵⁸ Bludov. In: *Český statistický úřad* [online]. 7.9.2012 [cit.30.1.2014]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/xm/redakce.nsf/bce41ad0daa3aad1c1256c6e00499152/ebcb1572242a7cc5c12577370027e82d/\\$FILE/bludov.pdf](http://www.czso.cz/xm/redakce.nsf/bce41ad0daa3aad1c1256c6e00499152/ebcb1572242a7cc5c12577370027e82d/$FILE/bludov.pdf)

Mezi orgány obce Bludov patří zastupitelstvo obce, rada obce, starosta obce, místostarosta obce, obecní úřad a následující komise: sociální, bytová, stavební, životního prostředí, kulturní, mládeže a sportu, lázeňská a likvidační. Obecní úřad je také členěn na finanční a kontrolní výbor. Zvláštní část tvoří sbor pro občanské záležitosti a redakční rada Bludovanu (časopis obce Bludov).⁵⁹

Tabulka 4.2: Výsledky voleb do zastupitelstva obce Bludov 15. – 16.10.2010

Název	Hlasy	
	Abs.	v %
Komunistická str. Čech a Moravy	2269	11,72
Suverenita – blok J.Bobošíkové	1336	6,9
Věci veřejné	1170	6,04
Česká str. sociálně demokratická	1443	7,45
Občanská demokratická strana	5329	27,52
Křesť. demokr.unie-Čs.str.lid.	1725	8,91
Nezávislá volba	2028	10,47
Za občana a přírodu	1668	8,61
Občané Bludova - SNK	1378	7,12
Strana zelených	1018	5,26

Zdroj: Volby do zastupitelstev obcí. In: www.volby.cz [online]. 15.12.2010 [cit.2.2.2014]. Dostupné z: <http://www.volby.cz/pls/kv2010/kv1111?xjazyk=CZ&xid=0&xdz=1&xnumnuts=7105&xobec=525588&xobecnaz=Bludov&xstat=0&xvyber=0>

V obci Bludov je zřízeno několik spolků a organizací, které slouží občanům Bludova pro různé účely. Patří mezi ně:

- tělovýchovné organizace Billiard Club Bludov (jedná se o sportovní oddíly s účastí na akcích pořádaných billiardovým svazem a na turnajích v ČR) a Sokol Bludov (sdružuje zájemce o sportovní využití volného času formou kopané);⁶⁰
- zájmové organizace jako například Český svaz chovatelů, základní organizace Bludov; Myslivecké sdružení Hubert Bludov, Sbor dobrovolných hasičů Bludov,

⁵⁹ Jmenné složení orgánů obce. In: *Bludov* [online]. 10.11.2010 [cit.2.2.2014]. Dostupné z: <http://www.bludov.cz/Obecni-urad/Jmenne-slozeni-organu-obce/>

⁶⁰ Tělovýchovné organizace. In: *Bludov* [online]. 14.3.2011 [cit.2.2.2014]. Dostupné z: <http://www.bludov.cz/Spolky-a-organizace/Telovychovne-organizace/>

Český svaz včelařů, základní organizace Bludov; Český svaz ochránců přírody, základní organizace Bludov apod.;⁶¹

- kulturní organizace, například Dechová hudba Bludověnka, Skupina přátel historie a šermu Barbaři apod.;⁶²
- dětské organizace Česká tábořská unie – Jesenická oblast, T.O. Delaware; Junák – svaz skautů a skautek České republiky, Pionýrská skupina Bludov;⁶³
- Nadace Karla staršího ze Žerotína (účelem nadace je podpora záchrany, obnovy a kulturně přiměřeného využití nemovitých a movitých památkově hodnotných objektů).⁶⁴

4.2 Hospodaření obce Bludov v letech 2008 – 2013

Součástí rozpočtu obce jsou nejen její příjmy a výdaje, ale také financování popisující situace, kdy si buď obec půjčí peníze a pak je splácí anebo dojde ke změně stavu peněžních prostředků na vlastních účtech obce. Celkové financování je rozdílem mezi celkovými příjmy a celkovými výdaji. Vždy musí platit rovnice:

příjmy – výdaje = financování.

Pokud je výsledkem této rovnice skutečnost, že obec má nižší příjmy než výdaje, je třeba určit, z čeho bude schodek uhrazen. To obnáší snížení stavu peněžních prostředků na vlastních účtech obce anebo půjčku, kterou je třeba splácet v dalších letech. Schodek může obec pokrýt také splátkami z půjček poskytnutých v minulosti někomu jinému.

V případě, že příjmy převyšují výdaje, je důležité zjistit, kam bude přebytek uložen. Může být uložen na vlastní účty obce nebo použit na úhradu splátek půjček z minulosti. Další možností je přebytek půjčit.

Následující graf zobrazuje průběh hospodaření obce Bludov v letech 2008 – 2013:

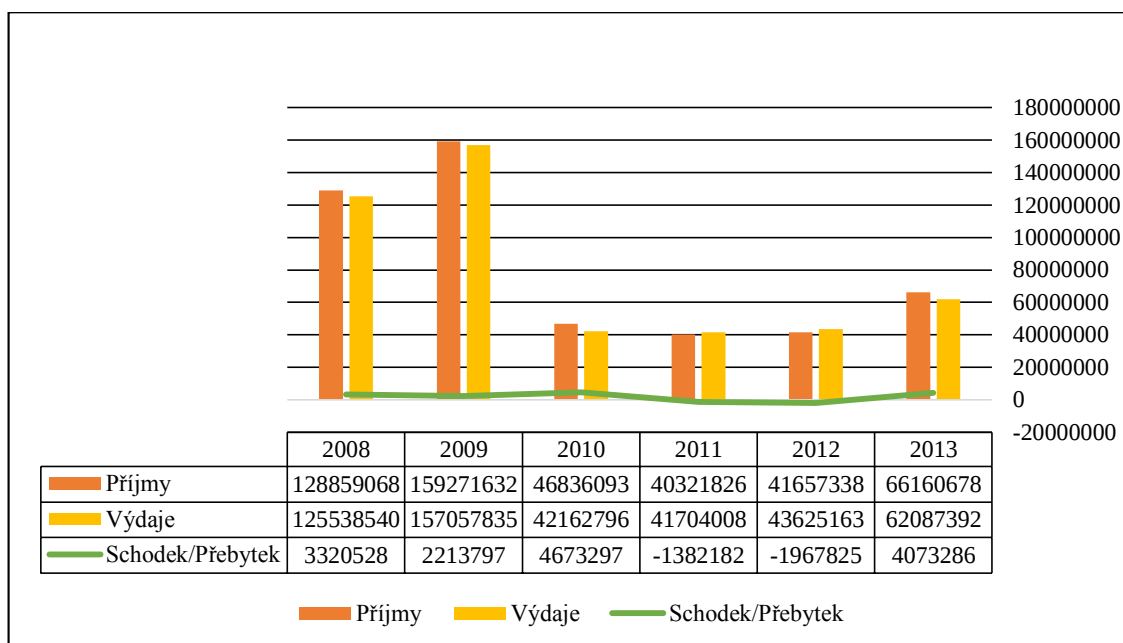
⁶¹ Zájmové organizace. In: *Bludov* [online]. 15.4.2013 [cit.5.2.2014]. Dostupné z: <http://www.bludov.cz/Spolky-a-organizace/Zajmove-organizace/>

⁶² Kulturní organizace. In: *Bludov* [online]. 15.4.2013 [cit.5.2.2014]. Dostupné z: <http://www.bludov.cz/Spolky-a-organizace/Kulturni-organizace/>

⁶³ Dětské organizace. In: *Bludov* [online]. 5.11.2009 [cit.5.2.2014]. Dostupné z: <http://www.bludov.cz/Spolky-a-organizace/Detske-organizace/>

⁶⁴ Nadace. In: *Bludov* [online]. 29.12.2007 [cit.5.2.2014]. Dostupné z: <http://www.bludov.cz/Spolky-a-organizace/Nadace/>

Graf 4.1: Vývoj hospodaření obce Bludov v letech 2008 – 2013 (v Kč)

Zdroj: Finanční výkazy Fin 2-12 M obce Bludov za uvedené období, vlastní konstrukce.

Dle grafu lze zjistit, že v letech 2011 a 2012 hospodařila obec Bludov se schodkem. Z této informace však nelze říci, že obec hospodařila špatně, protože deficitní rozpočet neznamená vždy špatný výsledek. Může totiž nastat situace, kdy má obec v plánu určitou rekonstrukci nebo jinou finančně náročnou akci a cíleně udržuje přebývajících prostředky na účtu obce. Pokud v dalších letech dosáhne znovu kladného výsledku (a deficitní rozpočet se neudrží příliš dlouho), nelze tvrdit, že obec dosahuje stádia zadluženosti.

Podrobnější informace o záměru obce poskytují „Výkazy pro hodnocení plnění rozpočtu“ příslušných let. Roky 2008 – 2009 ukazují, že obec záměrně hospodařila v kladných položkách, protože následující roky 2011 až 2012 pro ni znamenaly finančně náročnější akce. Například v roce 2009 hospodařila obec s přebytkem 2 213 797 Kč, který se v roce 2010 navýšil o další 2 459 500 Kč. Rok 2011 zobrazuje poměrně velké rozdíly ve výdajových položkách oproti roku 2010. Ve velkém měřítku dosáhla rozdílu například položka „Budovy, haly a stavby“ v sekci pěstební činnost. V roce 2011 je tento výdaj oproti roku 2010 vyšší o 1 942 738 Kč. Rok 2012 představoval pro obec Bludov plánovanou rekonstrukci v oblasti infrastruktury obce. Došlo k rozsáhlé rekonstrukci třídy Adolfa Kašpara v centru Bludova, jejíž celková suma dosáhla přibližně 8 milionů korun a 70% této částky pokryla dotace ze Státního fondu dopravní infrastruktury. V sekci „Silnice“ a „Provoz veřejné silniční dopravy“ není překvapivě vidět patrný rozdíl v číselné sumě mezi rokem 2011 a 2012, protože výdaje na tuto oblast se pohybují vždy

kolem 2 milionů korun. To znamená, že částku na rekonstrukci nové ulice poskytla obec pomocí úvěru. Tento fakt ukazuje položka „Dlouhodobé přijaté půjčené prostředky“ a dle ní si obec zapůjčila částku 5 500 000 Kč a část z této půjčky použila na výše zmíněný záměr. Schodek roku 2012 tedy způsobily jiné plánované finanční obraty obce. Mínusový obrat vykazují položky „Změna stavu krátkodobých prostředků na bankovních účtech“ a „Uhrazené splátky dlouhodobých přijatých půjček“.

V roce 2013 je názorně ukázáno, jakým způsobem řeší obec Bludov splátku přijatých úvěrů. V položce „Uhrazené splátky dlouhodobě přijatých půjček“ se objevuje mínusové znaménko u částky 3 018 000 Kč, tedy pokud dojde ke zvýšení příjmové části rozpočtu obce, je tento přebytek použit pro úhradu části úvěru.

Z prvního hodnocení hospodaření obce Bludov na základě položek „Výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu“ lze říci, že úvěry jsou použity pro rozvoj obce a následně jsou spláceny z nakumulovaných příjmových prostředků dalších let. Otázkou však je, zda bylo nutné rekonstruovat právě třídu Adolfa Kašpara, protože dle názorů občanů Bludova nebyla tato rekonstrukce 100% prospěšná. Nová podoba ulice totiž způsobila, že chodníky i silnice se dostaly nad úroveň zahrad a pozemků obyvatel Bludova. Proto vznikla obava, že při přívalových deštích voda ze zvýšené komunikace steče až do domů. Dalším problémem je zúžení vozovky na šest metrů, což někdy způsobuje nesnáze řidičům autobusů. Občané Bludova sice proti rekonstrukci demonstrovali a vedli se starostou Bludova Pavlem Stonem dlouhé diskuze, ale na podzim roku 2012 byla přesto dokončena. Doposud nebylo zaznamenáno žádné poškození přilehlých domů ani zahrad, takže snad nevznikne situace, kdy by musela obec Bludov ze svého rozpočtu zbytečně financovat škody, které mohou vlivem nové rekonstrukce ulice vzniknout.

Tabulka 4.3: Rozbor financování obce Bludov za období 2008 – 2013 (v Kč)

Položka financování	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Krátkodobé přijaté půjčené prostředky	- 646 302	6 803 541				
Uhrazené splátky krátkodobých přijatých prostředků		- 6 803 541				
Změna stavu krátkodobých prostředků na bankovních účtech		- 30 797	- 528 296	3 182 182	- 740 066	- 1 290 952
Dlouhodobé přijaté půjčené prostředky					5 500 000	
Uhrazené splátky dlouhodobých přijatých půjček	- 2 124 000	- 2 183 000	- 4 145 000	- 1 180 000	- 2 884 000	3 018 000
Charakter příjmů a výdajů vládního sektoru	- 550 226				91 890	235 666
Financování celkem	- 3 320 528	- 2 213 797	- 4 673 297	1 382 182	1 967 825	- 4 073 286

Zdroj: Finanční výkazy Fin 2-12 M obce Bludov za uvedené období, vlastní konstrukce.

Z tabulky číslo 6 je patrné, že pokud je výsledek hospodaření obce Bludov v kladných hodnotách, je financování vyjádřeno záporně a pokud vznikne schodek, je financování kladné. Je to důsledek „účetní logiky“, kdy výdaje jsou vedeny záporně a přitom musí platit příjmy – výdaje = financování.

4.2.1 Monitoring hospodaření obce

Do roku 2008 byl používán tzv. ukazatel dluhové služby (nebo ukazatel zadluženosti obcí), který sloužil pro hodnocení dluhového zatížení obce. Od roku 2008 se tento ukazatel přestal používat a byl nahrazen tzv. monitoringem hospodaření obcí, který používá Ministerstvo financí pro větší obezřetnost obce při hospodaření se svými svěřenými prostředky.⁶⁵ Jelikož se diplomová práce zabývá analýzou hospodaření obce Bludov až od roku 2008, není třeba blíže „starý“ ukazatel dluhové služby rozvádět.

⁶⁵ Monitoring hospodaření obcí. In: *Ministerstvo financí České republiky* [online]. 2.12.2008 [cit. 10.2.2014]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/regulace/hospodareni-kraju-a-obci/monitoring-hospodareni-obci>

V roce 2008 Ministerstvo financí uvedlo: „*Ministerstvo financí, na základě usnesení vlády ČR ze dne 12. listopadu 2008 č. 1395, o monitoringu hospodaření obcí a o zrušení usnesení vlády ze dne 14. dubna 2004 č. 346, o Regulaci zadluženosti obcí a krajů pomocí ukazatele dluhové služby, každoročně provede výpočet soustavy informativních a monitorujících ukazatelů (SIMU) za všechny obce a jimi zřízené příspěvkové organizace a vyhodnotí výsledky výpočtu, přičemž bude vycházet vždy z údajů obcí, DSO a PO zaslaných prostřednictvím krajů k 31.12. příslušného roku. [...] Po vyhodnocení všech podkladů budou obce, jejichž ukazatel celkové likvidity bude v intervalu $<0; 1>$ a zároveň podíl jejich cizích zdrojů a přijatých návratných finančních výpomocí k celkovým aktivům bude vyšší než 25% včetně, osloveny dopisem ministra financí a požádány o zdůvodnění neuspokojivého stavu a o stanovisko zastupitelstva obce (kopii dopisu obdrží příslušný krajský úřad). Ministerstvo financí bude následně informovat vládu České republiky o výsledku monitoringu hospodaření obcí.*“⁶⁶

Ministerstvo financí se řídí podle následujícího harmonogramu:

- v dubnu provede výpočet informativních a monitorujících ukazatelů a jejich vyhodnocení a rozešle dopisy ministra financí dotčeným obcím;
- ve stejném měsíci vypracuje a rozešle seznam rizikových obcí dopisem příslušným krajským úřadům;
- v červnu požaduje zdůvodnění neuspokojivého stavu dotčených obcí;
- přibližně ve třetím čtvrtletí roku informuje vládu.⁶⁷

Zrušení ukazatele dluhové služby a jeho náhrada monitoringem hospodaření obcí je především reakce Ministerstva financí na to, že ukazatel dluhové služby měl pro tento účel nevyhovující konstrukci. Monitoring je nyní komplexnější, transparentnější a objektivnější hodnocení stavu zadluženosti obcí.

⁶⁶ Monitoring hospodaření obcí. In: *Ministerstvo financí České republiky* [online]. 2.12.2008 [cit.10.2.2014]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/regulace/hospodareni-kraju-a-obci/monitoring-hospodareni-obci>

⁶⁷ Monitoring hospodaření obcí. In: *Ministerstvo financí České republiky* [online]. 2.12.2008 [cit.10.2.2014]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/regulace/hospodareni-kraju-a-obci/monitoring-hospodareni-obci>

Tabulka 4.4: Monitoring hospodaření obce Bludov v letech 2008 – 2013 (v Kč)

č.	Ukazatel	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1	Počet obyvatel obce	3161	3194	3163	3135	3125	údaj není zatím znám
2	Příjem (po konsolidaci)	46 538 453	58 847 453	44 440 344	39 827 915	40 357 843	46 493 429
3	Úroky	1 640 779	1 072 836	594 081	480 712	425 378	248 737
4	Uhrazené splátky dluhopisů a půjčených prostředků	- 2 124 000	- 8 986 541	- 4 145 000	- 1 800 000	- 2 884 000	- 3 018 000
5	Dluhová služba celkem	3 764 779	10 059 377	4 739 081	2 280 712	3 309 378	3 266 737
6	Ukazatel dluhové služby (%)	12,3	5,9	9,3	17,4	12,2	14,23
7	Aktiva celkem	498 619 688	539 001 357	466 997 070	486 062 787	496 914 739	512 170 466
8	Cizí zdroje	40 312 899	38 180 040	36 216 678	34 476 372	36 847 100	33 973 472
9	Stav na bankovních účtech celkem	6 396 098	6 426 895	6 955 192	3 773 010	4 513 075	5 804 028
10	Úvěry a komunální dluhopisy	0	0	34 110 952	32 310 952	34 926 952	31 908 952
11	PNFV a ostatní dluhy	0	0	1 900 000	0	0	0
12	Zadluženost celkem	0	0	36 010 952	32 310 952	34 926 952	31 908 952
13	Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům (%)	12,36	14,12	12,89	14,09	13,49	15,08
14	Podíl zadluženosti na cizích zdrojích (%)	0	0	1	1,07	1,05	1,06
15	8-leté saldo	3 320 528	2 213 797	4 673 296	- 1 382 182	- 1 967 824	4 073 286
16	Oběžná aktiva	9 436 499	10 498 080	8 677 894	5 275 515	6 040 312	8 124 231
17	Krátkodobé závazky	5 206 821	961 635	1 532 213	1 743 363	1 682 169	1 965 353
18	Celková likvidita	1,81	10,92	5,66	3,03	3,59	4,13

Zdroj: Výkazy Fin 2-12 M a Rozvaha obce Bludov za sledované období, vzor tabulky SIMU – 2012
dostupný na: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/regulace/hospodareni-kraju-a-obci/monitoring-hospodareni-obci>, vlastní výpočty.

První důležitá položka hodnocení, a to podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům, zobrazuje míru zadlužení majetku, tedy jaký podíl aktiv je kryt cizích zdrojů (podíl řádků 7 a 8). Hodnoty se pohybují v rozmezí 12,36 % - 15,08% a maximální stanovená hranice ministerstvem financí je 25%, takže obec Bludov jedná v této oblasti uvážlivě. Není zatím známka nadměrného zadlužování či neschopnost splácení úvěrů obce, ale v dalších letech by se tyto hodnoty neměly rozhodně zvyšovat, protože roky 2008 až 2013 ukazují v této položce rostoucí procentuální tendenci.

Ukazatel celkové likvidity zobrazuje podíl oběžných aktiv a krátkodobých závazků (podíl řádků 16 a 17). Pokud se v této položce zobrazuje pásmo 0 – 1, nedokáže obec splácet krátkodobé závazky a nachází se v platební neschopnosti. Rizikové pásmo se neobjevuje ani v jednom zkoumaném roce. Rozdíl celkové likvidity může být také způsoben reformou veřejných financí, protože se od roku 2010 účetnictví obcí více podobá účetnictví podnikatelské sféry. Obce tímto rokem začaly účtovat o nákladech,

výnosech a dohadných položkách. Tato skutečnost ovlivnila výši krátkodobých závazků a také ukazatel celkové likvidity od roku 2011.

4.2.2 Bilance provozního a kapitálového rozpočtu

Běžné příjmy obsahují všechny daňové příjmy, nedaňové příjmy a neinvestiční dotace. Kapitálové příjmy zahrnují prodej dlouhodobého majetku a příjmy z investičních dotací. Oproti tomu běžné výdaje jsou výdaje provozní a kapitálové jsou výdaje na pořízení dlouhodobého majetku.

Při porovnání běžného příjmu a běžného rozpočtu všech sledovaných let lze zjistit, že saldo běžného rozpočtu vykazuje přebytek. To značí schopnost obce Bludov pokrýt každoročně provozní výdaje a šetřit pro případ, že by ji čekala pozdější finančně náročná akce. Oproti tomu při srovnání výše kapitálových příjmů a kapitálových výdajů dosahuje ve všech letech obec schodku. Pokud vzniká často tento výsledek, je ovlivněn tím, jaká je úspěšnost obce při získávání investičních dotací na pořízení dlouhodobého majetku.

Roky 2008 až 2013 ukazují postupné splácení dlouhodobých přijatých půjček. Deficit kapitálového rozpočtu byl především splácen buď pomocí těchto úvěrů anebo přebytky krátkodobých prostředků na bankovních účtech.

Tabulka 4.5: Výsledek běžného a kapitálového rozpočtu v letech 2008 - 2013 (v Kč)

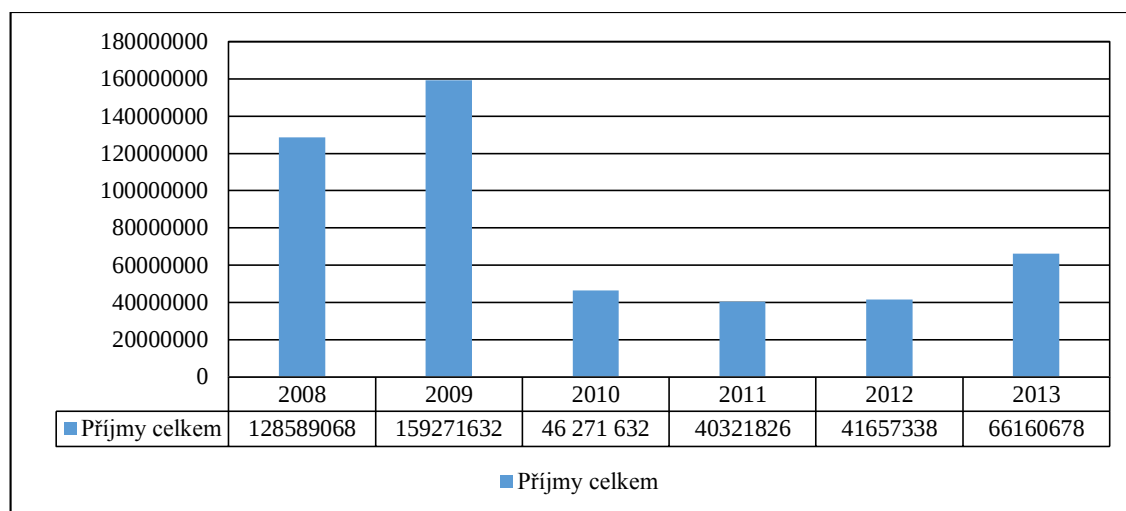
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Běžné příjmy	126 295 084	158 053 030	46 119 572	40 250 526	41 100 806	66 096 077
Běžné výdaje	113 121 314	131 749 938	30 574 763	29 721 269	32 205 030	46 943 893
Saldo běžného rozpočtu	13 173 770	26 303 092	15 544 809	10 529 257	8 895 776	19 152 184
Kapitálové příjmy	2 563 983	1 218 601	716 520	71 299	556 532	64 600
Kapitálové výdaje	12 417 225	25 307 896	11 588 032	11 982 739	11 420 133	15 143 499
Saldo kapitálového rozpočtu	- 9 853 242	- 24 089 295	- 10 871 512	- 11 911 440	- 10 863 601	- 15 078 899

Zdroj: Výkazy Fin 2-12 M obce Bludov za sledované období, vlastní konstrukce.

Nejvyšší záporné saldo kapitálového rozpočtu bylo zaznamenáno v letech 2009, 2011, 2012 a 2013. Proč byly v těchto letech kapitálové výdaje vyšší než kapitálové příjmy, bude předmětem hodnocení v dalších kapitolách.

4.2.3 Hodnocení příjmů

Graf č. 4.2: Vývoj příjmů obce Bludov v letech 2008 – 2013 (v Kč)

Zdroj: Výkazy Fin 2-12 M obce Bludov za sledované období, vlastní konstrukce.

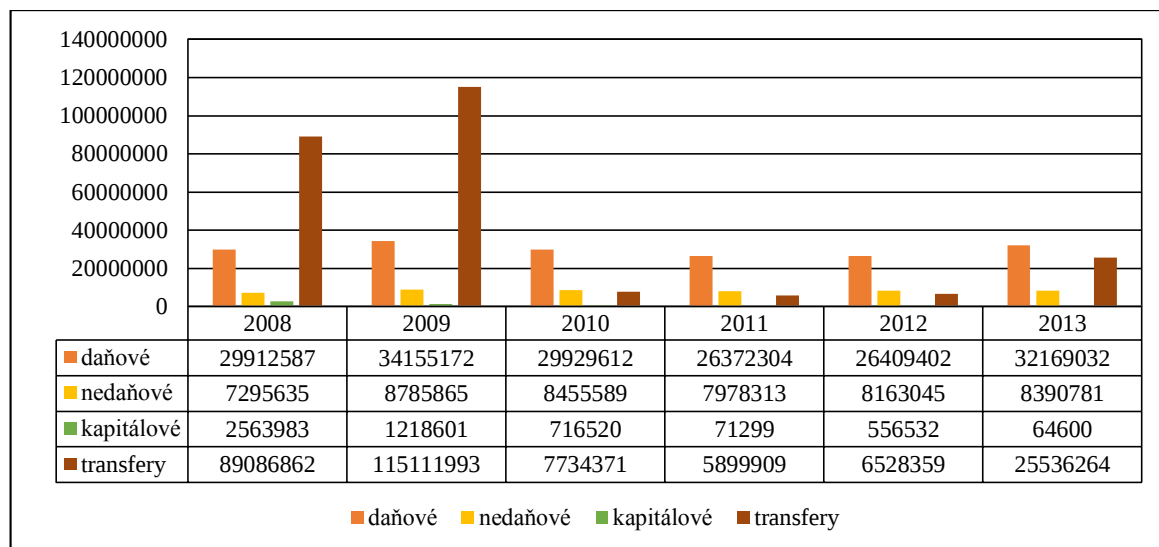
Roky 2008 a 2009 jasně ukazují, že v této době dosahovala obec Bludov nejvyšších příjmů. V dalších letech 2010 až 2013 se příjmy pohybují v rozmezí od 40 milionů do 66 milionů korun. To značí oproti rokům 2008 a 2009 velký rozdíl. Pokud zprůměrujeme příjmy let 2008 až 2009 a zvlášť další zbývající roky, vyjde přibližně propad o 95 milionů korun. Důležité je zjistit, proč tento propad vzniknul.

Největší číselné změny lze v rámci „Výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu“ nalézt v položce převody z rozpočtových účtů. Rok 2008 vykazuje částku 82 320 206 korun a v roce 2009 činila částka 100 424 179 korun. Právě tyto položky způsobily tak obrovské změny v příjmech rozpočtu obce. Například rok 2010 vykazuje „jen“ částku 2 395 749 korun. Je možné, že v tomto případě mohlo jít o převody základního běžného účtu Olomouckého kraje či některého fondu.

Další číselné změny lze nalézt v oblasti přijatých transferů a půjček ze státního rozpočtu, státního fondu a regionálních rad. Velký příspěvek zaznamenal právě rok 2009, protože celkově bylo v této položce vykázáno 13 604 528 korun a z toho příspěvek od Státního fondu dopravní infrastruktury ve výši 5 408 754 korun, který byl použit na rozsáhlé rekonstrukce v tomto roce (rozpisu rekonstrukcí se věnuji v kapitole odvětvové třídění výdajů). Další roky 2010 – 2013 vykazují příspěvky vždy průměrně ve výši 3 500 000 korun. Příjmy z rozpočtu Evropské Unie vykazují pouze roky 2008 (částka 726 514) a 2010 (částka 1 806 736).

Následující graf zobrazuje vývoj příjmů obce Bludov podle druhového členění rozpočtové skladby:

Graf 4.3: Vývoj příjmů obce Bludov dle druhového členění v letech 2008 – 2013 (v Kč)

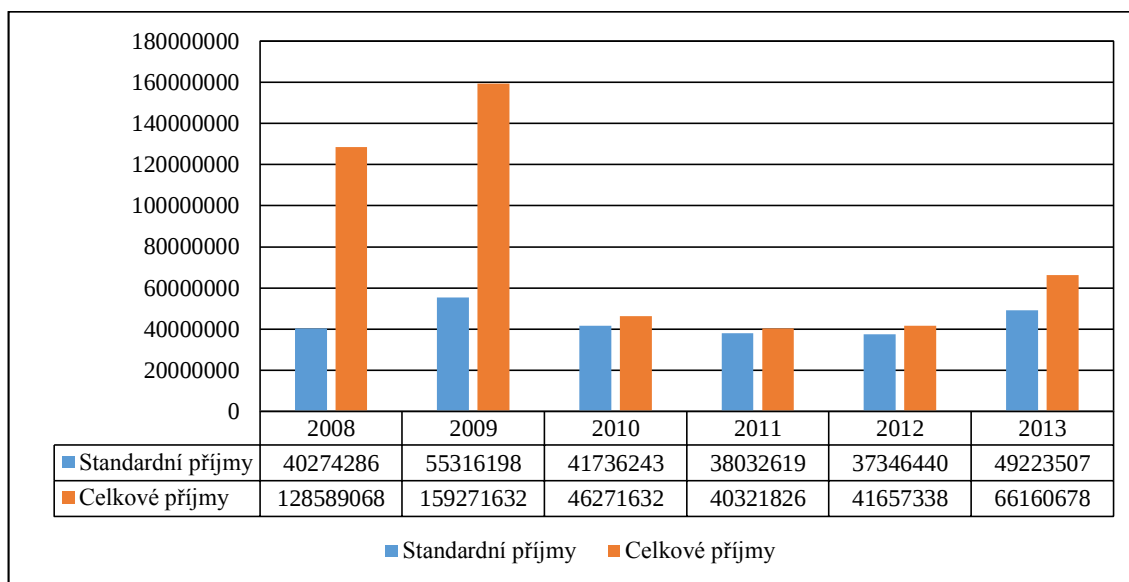

Zdroj: Výkazy Fin 2-12 M obce Bludov za sledované období, vlastní konstrukce.

Dle tohoto grafu tvoří transfery v letech 2008 a 2009 největší a nejvýznamnější část zdrojů obce Bludov. V těchto letech se obci podařilo získat největší množství dotací. Jedná se však přesto o příjmy nejisté a nepravidelné, protože jsou do jisté míry závislé na kvalitě projektového managementu a úspěšnost obce získávat dotace se stále mění. Stálou a také pravidelnou položku tvoří příjmy daňové. Do těchto příjmů řadíme daň z příjmu fyzických a právnických osob, DPH, poplatky (ze psů, za likvidaci komunálního odpadu apod.), odvod výtěžku z provozování loterií, správní poplatky, daň z nemovitosti apod. Kromě DPH tvoří významnou položku těchto příjmů také například poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt díky lázním Bludov a poplatek za likvidaci komunálního odpadu, ve kterém je obsažen sběr a svoz netříděného komunálního odpadu, protože se na katastrálním území Bludova nenachází žádná skládka. Menší část příjmů zaujímají příjmy nedaňové, do kterých se řadí například příjmy z pronájmu majetku, příjmy z darů, sankcí, příjmy z poskytování služeb a výrobků atd. Nejvýznamnější položku těchto příjmů tvoří každoročně pěstební činnost. Zanedbatelnou část tvoří kapitálové příjmy, do kterých se řadí příjmy z prodeje pozemků a příjmy z prodeje dlouhodobého majetku. Nejvyšší částku kapitálových příjmů zaznamenal rok 2008, ve kterém obec Bludov prodala větší část svých pozemků a nebytových prostor.

Dalším kritériem hodnocení příjmů je podíl standardních příjmů na celkových příjmech. Standardní příjem obsahuje veškeré příjmy z vlastní činnosti, od kterých se odečtou jednorázové a nahodilé příjmy a k tomuto výsledku se přičtou veškeré daňové příjmy a dotace z třídy 9 „Výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu“. Pro tento účel jsem stanovila jako veškeré příjmy z vlastní činnosti třídu 2 (nedaňové příjmy), dále jako jednorázové a nahodilé příjmy položky příjmy z prodeje pozemků, ostatní příjmy z prodeje dlouhodobého majetku a přijaté neinvestiční dary.

Graf 4.4: Výše standardních a celkových příjmů v letech 2008 – 2013 (v Kč)

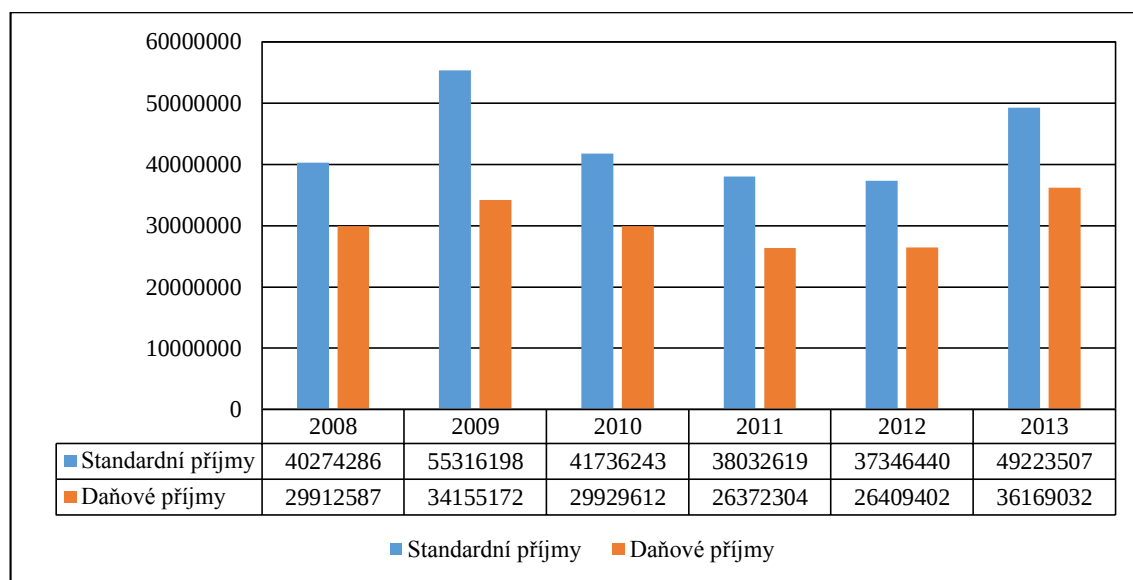

Zdroj: Výkazy Fin 2-12 M obce Bludov za sledované období, vlastní konstrukce.

V průběhu zkoumaných let se podíl standardních příjmů na celkových příjmech poměrně měnil. V roce 2008 činil tento podíl 31,32% a v roce 2009 dokonce 34,73%. Tento nízký podíl způsobily především investiční dotace, které celkové příjmy ovlivňují. V rámci tohoto hodnocení byla pro rok 2009 důležitá dotace od Státního fondu dopravní infrastruktury. V dalších letech byl podíl standardních příjmů na celkových příjmech podstatně vyšší. Procentuální rozpětí zbývajících let se pohybuje od 74% - 94%. To značí, že v dalších letech obec Bludov nikterak velké investiční dotace nezískala a proto se oba druhy příjmů skoro rovnají. Standardní příjmy by měly být relativně stálé a měly by vytvářet základ dlouhodobých rozpočtových úvah. V obci Bludov představují poměrně stálou a pravidelně se opakující složku příjmů, což značí, že rozpočet obce je stabilní.

Pro hodnocení příjmů obce Bludov lze výše standardních příjmů použít také pro výpočet podílu daňových příjmů na standardních příjmech. Tento ukazatel vyjadřuje závislost obce na státu, respektive na rozpočtovém určení daní (RUD).

Graf 4.5: Výše standardních a daňových příjmů v letech 2008 – 2013 (v Kč)

Zdroj: Výkazy Fin 2-12 M obce Bludov za sledované období, vlastní konstrukce.

V grafu č. 5 dosahuje podíl daňových příjmů na standardních příjmech od 61,75% do 74,27% a to znamená značnou závislost obce na daních. Tento údaj ukazuje, že bez daňových příjmů by nemohla obec Bludov vůbec existovat (a nejen tato obec). Příjmy, které získává obec ze své hospodářské činnosti a pronájmu či prodeje majetku by nestačily na financování jejích potřeb. Podíl celostátního inkasa daní obcí je tedy rozhodujícím prvkem příjmu obcí a je důležitý jak pro rozvoj obce, tak pro uspokojení potřeb občanů.

V současné době platí nová podoba zákona o rozpočtovém určení daní č. 243/2000 Sb., kdy od roku 2013 do roku 2015 náleží obcím tento procentuální podíl daní (bez SFDI, poplatků a pokut):

- celostátní výnos DPH 20,83%;
- daň z příjmů právnických osob bez daně placení obcemi a kraji 23,58%;
- daň z příjmů právnických osob z daně placené obcemi a kraji 100%;
- daň z nemovitosti 100%;
- daň z příjmů fyzických osob vybíraná srážkou 23,58%;

- daň z příjmů fyzických osob ze samostatně výdělečné činnosti: dle bydliště podnikatele 30%, dle dalších kritérií 23,58%;
- daň z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti 22,87% (dalších 1,5% výnosu náleží obci, na jejímž území se nachází nemovitost fyzické osoby, a daňové příjmy jsou rozdělovány na základě počtu zaměstnanců s místem výkonu práce v obci).

Daňové příjmy jsou rozdělovány na základě:

- kritéria výměry katastrálních území obce (3%)
- prostého počtu obyvatel v obci (10%)
- násobků postupných přechodů (80%)
- počet dětí a žáků navštěvujících školu zařizovanou obcí (7%)⁶⁸

Další vývoj zákona o rozpočtovém určení daní může ovlivnit příjmovou složku obcí, avšak ještě není známo, v jaké míře se procentuální rozdělení daní obcím změní. Nová podoba RUD však daňové příjmy obce Bludov neovlivnila, protože i v roce 2013 se podíl daňových příjmů na standardních příjmech stále pohybuje v rozmezí 73%.

4.2.4 Hodnocení výdajů

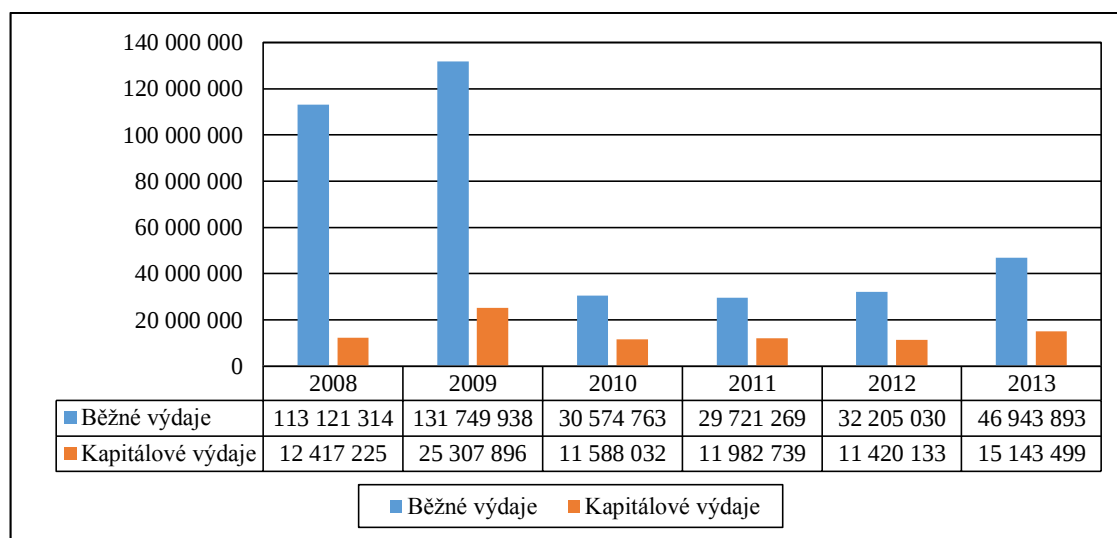
Výdaje se dle druhového třídění člení na běžné a kapitálové výdaje. Běžné výdaje souvisí s financováním provozních neboli neinvestičních činností. Do těchto výdajů řadíme výdaje na platy zaměstnanců, opravy, služby, energii, materiál atd. Běžné výdaje umožňují běžný provoz města a na rozdíl od kapitálových výdajů je nelze příliš ovlivnit. Kapitálové výdaje jsou výdaje na pořízení dlouhodobého majetku a jejich výše je dána také objemem získaných dotačních prostředků.

Dle „Výkazu o hodnocení plnění rozpočtu“ jsou výdajové stránky obce Bludov členěny na pěstební činnost, výdaje veřejné silniční dopravy, odvádění a čištění odpadních vod, prevence znečišťování vody, úpravy drobných vodních toků, předškolní zařízení, dále výdaje na základní školu, divadelní činnost, činnost registrovaných církví, rozhlas a televizi, zájmovou činnost v kultuře, sportovní zařízení v majetku obce, zájmovou činnost a rekreaci, bytové a nebytové hospodářství, veřejné osvětlení, pohřebnictví, sběr a svoz nebezpečných a komunálních odpadů, péči o vzhled obce

⁶⁸ Schéma rozdělení rozpočtového určení daní (RUD) v letech 2013 až 2015. In: *Ministerstvo financí České republiky* [online]. 9.1.2013 [cit.20.2.2014]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/prognozy/prijmy-kraju-a-obci/2013/novy-model-sdilenych-dani-pro-obce-10890>

a veřejnou zeleň, sociální služby, požární ochranu, zastupitelstvo obce (a volby do zastupitelstva), činnost místní správy a výdaje z finančních operací. Jakým způsobem se tyto výdajové složky podílí na výdajové stránce rozpočtu obce, bude předmětem hodnocení v dalších kapitolách.

Graf 4.6: Výše běžných a kapitálových výdajů v letech 2008 – 2013 (v Kč)

Zdroj: Výkazy Fin 2-12 M obce Bludov za sledované období, vlastní konstrukce.

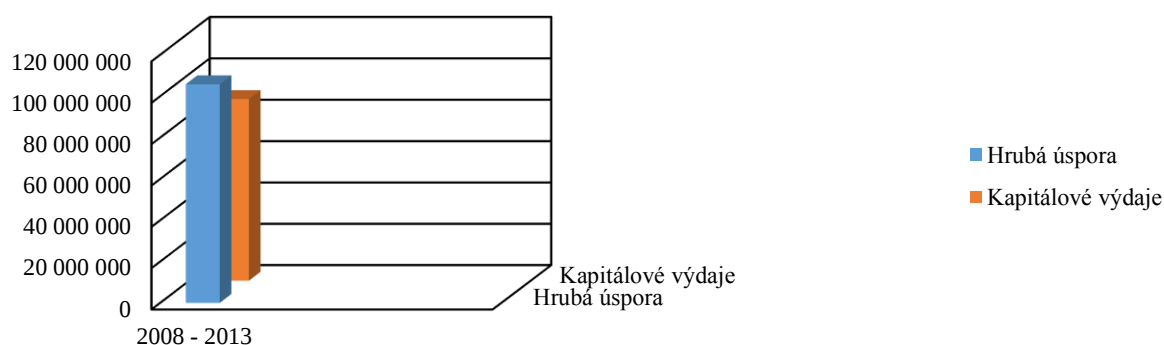
Graf č. 6 znázorňuje stav běžných a kapitálových výdajů. Podle něj lze zjistit, že ve všech letech mají běžné výdaje velkou převahu. Nízká velikost kapitálových výdajů souvisí s relativně malým úspěchem získání dotací na pořízení dlouhodobého majetku. Nejvyšší hodnotu kapitálových výdajů vykazuje rok 2009, jejíž výše je ovlivněna příspěvkem Státního fondu dopravní infrastruktury. V tomto roce proběhlo mnoho nákladných akcí, jako například „vyměníme gumáky za sandály“, rekonstrukce ulice Lázeňská apod. V roce 2012 proběhla další velká rekonstrukce na třídě Adolfa Kašpara, na kterou přijala obec také dotační příspěvek a z něj ve stejném roce uhradila obec Bludov také nové veřejné osvětlení na stejnojmenné ulici. Zbývajících 30% částky investiční akce uhradila obec pomocí přijatého dlouhodobého úvěru.

V roce 2013 započala také rekonstrukce povrchu vozovky na ulici 8. května a ulici Palackého. Ve „Výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu“ pro rok 2012 je zobrazena další dotace Státního fondu dopravní infrastruktury ve výši 2 234 742 Kč, která byla následně v roce 2013 použita na výše zmíněný účel. To způsobilo v tomto roce mírný vzrůst kapitálových výdajů. Lze tedy říci, že nákladné investiční akce v obci Bludov přece jen proběhly.

Pro další hodnocení výdajové stránky obce Bludov poslouží ukazatel podílu hrubé úspory na kapitálových výdajích. Pojem hrubá úspora je obvyklé označení pro rozdíl mezi standardními příjmy a provozními výdaji. Pokud se považují provozní výdaje za nutné a obtížně redukovatelné, poté tato úspora představuje pro obec potenciál vlastních prostředků na investice.

Provozní výdaje jsou složeny ze všech neinvestičních složek třídy 5 rozpočtové skladby. Od těchto výdajů se odečtou výdaje hrazené z účelových dotací (například výdaje na sociální dávky, na volby, na mzdové prostředky apod.).

Graf 4.7: Celková výše hrubé úspory a kapitálových výdajů (v Kč)

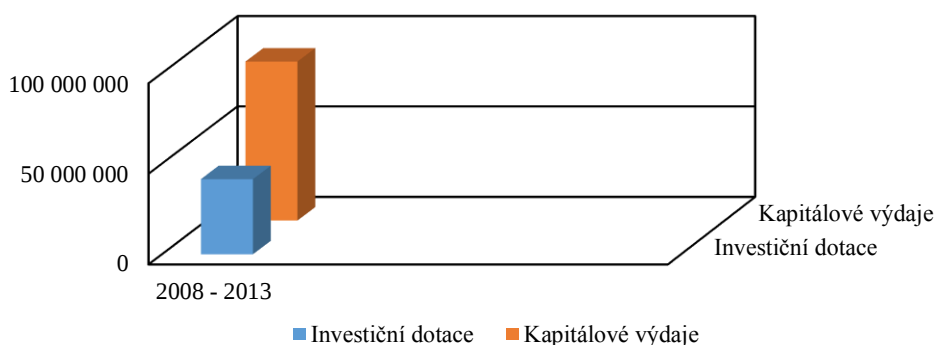

Zdroj: Výkazy Fin 2-12 M obce Bludov za sledované období, vlastní konstrukce.

Následující výsledky z grafu ukazují, že hrubá úspora během všech zkoumaných let dosahuje většího výsledku než kapitálové výdaje, a to celkem o 17%. To vykazuje, že je obec Bludov soběstačná na financování svého rozvoje, ale přesto není v možnostech obce, aby sama své investiční akce zafinancovala. Stále je pro záměry obce důležité využít investičních dotací, dlouhodobých úvěrů a dotací z rozpočtu Evropské unie. I přes převahu hrubé úspory by se bez dotací investiční záměry obce Bludov vůbec neuskutečnily.

Opakem zkoumané oblasti je podíl investičních dotací na kapitálových výdajích, který zobrazuje graf č. 8.

Graf 4.8: Celková výše investiční dotace a kapitálových výdajů (v Kč)

Zdroj: Výkazy Fin 2-12 M obce Bludov za sledované období, vlastní konstrukce.

Podíl investičních dotací na kapitálových výdajích obce Bludov ve zkoumaném období 2008 – 2013 činí 47,15%. Téměř polovina finančních prostředků v rámci kapitálových výdajů je tedy tvořena investičními dotacemi. Zbytek kapitálových výdajů představuje finanční akce, které jsou financovány z vlastních prostředků města anebo přijatým krátkodobým či dlouhodobým úvěrem.

4.2.5 Odvětvové třídění výdajů

Výdaje lze podle částí rozpočtové skladby obce Bludov rozdělit od následujících skupin:

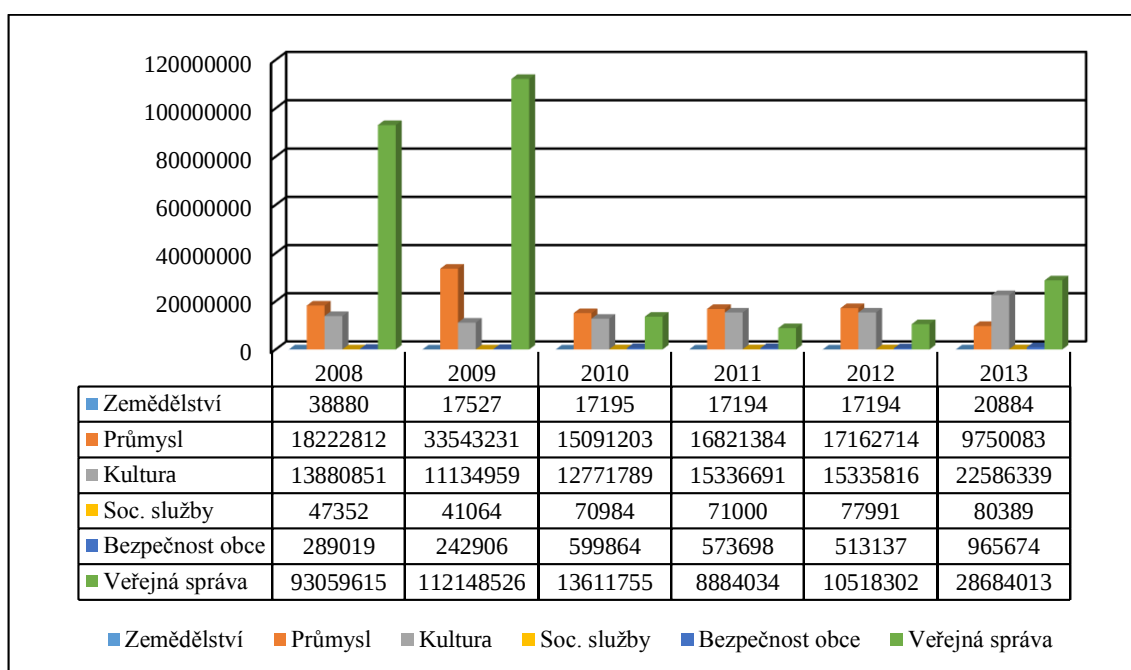
- skupina 1: **zemědělství** obsahuje výdaje na hospodářství zvířat a veterinární péči, pěstební činnost a rekultivaci půdy v důsledku těžeb;
- skupina 2: **průmysl** zahrnuje výdaje na silnice, provoz veřejné silniční dopravy, odvádění a čištění odpadních vod, veřejné osvětlení, výstavbu a údržbu inženýrských sítí, sběr a svoz nebezpečných odpadů a sběr a svoz komunálních odpadů;
- skupina 3: **kultura a služby pro obyvatelstvo** představuje skupinu s nejvíce položkami v rozpočtové skladbě obce. Patří sem výdaje na prevenci znečišťování vody, úpravu drobných vodních toků, předškolní zařízení, základní školy, divadelní činnost, činnosti knihovnické, obnovu historického povědomí, činnosti církví, rozhlas a televizi, zájmovou činnost v kultuře, ostatní záležitosti kultury, sportovní zařízení v majetku obce, ostatní tělovýchovnou činnost, využití volného času dětí a mládeže, ostatní zájmovou činnost a rekreaci, bytové a nebytové

hospodářství, ostatní rozvoj bydlení a bytového hospodářství, pohřebnictví a péči o vzhled obce a veřejnou zeleň;

- skupina 4: **sociální služby** představují výdaje na sociální péči a pomoc dětem a mládeži, na sociální pomoc osobám v nouzi, ostatní služby v oblasti sociální péče a ostatní služby v oblasti sociální prevence;
- skupina 5: **bezpečnost obce** je výdaj na požární ochranu obce;
- skupina 6: **veřejná správa** zahrnuje výdaje na zastupitelstvo obce, volby, činnost místní správy, obecné příjmy a výdaje z finančních operací a převody vlastním fondům v rozpočtech územní úrovně.

Strukturu těchto výdajů znázorňuje graf č. 9:

Graf 4.9: Odvětvové třídění výdajů dle skupin rozpočtové skladby v letech 2008 – 2013 (v Kč)

Zdroj: Výkazy Fin 2-12 M obce Bludov za sledované období, vlastní konstrukce.

Graf č. 9 znázorňuje, že k největším výdajům dochází v oblasti veřejné správy, a to hlavně v letech 2008 a 2009. Tento výsledek byl způsobem především převody vlastním rozpočtovým účtům. V dalších letech 2010 až 2013 se tato položka více neobjevuje ve vysokých číselných hodnotách.

Druhou nejvýznamnější oblast dle odvětvového třídění výdajů zaujímá průmysl. Největší část peněz je každoročně vynaložena na opravy a udržování a také na budovy, haly a stavby v sekci silnice. V letech 2010 – 2012 průmysl dokonce převyšuje výdajovou stránku veřejné správy. Tento výsledek ovlivnila oprava ulice Adolfa Kašpara v roce 2012, ulice 8. května a ulice Palackého v roce 2013. Renovace se týkala rovněž veřejného osvětlení (největší rekonstrukce veřejného osvětlení proběhla v roce 2012 právě na ulici Adolfa Kašpara). Vzrůst této výdajové části vykazují především roky 2009, 2010, 2011 a 2012. Velice významnou výdajovou položku tvoří také sběr a svoz komunálních odpadů.

Poměrně velkou měrou se obec Bludov podílí také na výdajové oblasti kultury neboli služby pro obyvatelstvo. Největší hodnoty vykazují položky prevence znečišťování vody a péče o vzhled obce a veřejnou zeleň. Obec Bludov je známa svou dlouholetou spoluprací s organizacemi životního prostředí a každoročně je vydávána větší peněžní suma na udržování čistých ulic, sekání trávníku na veřejných prostranstvích a péče o květiny (je to také způsobeno tím, že se na území obce nachází dva velké parky. Jeden v blízkosti zámku a druhý v oblasti lázní). Velké výdaje vynaloží obec každoročně i na bytové a nebytové hospodářství. Největší částku nebytového hospodářství vykazují roky 2011, 2012 a 2013. Peníze byly vynaloženy především na opravu a udržování nebytových prostor. Kromě těchto položek je také myšleno na oblast zájmových činností v kultuře. V letech 2008 – 2012 byla pro tuto činnost každoročně vynaložena částka v průměru 2 milionů korun, v roce 2013 dokonce 6 milionů korun, kdy byla navýšena částka kvůli položce budovy, haly a stavby. Je to způsobené tím, že došlo k rekonstrukci kulturního domu. Byly zatepleny stěny, vyměněny okna a vstupní dveře. Kulturní dům má od tohoto roku také novou fasádu. Dvě třetiny částky opravy kulturního domu zafinancovala obec z dotace Státního fondu životního prostředí.

V rozpočtové skladbě se také pravidelně objevují výdaje na bezpečnost obce, konkrétně požární ochranu. Jde o výdaje na financování činnosti Sboru dobrovolných hasičů Bludova.

Oblast sociálních služeb obsahuje výdaje na sociální dávky, které jsou hrazeny ze státních dotací a rozpočtem protékají. Netvoří však významnou výdajovou část rozpočtové sklady obce Bludov.

Nejmenší část peněz každoročně vynaloží obec ve skupině zemědělství a to v průměru 17 tisíc korun. Vyšší částku vykazuje rok 2008, ve kterém proběhla rekultivace půdy v důsledku těžeb.

Podrobněji se budu v dalších kapitolách zabývat skupinami, které ve výdajových hodnotách zaujímají nejvýznamnější hodnoty:

- skupina 2: průmysl;
- skupina 3: kultura a služby pro obyvatelstvo;
- skupina 6: veřejná správa.

Skupina 2: Průmysl

Průmysl zaujímá v rozpočtu obce Bludov několik oddílů. Především jde o oblast veřejné silniční dopravy, odvádění a čištění odpadních vod a sběru a svozu nebezpečných i komunálních odpadů.

Veřejná silniční doprava byla během let 2008 – 2013 v obci Bludov nejvíce řešena. Několikrát se pro tento účel objevil v rozpočtu obce příspěvek Státního fondu dopravní infrastruktury (SFDI), protože bylo zapotřebí investic na novou podobu některých částí silniční sítě obce. V souvislosti s tímto záměrem renovovala obec také veřejné osvětlení. V roce 2008 zrekonstruovala obec komunikace Za Školou, Příční, Masarykova, K Zámečku, Krátká, Nová Dědina, Školní a 8.května. Tento záměr byl vyčíslen na částku 6 728 288 Kč. V roce 2009 přijala obec Bludov dotační příspěvek od SFDI ve výši 5 408 754 Kč, který byl použit na opravu chodníku ulice Lázeňská. Celkové náklady tohoto záměru činily 10 167 764 Kč. Došlo k výstavbě chodníku v délce asi 930 metrů a šíře dvou metrů. Chodník byl od silnice první třídy oddělen pásem zeleně. Součástí této výstavby chodníku bylo také vybudování sjezdů, dešťové kanalizace a nového veřejného osvětlení. Další rekonstrukce se týkala komunikací Tyršova, Ermisova a K Zámečku. Celkové náklady těchto tří komunikací činily 3 235 100 Kč. K tomuto záměru další dotace SFDI obec Bludov nezískala. V roce 2010 přijala obec Bludov další dotaci SFDI ve výši 1 021 994 Kč. V tomto období započala rekonstrukce komunikací Komenského, Dr. Březiny, Na Baloně, Slepá a Vančurova. V létě téhož roku byla dokončena oprava poslední části ulice Lázeňská za pomoci již zmíněné dotace SFDI. Výše zmíněná rekonstrukce některých komunikací pokračovala i v roce 2011, ve kterém přispěl SFDI příspěvkem 2 002 999 Kč. Rok 2012 znamenal pro obec Bludov průběh dlouho plánované rekonstrukce ulice Adolfa Kašpara. Celková cena rekonstrukce činila 8 259 000 Kč (včetně DPH), z toho rekonstrukce chodníků a odstavné parkování 7 200 000 Kč a rekonstrukce veřejného osvětlení 1 059 000 Kč. SFDI přispěl v tomto roce dotací, která pokryla přibližně 70% celkové částky a to konkrétně 2 234 742 Kč. Zbytek celkové částky uhradila obec Bludov přijatým dlouhodobým bankovním úvěrem ve výši 5 500 000 Kč

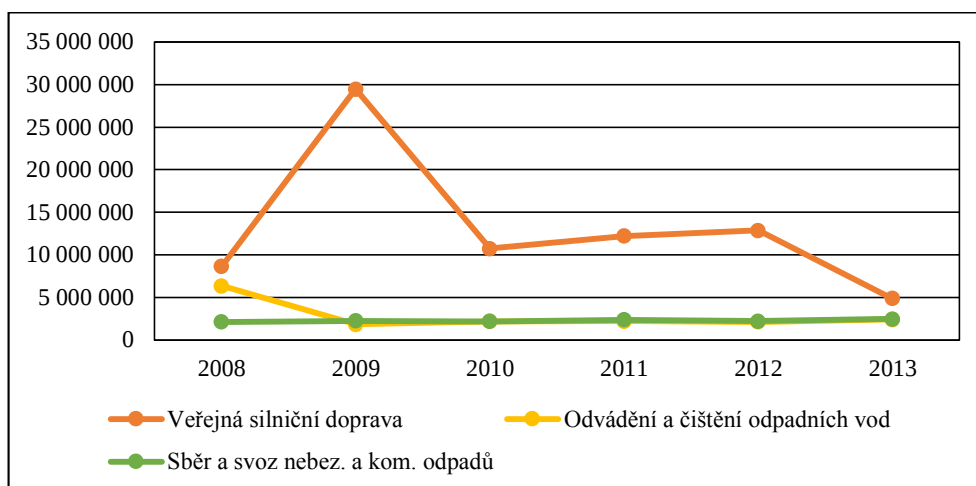
a krátkodobými prostředky z bankovního účtu obce. V roce 2013 proběhla rekonstrukce ulice Palackého a 8. května, oprava části ulice Sokolovská, zdokonalení propojení ulic Stará a Dr. Březiny a částečná rekonstrukce komunikace Nová Dědina. Na tyto zmíněné rekonstrukce nebyla čerpána dotace a obec Bludov je uhradila především ze svých prostředků na bankovních účtech. Pro rok 2014 plánuje obec Bludov výstavbu dětských zábavných stezek. Podle zprávy Rady ROPu Střední Morava byla podaná žádost na finanční dotaci výstavby těchto stezek úspěšná.

Další průmyslová část obce Bludov, ve které se obci podařilo také získat dotace, je odvádění a čištění odpadních vod. Na výstavbu kanalizace a čistírny odpadních vod přijala obec Bludov úvěr u České Spořitelny se splatností 15 let, v roce 2010 činil zůstatek úvěru 28 768 000 Kč. V roce 2008 byla obci přiznána dotace na čistírnu odpadních vod ze zdrojů Evropského fondu regionálního rozvoje a Státního fondu životního prostředí v celkové výši 5 611 371 Kč. Ve stejném roce byl v ulici Čapkova vybudován nový vodovodní řád a v ulici V Potokách došlo k rekonstrukci dešťové kanalizace. Celkové náklady obou akcí byly v hodnotě 726 120 Kč a obec je uhradila krátkodobými prostředky na bankovních účtech.

Dále se obec Bludov významnou měrou věnuje svozu a sběru nebezpečných i komunálních odpadů. Během sledovaných let 2008 – 2013 vynaložila obec každoročně v této oblasti průměrně částku 2,2 milionů Kč. V každém roce vykazuje nejvyšší hodnotu položka nákup ostatních služeb v sekci sběr a svoz komunálních odpadů.

V souvislosti s rekonstrukcí a výstavbou komunikací došlo i ke změnám veřejného osvětlení. V roce 2008 proběhla instalace nového veřejného osvětlení na ulici Čapkova s celkovými náklady ve výši 168 181 Kč. V roce 2009 se pokračovalo novou podobou veřejného osvětlení na ulici Nádražní a u jednoty na ulici Adolfa Kašpara s náklady ve výši 232 787 Kč. Během rekonstrukce ulice Lázeňská v letech 2009 - 2010 byly vynaloženy další náklady na veřejné osvětlení ve výši 1 142 896 Kč. Rok 2010 znamenal další pokračování již zmíněné oblasti rekonstrukce u Pomníku padlých a v areálu MŠ. Obec pro tento účel vynaložila celkem částku 331 056 Kč. Poslední rekonstrukce veřejného osvětlení během sledovaných let proběhla s celkovou opravou ulice Adolfa Kašpara v roce 2012 (viz výše). Náklady veřejného osvětlení uhradila obec z části ze svých krátkodobých prostředků na bankovních účtech, část z přijatého dlouhodobého úvěru v roce 2012 a z dotací Státního fondu dopravní infrastruktury.

Graf 4.10: Vývoj běžných výdajů v oblasti průmyslu v období 2008 – 2013 (v Kč)

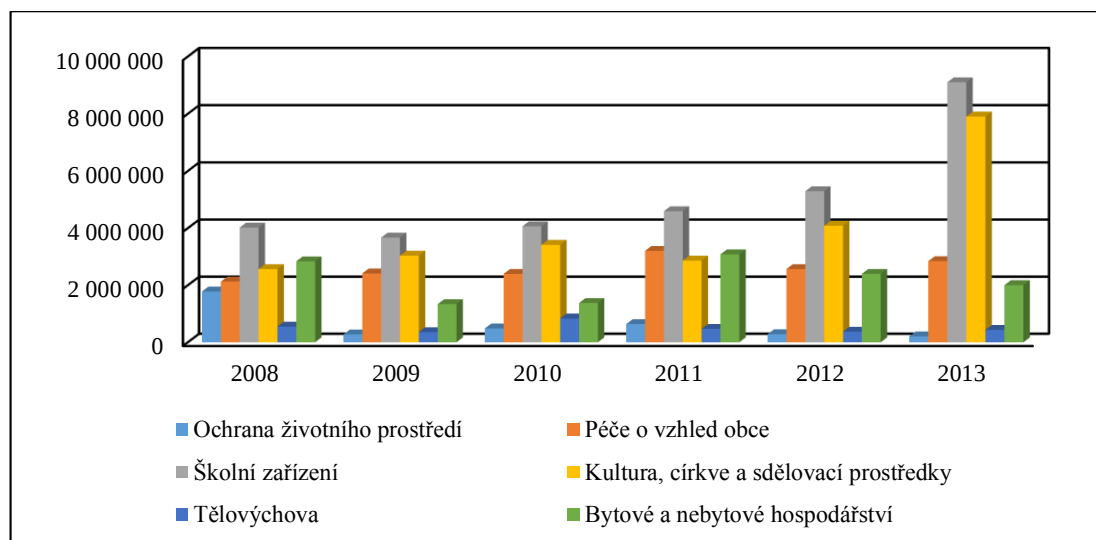
Zdroj: Výkazy Fin 2-12 M obce Bludov za sledované období, vlastní konstrukce.

Graf č. 10 zobrazuje vývoj běžných výdajů obce Bludov v oblasti průmyslu během zkoumaných let 2008 – 2013. Oddíl veřejné silniční dopravy zahrnuje v rámci běžných výdajů především náklady spojené se správou, údržbou, technickou obnovou silniční sítě, chodníků, odstavných ploch a parkovišť a také výdaje na dopravní územní obslužnost. Kapitálové výdaje sice dosahují zanedbatelných hodnot (viz. graf č. 6), ale v oblasti veřejné silniční dopravy přesto došlo k rozsáhlým investicím. Nejvyšší vzrůst běžných výdajů veřejné a silniční dopravy v roce 2009 způsobila položka budovy, haly a stavby v sekci silnice. Kapitálové výdaje se nadále projeví v oblasti odvádění a čištění odpadních vod díky investiční dotaci v roce 2008. V rámci sběru a svozu nebezpečného a komunálního odpadu nehrají kapitálové výdaje žádnou roli. Běžné výdaje jsou vynaloženy především na nákup služeb komunálního odpadu.

Skupina 3: Kultura a služby pro obyvatelstvo

Skupina 3 kultura a služby pro obyvatelstvo představuje nejrozmanitější skupinu v rozpočtu obce Bludov. Zahrnuje činnosti, které se týkají bydlení, kultury, vzdělávání, tělovýchovy, zájmových činností, rekreace, územního rozvoje, ochrany životního prostředí apod. V grafu č. 10 je znázorněn vývoj běžných výdajů oblasti kultury a služeb pro obyvatelstvo během zkoumaných let 2008 – 2013:

Graf 4.11: Vývoj běžných výdajů v oblasti kultury a služby pro obyvatelstvo v letech 2008 – 2013 (v Kč)

Zdroj: Výkazy Fin 2-12 M obce Bludov za sledované období, vlastní konstrukce.

Při pohledu na graf č. 10 vykazuje nejvyšší hodnoty oblast **školního zařízení**. V roce 2009 byla provedena regulace topného zařízení v základní škole obce Bludov, jejíž náklady byly vyčísleny na 99 832 Kč. V dalším roce proběhla výměna regulačních ventilů na radiátorech taktéž v základní škole v budově U2 a tím bylo dosaženo úspory energie. Náklady této akce činily 180 783 Kč. Pro školní zařízení přijala obec Bludov úvěr u ČSOB se splatností 20 let, zůstatek v roce 2010 byl vyčíslen na 5 912 952 Kč. Úvěr byl přijat na rekonstrukci mateřské školy Bludov. Vysoké částky této oblasti však způsobují položky neinvestiční příspěvky zřízenými příspěvkovými organizacemi. Město Bludov je zřizovatelem příspěvkových organizací Mateřské školy Bludov a Základní školy Karla staršího ze Žerotína Bludov. Z těchto rozpočtů jsou hrazeny všechny výdaje, které se týkají provozu školských budov a zařízení.

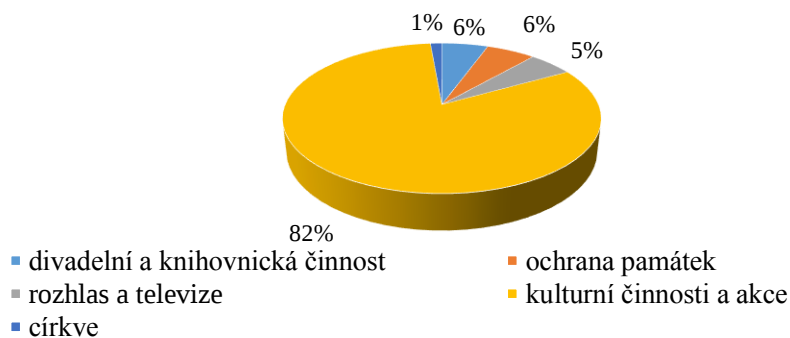
Investiční dotaci na školní zařízení přijala obec Bludov již v roce 2008. V tomto roce činila dotace (s přesným názvem dotace na školství a činnost veřejné správy) 751 800 Kč a v následujícím roce 795 000 Kč. Dále v roce 2010 byla investiční dotace vyšší, celkem 1 000 800 Kč. V dalších letech 2011 – 2012 další investiční dotace v této oblasti obec Bludov nezískala. V roce 2013 proběhla rekonstrukce budovy U2 základní školy Bludov. Byla zateplena fasáda, vyměněny okna a dveře a byl také proveden nový nátěr střechy ve dvou vrstvách. Celkové náklady investiční akce činily 5 076 000 Kč včetně DPH a z větší části byly pokryty dotací Státního fondu životního prostředí, která činila 3 218 000 Kč.

Další část oblasti kultury a služby pro obyvatelstvo, která vyžaduje značnou výši běžných výdajů, je **kultura, církve a sdělovací prostředky**. Nejvyšší část těchto výdajů vynaloží obec každoročně na zájmovou činnost v kultuře, protože se v obci nachází poměrně hodně kulturních organizací (např. pěvecký sbor Canzonetta, skupina přátel historie a šermu Barbaři, dechová hudba Bludověnka apod.). Nejvyšší hodnotu vykazuje rok 2013, kdy v sekci zájmová činnost v kultuře byla navýšena položka budovy, haly a stavby, což souvisí s rekonstrukcí kulturního domu. Rekonstrukce se týkala oken, hlavních vstupních dveří a fasády, na kterou byly použity zdobné prvky. Součástí této akce byly také práce, které spočívaly v rekonstrukci hlavního schodiště, úpravě bezprostředního okolí kulturního domu včetně instalace nového venkovního mobiliáře. Hodnota provedené práce činila 3 985 000 Kč včetně DPH a část uhradila dotace Státního fondu životního prostředí ve výši 2 059 000 Kč.

Z hlediska kulturního vyžití poskytuje obec prostředky i pro ostatní zájmovou činnost a rekreaci. V této sekci vykazují nejvyšší hodnoty neinvestiční transfery občanským sdružením. Rovněž nelze opomenout divadelnickou či knihovnickou činnost. Obec Bludov nabízí poměrně často divadelní vystoupení v kulturním domě jak pro děti tak pro dospělé.

Výdaje poskytuje obec také Římskokatolické církvi. Z rozpočtu města jsou téměř pravidelně vynaloženy příspěvky Římskokatolické farnosti na opravy jejich nemovitostí. Výdaje na sdělovací prostředky tvoří náklady na chod rozhlasu a televize. V roce 2010 byla obci poskytnuta dotace na bezdrátový rozhlas ve výši 369 472 Kč. K výdajům na sdělovací prostředky se rovněž započítává tisk bludovského Bludovanu, který je poskytován občanům zdarma.

Graf 4.12: Struktura celkových výdajů na oblast kultury, církve a sdělovacích prostředků v letech 2008 – 2013 (v %)

Zdroj: Výkazy Fin 2-12 M obce Bludov za sledované období, vlastní konstrukce.

Oblast ochrany památek a kulturního povědomí byla řešena například v roce 2010, ve kterém byla provedena zásadní oprava střechy Oranžerie. Byly vyměněny špatné šindele a proveden nový konzervační nátěr v celkové hodnotě 125 000 Kč. Ve stejném roce byla pořízena forma a jeden odlitek sochy sv. Rocha s celkovými náklady 154 310 Kč. V roce 2012 a 2013 byl v obci opraven Klub důchodců. Oprava obsahovala nový nátěr fasády, výměnu oken a dveří a dalších drobných stavebních úprav. Na rekonstrukci nebyla čerpána dotace a obec pro tento účel investovala částku 420 000 Kč.

V roce 2014 plánuje obec zrealizovat dva projekty, ve kterých mají vzniknout dvě muzea. Obě budou určena pro zábavu i poučení rodinám s dětmi. S nápadem přišlo občanské sdružení Jeseníky přes hranice, které má v úmyslu vytvořit nevšední interaktivní expozici, která bude vypovídat o zajímavostech Jeseníků i obce Bludov. Nepůjde prý o klasické „nudné“ muzeum. Atrakcí bude například stavidlo, vodní mlýnek či proutěné domečky. Další expozice ponese název (Ne)muzeum aneb cesta k pokladu. Z evropských financí byla pro tuto expozici získána dotace více než 5 milionů Kč. (Ne)muzeum by mělo sloužit především teenagerům. Obě muzea mají spolu úzce spolupracovat, provázané bude například vstupné. Iniciátoři této akce si slibují, že do Bludova nalákají tisíce turistů ročně a Bludov se může stát místem, kam budou lidé cíleně mířit.⁶⁹

Zvláštní pozornost je věnována také oblasti **péče o vzhled** a veřejnou zeleň **obce** Bludov, protože při pohledu na graf č. 10 lze zjistit, že zaujímá třetí nejvyšší pozici běžných výdajů. Z toho důvodu, že obec každoročně investuje pro tento účel v průměru 2,5 milionů Kč, lze říci, že je zde věnována opravdu velká pozornost o dobře vypadající parky, zeleň okolo chodníků, květiny, stromy, ozdoby obce apod. Například vánoční výzdoba a osvětlení obce byla vyčíslena každoročně na 200 000 Kč. V roce 2008 započalo rozmísťování světel vánoční výzdoby na ulici Adolfa Kašpara až ke křižovatce u zámku osvětlením hlavních obecních objektů. V dalším roce se pokračovalo osvětlením penzionu v Bludově, prostranstvím u Panenky Marie a ulicí 8. května.

Velkou akci provedla obec Bludov v roce 2009 s názvem „Vyměníme gumáky za sandály“ na ulicích K Zámečku, Žerotínova, Ve Slévi, K Hřišti, Zahradní a část ulice Dr. Březiny. Projekt obsahoval revitalizaci veřejného prostranství a místních komunikací ve výše uvedených lokalitách, které reprezentují nejfrekventovanější části obce. Byly

⁶⁹ Do Bludova přitečou miliony, budou zde dvě muzea. In: *Šumperský a Jesenický deník.cz* [online]. 22.2.2014 [cit. 10.3.2014]. Dostupné z: http://sumpersky.denik.cz/zpravy_region/do-bludova-pritecou-miliony-budou-zde-dve-muzea-20140222.html

revitalizovány povrchy, zeleně a byly doplněny mobiliáře. Realizací projektu došlo k úpravě 1745 m komunikací, 1600 m² zeleně, osazení 7 kusů odpočívadel s informačními tabulemi a byly doplněny lavičky a odpadkové koše. Celkové náklady byly vyčísleny na 11 743 268 Kč, ke kterým poskytl dotaci Státní fond životního prostředí ve výši 9 906 736 Kč.

V roce 2014 plánuje obec provést v této oblasti další velkou změnu. Dojde k vykácení topolové aleje podél přístupové cesty k lázním Bludov (topolů je přibližně asi 60). Celá akce bude obec stát asi 1 400 000 Kč a část těchto nákladů uhradí dotace Státního fondu životního prostředí. V budoucnu čeká obec také otázka, jakou další dřevinu vysázet místo topolů. Rozhodnutí totiž ovlivní další vynaložené náklady obce, protože ceny dřevin se pohybují v značně velkém rozmezí.

Na třetím místě z hlediska výše běžných výdajů v oblasti kultury a služby pro obyvatelstvo se umístilo **bytové a nebytové hospodářství**. V roce 2008 vykazuje nejvyšší číselnou hodnotu položka „Opravy a udržování“ v sekci bytové hospodářství. Byla provedena výměna starých, nevyhovujících oken za nová plastová okna v budově Olšanek a v budově obecních bytů Bludov s celkovými náklady 730 799 Kč. Dále byla vyměněna okna v požární zbrojnici v hodnotě 111 509 Kč, což vykazuje položka „Opravy a udržování“ v sekci nebytové hospodářství. V roce 2010 zakoupila obec ze strategických důvodů parcely kolem Březinova statku včetně budovy. Území zaujímá rozlohu 2729 m² a v budoucnu umožní propojení ulic Adolfa Kašpara a ulici Školní a také vznik centra pro setkávání občanů. Pořizovací cena nemovitosti a pozemků činila 1 634 000 Kč, která se projevila až ve „Výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu“ za rok 2011. V dalších letech probíhaly znovu opravy a udržování především v oblasti nebytového hospodářství, které způsobily další navyšování běžných výdajů.

Ochrana životního prostředí zahrnuje především aktivity obce ohledně prevence znečišťování vody a úpravy drobných vodních toků. V roce 2007, kdy byla uvedena do provozu splašková kanalizace a čistírna odpadních vod, se životní prostředí v obci výrazným způsobem zlepšilo. V potocích protéká díky této akci čistá voda, a proto obec nemusí investovat každoročně na ochranu životního prostředí velké množství finančních prostředků.

Nejméně běžných výdajů každoročně obec vynaloží na oblast **tělovýchovy**, která obsahuje výdaje na sportovní zařízení v majetku obce, tělovýchovnou činnost a využití volného času dětí a mládeže. Z podpůrných programů obce je pravidelně finančně podporována činnost nejrozličnějších sportovních odvětví – kopaná, tenis, volejbal, aerobik,

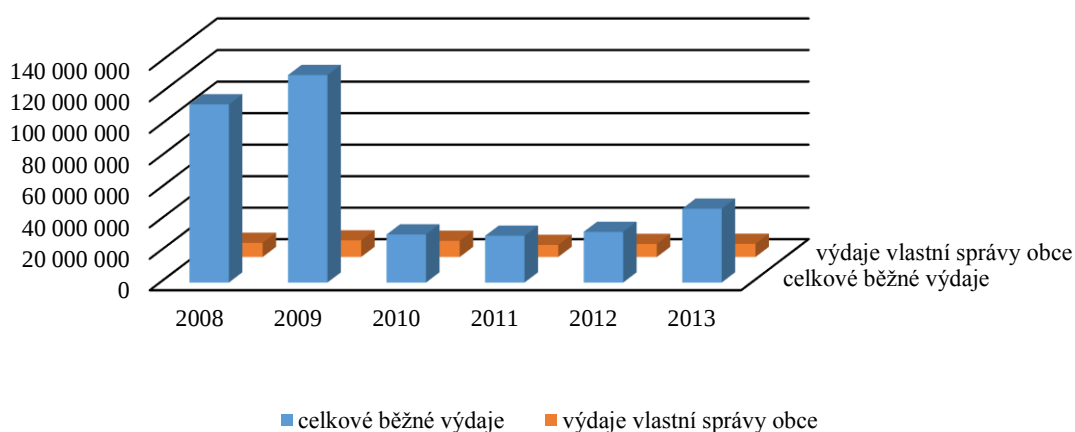
cvičení žen apod., a také tábornická činnost mládežnických spolků Junák a Pionýr. Každoročně jsou obci poskytovány také neinvestiční transfery občanským sdružením. V roce 2009 bylo vystavěno na zahradě pod ulicí Špalkovou dětské hřiště, které bylo oploceno, upraveno žulovou kostkou a areál hřiště byl osvětlen novým veřejným osvětlením. Výstavba byla zrealizována v rámci bonusu firmy Ekozis s.r.o.

Skupina 6: Veřejná správa

Skupina veřejné správy tvoří zejména výdaje na činnost místní správy. Mezi tyto činnosti patří výdaje na chod samotného obecního úřadu a výdaje na činnost zastupitelských orgánů obce. Patří sem také výdaje na přípravu a organizaci voleb. Navíc jsem do této skupiny zahrnula obecné výdaje z finančních operací a převody vlastním účtům v rozpočtech územní úrovně.

Pozoruhodné je srovnání, jakou měrou se podílejí provozní náklady vlastní správy obce na celkových běžných výdajích. Výdaje na zastupitelské orgány obce a místní správu tvoří běžné výdaje, které obsahují například odměny a platy, zákonné pojistné odvody a běžné výdaje na chod obecního úřadu.

Graf 4.13: Výše celkových běžných výdajů a výdajů vlastní správy v letech 2008 - 2013 (v Kč)

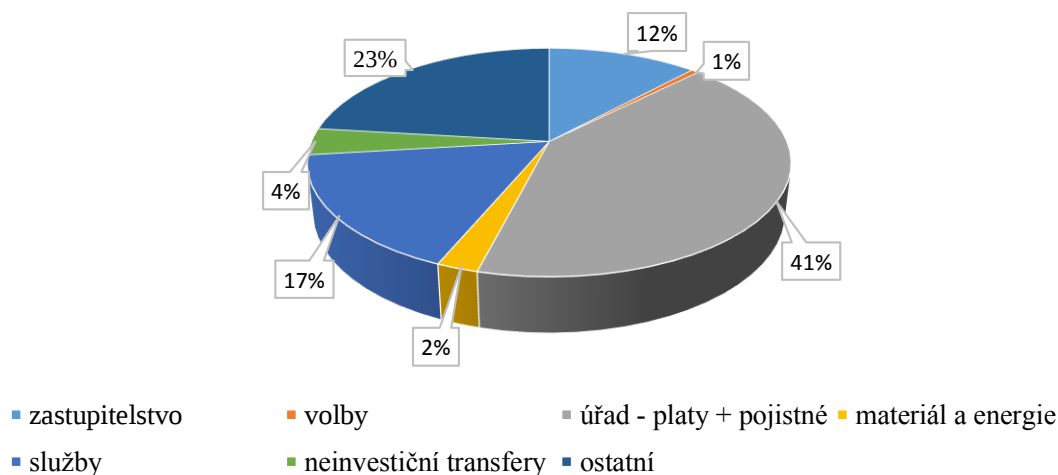

Zdroj: Výkazy Fin 2-12 M obce Bludov za sledované období, vlastní konstrukce.

Nejvyšší rozdíl těchto výdajů zobrazují roky 2008 a 2009 vlivem navýšení celkových běžných výdajů o převody vlastním rozpočtovým účtům. V roce 2008 dosáhl poměr výdajů vlastní správy obce vůči celkovým běžným výdajům 7,96% a v dalším roce 8%.

V dalších letech 2010 – 2012 se poměr ustálil a výrazně zvýšil. Během těchto let se již podílí běžné výdaje vlastní správy obce na celkových běžných výdajích průměrně 26% a v roce 2013 o něco méně, a to 17 %. Na základě struktury výdajů místní správy lze odvodit, že skoro polovinu výdajů tvoří platy zaměstnanců úřadu včetně povinných pojištění na sociální zabezpečení a příspěvků na státní politiku zaměstnanosti, povinné pojištění na veřejné zdravotní pojištění a povinné pojistné na úrazové pojištění. Pro zajištění chodu komunálních služeb zaměstnává obec další pracovníky na základě dohod o provedení pracovní činnosti a dohod o provedení práce. Další velkou položku ve výdajích místní správy tvoří odměny zastupitelů obce. Zbytek výdajů tvoří výdaje na topení, vodné, energii, materiálové položky a také služby (poštovné, poradenské a právní služby, nájemné, služby školení a vzdělávání apod.).

Graf 4.14: Struktura výdajů místní správy (v %)

Zdroj: Výkazy Fin 2-12 M obce Bludov za sledované období, vlastní konstrukce.

Další část skupiny veřejné správy tvoří kromě běžných výdajů místní správy i obecné výdaje finančních operací a převody vlastním účtům v rozpočtech územní úrovně. Jak již bylo výše zmíněno, velkou měrou ovlivnila výši výdajů v letech 2008 a 2009 položka „Převody vlastním rozpočtovým účtům“. V roce 2008 tvořila tato položka 72,23% celkových běžných výdajů a v roce 2009 dokonce 76,16%. Do výdajů finančních operací se rovněž řadí kromě úroků také platby daní a poplatků státnímu rozpočtu.

V oblasti veřejné správy nehrají kapitálové výdaje během sledovaného období 2008 – 2013 žádnou roli, protože obec v tomto sektoru nic neinvestovala ani nerekonstruovala.

5 Rozpočtový výhled obce Bludov

Zvláštní část je věnována rozpočtovému výhledu obce Bludov, protože jde o dokument, který je rozhodující pro plánování rozvoje obce. Jedná se o pomocný nástroj finančního řízení a je využíván jako podklad pro sestavování rozpočtu obce. Povinnost sestavit rozpočtový výhled je dána zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Obec Bludov sestavila během zkoumaného období jeden rozpočtový výhled od roku 2008, a to konkrétně na období 2008 – 2012.

Tabulka 5.1: Rozpočtový výhled obce Bludov v letech 2008 – 2012 (v tis. Kč)

č.ř.	Údaje (tis.Kč)	2 008	2 009	2 010	2 011	2 012
1	Daňové příjmy	30 000	31 500	32 130	32 773	33 428
2	-daň z příjmu FO ze závislé čin.	5 100	5 300	5 406	5 514	5 624
3	-daň z příjmu FO ze sam.výděl.čin.	7 300	7 700	7 854	8 011	8 171
4	-daň z příjmu práv.osob	5 100	5 400	5 508	5 618	5 731
5	-daň z příjmu práv.oosob za obec	1 100	1 200	1 224	1 248	1 273
6	-správní a soudní poplatky	100	100	102	104	106
7	-daně z majetku	1 200	1 300	1 326	1 353	1 380
8	-ostatní	10 100	10 500	10 710	10 924	11 143
9	Nedaňové příjmy	6 800	7 100	7 242	7 387	7 535
10	-příjmy z vlastní činnosti,odvody PO	3 600	3 700	3 774	3 849	3 926
11	-příjmy z pronájmu majetku	3 200	3 400	3 468	3 537	3 608
12	-ostatní					
13	Kapitálové příjmy	100	100	102	104	106
14	-příjmy z prodeje invest.majetku	100	100	102	104	106
15	Vlastní příjmy	36 900	38 700	39 474	40 263	41 069
16	Přijaté dotace	15 000	15 700	16 014	16 334	16 661
17	-běžné dotace	14 200	14 810	15 106	15 408	15 716
18	-v rámci souhr.dotač.vztahu	800	890	908	926	944
19	-kapitálové dotace	0	0	0	0	0
20	Příjmy celkem	51 900	54 400	55 488	56 598	57 730
21	Běžné výdaje	42 130	43 960	44 762	45 569	46 382
22	-platy vč.pojistného ,OOV	5 830	5 860	5 900	5 930	5 950
23	-úroky	1 071	958	977	997	1 017
24	-opravy a udržování	2 000	2 100	2 142	2 185	2 229
25	-poskytnuté NIV přísp.,dotace,transf.	21 000	22 000	22 440	22 889	23 347
26	-ostatní běžné výdaje	12 229	13 042	13 303	13 569	13 840
27	investiční výdaje	6 870	7 500	7 650	7 803	7 959
28	-investiční výdaje	6 800	7 500	7 650	7 803	7 959
29	-poskytnuté INV přísp.,dotace,transf.					
30	-ostatní kapitálové výdaje	70	0			
31	Výdaje celkem	49 000	51 460	52 412	53 372	54 341
32	Saldo příjmů a výdajů	3 230	2 940	3 076	3 225	3 389
33	Financování	-3 230	-3 100	-3 162	-3 225	-3 290

34	-přijaté úvěry a půjčky celkem(+)	0	0	0	0	0
35	-splátky jistiny(-)	-2 817	-2 817	-2 873	-2 931	-2 989
36	Opravné polož. k peněžním oper. +/-	-409	-430	-439	-447	-456
37	-změna stavu a bank.účetů+/-I34	-4	0	0	0	0
38	Aktuální zůstatek běžných účtů	1 701	1 554	1 585	1 617	1 649
39	Další možné zdroje rozp.hospodaření					

Zdroj: Rozpočtový výhled obce Bludov.

Při pohledu na údaje z tabulky je jasné, že rozpočtový výhled měl pouze informativní charakter a údaje takřka neodpovídají skutečným hodnotám, které vykazují „Výkazy pro hodnocení plnění rozpočtu“ příslušných let. Pozoruhodné je, že obec počítala každoročně s tím, že nepřijme žádný dlouhodobý úvěr a saldo příjmů a výdajů bude vykazovat vždy kladné hodnoty. Skutečnost však ukazuje jiná čísla. V roce 2010 činilo saldo hospodaření 4 673 tis. Kč (predikce byla 3 076 tis. Kč), v roce 2011 se objevuje saldo hospodaření s minusovým znaménkem a hodnotou 1 382 tis. Kč (predikce vykazuje přebytek 3225 tis. Kč) a v roce 2012 se znovu objevuje záporná hodnota ve výši 1 967 tis. Kč (predikce 3 389 tis. Kč).

V letech 2008 a 2012 přijala obec Bludov celkem tři bankovní úvěry. Jedná se o úvěr na výstavbu kanalizace a čističky odpadních vod se splatností na 15 let (zůstatek ke dni 30.9.2010 činil 28 768 000 Kč), úvěr na rekonstrukci mateřské školy se splatností 20 let (zůstatek ke dni 30.9.2010 činil 5 912 952 Kč) a úvěr na rekonstrukci třídy Adolfa Kašpara (přijat v roce 2012 ve výši 5 500 000 Kč). Znamená to tedy, že obec plánovala zafinancovat investiční akce z prostředků přebytkového salda hospodaření. Tento poznatek lze vyčíst z rozpočtového výhledu příslušných let, protože položka „Přijaté úvěry a půjčky celkem“ obsahuje vždy hodnotu nula.

Rozpočtový výhled se rovněž liší se skutečností v oblasti investičních výdajů. Celkové investiční náklady v roce 2008 činily 8 783 501 Kč, predikce rozpočtového výhledu ukazuje podstatně méně, celkem 6 780 000 Kč. V roce 2009 je rozdíl podstatně vyšší. Celkově vynaložila obec v tomto roce na investiční výdaje částku 12 783 419 Kč a predikce pro rok 2009 je 7 500 000 Kč. Další zajímavou odchylku od skutečnosti zobrazuje rok 2012, ve kterém byla provedena rekonstrukce třídy Adolfa Kašpara. Predikce rozpočtového výhledu byla sice vyčíslena na částku 7 959 000 Kč a skutečné investiční náklady činily 6 024 258 Kč, ale tato akce nebyla uhrazena z vlastních prostředků obce. Pro tento účel přijala obec úvěr ve výši 5 500 000 Kč, což není v rozpočtovém výhledu zaznamenáno. Lze tedy říci, že obec původně plánovala uhradit

celou výši tohoto záměru ze svých prostředků a pro možnost dlouhodobého úvěru se rozhodla později.

Velkou odchylku znázorňují i položky „Přijaté dotace“ a „Běžné dotace“. Obec naplánovala do rozpočtového výhledu překvapivě vysoké dotační částky. V roce 2008 predikovala obec částku 15 000 000 Kč v položce „Přijaté dotace“ a ve skutečnosti získala celkovou částku na investiční i neinvestiční akce v hodnotě 5 761 371 Kč. Nejblíže se rozpočtovému výhledu přiblížil rok 2009. V tomto roce získala obec celkově dotace ve výši 13 604 528 Kč a predikce byla 15 700 000 Kč. V dalších letech 2010 – 2012 se rozpočtový výhled s výše jmenovanou položkou odlišuje v podobné míře jako v roce 2008.

Vysoké číselné hodnoty v rozpočtovém výhledu vykazuje také položka „Poskytnuté neinvestiční příspěvkové dotace a transfery“. Ve všech letech se částka v této oblasti pohybuje v rozmezí 21 000 000 až 23 347 000 Kč. Ani v jednom roce neposkytla obec tak vysokou částku neinvestičních dotací. V období 2008 – 2012 se ve skutečnosti částka pohybovala průměrně ve výši 350 000 Kč. V podobném duchu, kdy se rozpočtový výhled liší od skutečnosti, lze pokračovat i u dalších případů.

Při pohledu na analýzu rozpočtového výhledu jsem nabyla dojmu, že většina položek tohoto dokumentu je zpracována pouze formálně ze zákonné povinnosti. Rozpočtový výhled sice plánoval investiční akce, ale neobsahoval žádné údaje o budoucí možnosti přijetí úvěrů a proto lze jeho vypovídací schopnost označit za velmi omezenou. Obec pokaždé počítala s možností úhrady investičních akcí ze svých prostředků a s vysokými dotacemi pro své záměry, což je na takové dlouhé období nepravděpodobný plán. Postrádám také pravidla, zda by bylo vůbec možné projekty realizovat v případě nepřijetí dotační výpomoci.

Názornější ukázkou poskytne také srovnání dat rozpočtového výhledu se schváleným rozpočtem příslušných let:

Tabulka 5.2: Srovnání dat rozpočtového výhledu se schváleným rozpočtem v letech 2008 – 2012 (v tis. Kč)

	RV 2008	R 2008	RV 2009	R 2009	RV 2010	R 2010	RV 2011	R 2011	RV 2012	R 2012
Daňové příjmy	30 000	31 929	31 500	31 567	32 130	29 121	32 773	28 871	33 428	25 797
Nedaňové příjmy	6800	6 932	7100	6 679	7242	7 748	7387	7 868	7535	7 379
Vlastní příjmy	36 900	39 921	38 700	38 296	39 474	36 919	40 263	36 789	41 069	33 306
Kapitálové příjmy	100	1 060	100	50	102	50	104	50	106	130
Příjmy celkem	51 900	46 732	54 400	39 379	55 488	40 607	56 598	40 313	57 730	35 162
Běžné výdaje	42 130	35 996	43 960	28 462	44 762	33 300	45 569	31 673	46 382	32 212
Investiční výdaje	6870	12 456	7500	12 783	7650	8895	7803	12 247	7959	2758
Výdaje celkem	49 000	48 452	51 460	41 245	52 412	42 195	53 372	43 920	54 341	34 970
Saldo	3230	3321	2940	2214	3076	4673	3225	- 1382	3389	- 1968

Zdroj: Výkazy Fin 2-12 M a Rozpočtový výhled obce Bludov za sledované období, vlastní konstrukce.

Poměrně velké shody mezi rozpočtovým výhledem a schváleným rozpočtem dosahují položky „Daňové příjmy“, „Nedaňové příjmy“ a „Vlastní příjmy“. Větší kolísání se již objevuje v případě kapitálových příjmů a tím pádem také u celkových příjmů. V celé výdajové oblasti lze už pozorovat značné odchylky od skutečnosti. Největší rozdíl zobrazuje oblast salda příjmů a výdajů.

6 Koncepce rozvoje obce Bludov

Část územního plánu, který zpracoval Evropský fond pro regionální rozvoj (EFPRR) a vydal Městský úřad v Šumperku, se věnuje koncepci rozvoje obce, ochrany a rozvoje jejích hodnot. Tento dokument je důležitý pro další strategické plány obce Bludov a její budoucí vývoj.

Obec Bludov je v územním plánu označena jako prosperující a přitažlivá obec výjimečně krásného regionu, ve které se rozvíjí lázeňství. Pro udržitelný rozvoj města jsou navrženy podmínky pro rozvoj jednotlivých funkčních složek tak, aby byl zabezpečen soulad všech přírodních, civilizačních a kulturních hodnot v území, a to s ohledem na udržitelný rozvoj území a zejména udržení kvality životního prostředí. Podmínky rozvoje jsou rozděleny do několika oblastí. V oblasti společnosti si klade EFPRR za cíl, aby obec byla prosperující s dostatkem služeb a inovací, centrem vzdělání a atraktivní místo pro rozvoj lidských zdrojů. Má zájem také navrhovat plochy pro bydlení s možností napojení na technickou infrastrukturu, vytvořit podmínky pro rozvoj hlavní funkce obce, tedy bydlení, a zamezit odchod zejména mladšího obyvatelstva z obce. V rámci hospodářství je hlavním cílem napojit obec na důležité dopravní koridory kraje a ČR jako předpoklad rozvoje podnikání, stabilizace hospodářství a zvýšení potenciálu města pro rozvoj pracovních příležitostí. Z hlediska cestovního ruchu je pro EFPRR důležité začlenit obec Bludov do širšího regionu cestovního ruchu, což obsahuje návrh ploch pro rozvoj lázeňství jako primární charakter obce, dále vytvořit podmínky pro rekreaci ve stávajících objektech, zajistit rozvoj cykloturistiky a také dořešit rozvoj dopravní obsluhy a technické infrastruktury (zejména čištění odpadních vod) podporou využití netradičních zdrojů energie.

V územním plánu je také vymezeno území zásadního významu pro charakter obce. Toto území se nachází v historickém jádru obce, především na ulici 8. května, na třídě Adolfa Kašpara a na ulici Jana Žižky, se dvěma ústředními prostory kolem kostela a zámku. Podmínka ochrany hodnot je především kvalita architektonického a přírodního charakteru prostředí, kde nesmí být umístěny stavby, které by znehodnotily svým architektonickým ztvárněním, vzhledem a objemovými parametry hodnotu území. Úpravy tohoto území budou prováděny s tradiční zástavbou a místně obvyklou vegetací. V oblasti architektonických dominant, jako je například farní kostel sv. Jiří, Horní dvůr, kostel Božího těla, koupaliště a bludovské lázně, se zpravidla nepřipouští výstavba a záměry, které by mohly nepříznivě ovlivnit jejich vzhled. V případě drobných

a sakrálních staveb (pomníky, kříže, sochy, boží muka, kapličky), které jsou chráněny státem, se respektují drobné sakrální stavby a podporují se aktivity přispívající k jejich zdůraznění (například výsadba zeleně).

Třetí částí jsou objekty charakterizující místní prostředí a tradici. V obci Bludov je opět vymezeno historické jádro, ve kterém jsou původní selské usedlosti s typickými proporcemi uliční sítě a historicky významné stavby. Pro zachování urbanistických hodnot obce jsou respektovány například významné prostory obce (náves), významné plochy zeleně, charakter menšího zahradního městečka (nesmí se odlesnit, trvale vykácet vzrostlá zeleň), přírodní dominanty, rozhledy z významných vyhlídkových bodů (je přípustná výstavba nových rozhleden za podmínky, že nedojde k výraznému narušení ostatních dominant), významné linie v obci (hlavní ulice), plochy zahrádek v těsné návaznosti na osídlení apod.

Ochrana zdravých životních podmínek a životního prostředí je v územním plánu vymezena jako zásada a opatření na ochranu zdravých životních podmínek a životního prostředí. Je především řešena hranice negativního vlivu a hluku z dopravy, hranice negativního vlivu znečištění ovzduší, hranice negativního vlivu zemědělských areálů, riziko negativních vlivů z provozu, ochrana proti radonovému riziku apod.

Podrobnější záměry EFPRR jsou uvedeny v základní charakteristice urbanistické koncepce. V oblasti posílení významu obce Bludov v rámci ČR a regionu podala EFPRR návrh ploch určených pro rozšíření lázní s přilehlou veřejnou zelení poskytující dostatečný potenciál pro rozvoj cestovního ruchu, dále návrh přestavby křížení průtahů silnic, cyklotras a cyklostezek pro zlepšení prostupnosti území a napojení na regionální trasy. Záměr popisuje také revitalizaci veřejných prostranství, dětských hřišť, sídelní zeleně a sportovně rekreačních zařízení.

Hlavní rozvojová plocha pro funkci veřejné občanské vybavenosti je určena pro rozšíření lázní a sociální zařízení s pečovatelskou službou pro seniory. Pro komerční občanskou vybavenost je navržena také přestavba Habrmanova mlýna. Předpokládá se rovněž výstavba zařízení pro podnikatelské aktivity (malé provozovny, dílny, obchodní zařízení apod.).⁷⁰

⁷⁰ Bludov – územní plán. In: *Integrovaný operační program* [online]. 1.12.2011 [cit.20.3.2014]. Dostupné z: http://www.bludov.cz/ou_bludov/uzemni_plan/2011-12-21-bludov_oduvodneni.pdf

Závěr

Obec, jako každá jiná organizace, která hospodaří s finančními prostředky, by měla sledovat své finanční zdraví jako poznatek o celkové finanční situaci. Ta se pak odráží na kvalitě života občanů a na udržitelném rozvoji obce, který předpokládá odpovídající úroveň infrastruktury, bydlení, vzdělání, bezpečnosti, péče o krajinu, životní prostředí apod. Tyto předpoklady rozvoje by však nebyly možné bez zdrojů financování obce. Velikost výdajů je zase ovlivněna výší příjmů, které má obec k dispozici. Posouzení finančního zdraví obce, neboli analýza jejího hospodaření, může posloužit jako impuls pro uvědomění si možných chyb a tím i reálnějšímu pohledu na její současný stav a budoucí vývoj.

Tematicky jsem práci rozdělila na teoretickou a praktickou část. V teoretické části jsem se nejprve věnovala obecné charakteristice územní samosprávy, její historii, postavení a funkci a také předpokladům jejího fungování. Obsáhleji jsem popsala územní samosprávný celek neboli obec. V rámci samostatné působnosti je nastíněna situace, kdy může obec samostatně rozhodovat o záležitostech na základě zákonem upravených pravomocí. Naopak v případě přenesené působnosti jsou obce podřízeny a kontrolovány státními orgány. V kapitole, popisující druhy obcí, jsem také nastínila problematiku rozdrobenosti obcí. Dochází k rozdělování obcí, protože se nedaří dosahovat úspor při zajišťování veřejných statků kvůli jejich nákladům na produkci. Popsala jsem také kroky, pomocí kterých se stát snaží tuto problematiku zmírnit. Jako důležité jsem považovala zmínit charakteristiku jednotlivých orgánů obce a následně navázat na rozpočet obce. Pro pochopení analýzy hospodaření jakékoli obce je nutné znát teoretickou část funkcí a pravomocí jejích orgánů, druhy rozpočtů, rozpočtový proces, obsah rozpočtu obce apod.

Pro naplnění stanového cíle mé práce je stěžejní praktická část, ve které jsem analyzovala hospodaření obce Bludov v letech 2008 – 2013. Tomuto tématu jsem se rozhodla věnovat hlavně proto, že v Bludově došlo během uvedeného období k velkým změnám, především k rozsáhlým rekonstrukcím hlavně v oblasti infrastruktury. Jako „horké“ téma byla mezi obyvateli obce především zmíněna rekonstrukce třídy Adolfa Kašpara. Mým cílem bylo zhodnotit způsob financování sald hospodaření, stav zadluženosti obce, příjmovou a výdajovou stránku rozpočtu apod., a dále také zjistit, zda byly finanční prostředky obce použity efektivně.

Analýza hospodaření obce Bludov za období 2008 – 2013 ukazuje, že obec hospodařila v letech 2008 – 2010 s přebytkem a v letech 2011 – 2012 se schodkem. V roce

2013 se saldo hospodaření obce dostalo znovu do kladných hodnot. Téměř všechny roky znamenaly pro obec období významných investic. V roce 2008 byla provedena rekonstrukce většího počtu komunikací v obci, dále rekonstrukce dešťové kanalizace, plastových oken nebytových prostor, veřejného osvětlení, čističky odpadních vod a také započala nová výzdoba vánočního osvětlení. V tomto roce se obci zatím podařilo hospodařit v kladných hodnotách a své záměry z části uhradila ze dvou přijatých úvěrů a dotace Státního fondu životního prostředí. V roce 2009 započala akce „vyměníme gumáky za sandály“, rekonstrukce chodníku Lázeňská, výstavba dětského hřiště, rekonstrukce dalších komunikací obce, veřejného osvětlení, topného systému základní školy a dokončení výzdoby vánočního osvětlení obce. I přes tento výčet provedených akcí se obci podařilo hospodařit bez schodku. V roce 2010 a 2011 se nadále pokračovalo s výše uvedenými rekonstrukcemi, které nebyly dokončeny v průběhu roku 2009. V roce 2010 jsem zatím nesledovala tenčení prostředků obecního rozpočtu, protože obec měla velkou úspěšnost v získávání státních dotací. Bez této pomoci by se mohla obec lehce dostat do vysokého stadia zadluženosti. V roce 2012 přijala obec v pořadí třetí úvěr, který byl použit na rekonstrukci třídy Adolfa Kašpara. To, že v přechodném roce 2011 i 2012 skončilo saldo v minusových položkách, na mě působí dojmem, že obec měla naplánované nákladné akce, ale neodhadla jejich cenovou výši. V některých případech bylo také počítáno s vyššími státními dotacemi, ale bohužel skutečnost byla jiná. To donutilo obec přijmout výše zmíněný úvěr. V roce 2013 provedla obec další nákladné akce, ale z hlediska přijatých dotací byla již úspěšnější. Došlo k rekonstrukci kulturního domu, klubu důchodců a budovy základní školy. Obec v tomto roce hospodařila s přebytkem, což je jasná ukázka toho, jakým způsobem ovlivňují přijaté dotace saldo hospodaření. Ve výsledku mohu říci, že obec někdy neuvážlivě počítá s vysokým procentem poskytnutých dotací a pokud její předpoklad nevyjde, je donucena přijmout úvěr, což se poté výrazně projevuje na jejím finančním zdraví. Kladně hodnotím fakt, že ve „Výkazech pro hodnocení plnění rozpočtu“ je znázorněno uvážlivé počínání obce s nakládáním záporného či kladného salda hospodaření. Kladné saldo je ukládáno do dalších let pro budoucí potřeby a záporný výsledek je téměř okamžitě uhrazen z přebytku předchozích let. Vykřičník však zobrazuje v monitoringu hospodaření obce položka „Míra zadlužení majetku obce“, protože hodnoty během sledovaného období 2008 – 2013 ukazují vzrůstající tendenci. Je nutné, aby obec nepřijímala další dlouhodobé úvěry ani další prostředky, které by vedly k jejímu vysokému zadlužení.

V analýze jsem také záměrně oddělila běžný a kapitálový rozpočet, abych prokázala, zda je obec schopna pokrýt běžný provoz ze svých každoročních příjmů. Saldo běžného rozpočtu vykazuje v letech 2008 – 2013 každoročně přebytek, takže je obec Bludov schopna uhradit provozní výdaje a šetřit pro případ pozdějších nákladnějších akcí nebo pro úhradu schodku minulých let. Ukazatel standardních příjmů na celkových příjmech obce poskytuje informace o stabilitě rozpočtu obce. V roce 2008 – 2009 se pohybuje v rozmezí 31% – 34% a v dalších letech mezi 74% - 94%. Tyto procenta ukazují úspěšnost města z hlediska získání investičních dotací (obec byla v tomto ohledu nejúspěšnější v letech 2008 a 2009), ale také složku stabilních a pravidelně se opakujících příjmů. Výše standardních příjmů je dostačující a proto hodnotím rozpočet obce Bludov jako stabilní. Nejvýznamnější podíl stálých finančních zdrojů obce tvoří však daňové příjmy. Podíl daňových příjmů na standardních příjmech se pohybuje v rozmezí 61% - 74%, takže je obec na celostátním výnosu daní závislá.

Při pohledu na stav běžných a kapitálových výdajů je vidět během sledovaného období 2008 – 2013 jasná převaha běžných výdajů. Nízká velikost kapitálových výdajů značí malou úspěšnost získání dotací na pořízení dlouhodobého majetku. Největší hodnotu kapitálových výdajů zobrazuje rok 2009, ve kterém bylo provedeno mnoho nákladných akcí. I když jsou kapitálové výdaje oproti běžným výdajům výrazně menší, hodnotím velice pozitivně skutečnost, že v obci Bludov investiční akce přece jen proběhly. Ukazatel soběstačnosti obce při financování svého rozvoje je patrný z grafu č. 7, který porovnával podíl hrubé úspory na kapitálových výdajích. I když je velikost hrubé úspory vyšší, není v možnostech obce, aby sama své investiční akce zafinancovala. To dokazují roky 2011 a 2012, ve kterých obec počítala s vyššími dotacemi, než ve skutečnosti získala, a proto skončilo saldo hospodaření v minusové hodnotě. Podíl investičních dotací na kapitálových výdajích činí v průměru 47%, takže téměř polovina finančních prostředků v rámci kapitálových výdajů je tvořena investičními dotacemi.

V případě srovnání odvětvového členění celkových výdajů lze říci, že k největším výkyvům dochází v oblasti průmyslu, což souvisí s investičními akcemi sledovaného období 2008 – 2013. Zde se dostávám k dosažení dalšího cíle mé práce, a to k otázce, zda byly finanční prostředky obce investovány efektivně. Pokud se zaměřím na oblast průmyslu, stále visí otazník nad rekonstrukcí třídy Adolfa Kašpara. Jestliže v obci probíhá rekonstrukce, která není v souladu s požadavky občanů, vzniká obava, zda bylo zapotřebí vynaložit na tuto akci tolika úsilí. Nejenže musela obec přijmout třetí úvěr a zvýšit své zadlužení, ale pokud v budoucnu dojde opravdu k zatopení přilehlých zahrad a k dalším

škodám, bude muset obec vynaložit další prostředky k jejich opravě. Pozitivní je nový vzhled třídy Adolfa Kašpara a také nové veřejné osvětlení. Celkově tedy hodnotím tuto investiční akci napůl efektivní. Jako rozhodně lepší volbu pro rekonstrukci jmenuji ostatních komunikací, jejichž kvalita potřebovala výrazně zlepšit, a také rekonstrukci čističky odpadních vod a kanalizace obce. Největší zatížení výdajové stránky rozpočtu představují služby pro obyvatelstvo. Samozřejmostí jsou různorodé činnosti obce, které jsou pro občany nutné (vzdělání, bydlení, sport, kultura apod.), a proto nelze o efektivnosti těchto výdajů diskutovat. Do oblasti služeb pro obyvatelstvo jsem záměrně zvlášť zařadila výdajovou stránku „Péče o vzhled a veřejnou zeleň obce“. Každoročně je pro tento účel vynaložena částka v průměru 2,5 mil. Kč, což je dokonce více než výdaje na ochranu životního prostředí nebo bytového či nebytového hospodářství. Dobře vypadající obec je sice základem pro příliv turistů, ale obec Bludov zatím nedisponuje tak významnými turistickými atrakcemi, které by vyžadovaly takovou péči o veřejnou zeleň, parky apod. V roce 2014 je plánována výstavba dvou muzeí, která by měla návštěvnost turistů značně zvýšit, ale zatím nepovažuji takto důslednou péči o vzhled obce za efektivní. Náklady na tuto položku by se daly určitě vynaložit jinak (například oprava některých nebytových či bytových prostor, větší důslednost čištění vodních toků apod.).

Veřejná správa se podílí hlavně na běžných výdajích. Největší podíl těchto výdajů je vynaložen na mzdové náklady včetně zákonných pojistných odvodů zastupitelů obce.

Do pomocných nástrojů finančního řízení obce patří mimo jiné rozpočtový výhled, který musí ze zákona obec sestavovat. Při porovnání rozpočtového výhledu a schváleného rozpočtu v období 2008 – 2012 jsem nabyla dojmu, že rozpočtový výhled je zpracován pouze formálně na základě zákonné povinnosti. Jak již bylo řečeno výše, obec počítala každoročně s poměrně vysokými investičními dotacemi a navíc s tím, že nepřijme žádný dlouhodobý úvěr. V dokumentu nejsou také obsažena pravidla, zda by bylo vůbec možné projekty realizovat v případě neposkytnutí dotační výpomoci.

Dále jsem se zabývala územním plánem obce Bludov, který zpracoval Evropský fond pro regionální rozvoj (EFPRR). Tento dokument je důležitý pro koncepci rozvoje obce a její budoucí vývoj. EFPRR se především zaměřuje na oblast cestovního ruchu a životního prostředí. Prosazuje ochranu zeleně, vodních toků a kulturních pamětihodností Bludova (hlavně jádra obce), a také navrhuje výstavbu cyklotras, cyklostezek, revitalizaci veřejných prostranství, dětských hřišť, sportovně rekreačních zařízení apod. Předpokládá se také výstavba zařízení pro podnikatelské aktivity.

Mé celkové doporučení směřuji do oblasti některých výdajových stránek rozpočtu obce Bludov, kde stojí za zvážení jejich nákladová stránka (například položka „Péče o vzhled a veřejnou zeleň obce“). Pozor si musí obec dávat také na investiční akce, se kterými obyvatelé obce nesouhlasí, a které mohou vykazovat nedostatky provedení. Rovněž doporučuji nepřijímat žádný další krátkodobý či dlouhodobý úvěr, protože se může obec lehce dostat do vysokého dluhového zatížení. Kladně hodnotím, že rozpočet obce je stabilní a ve většině případů se daří získat investiční dotace pro záměry obce. Je lepší však nepočítat s příliš vysokým poskytnutím dotace, protože v případě menší dotační výpomoci hrozí riziko většího zadlužování nebo záporné saldo hospodaření, které je třeba v dalších letech uhradit.

Zároveň doporučuji, aby obec Bludov nenahlížela na rozpočtový výhled pouze jako na dokument, který je třeba z hlediska zákonné povinnosti sestavit. Návrh nereálných čísel některých položek rozpočtového výhledu se sice může zdát jako snadná úspora času, ale z hlediska předchozích zkušeností může propracovanější rozpočtový výhled mnohem více pomoci, zvláště když obec Bludov plánuje nákladné investiční akce. V rozpočtovém výhledu, jak již bylo řečeno výše, postrádám pravidla, zda by bylo možné investiční akce realizovat v případě neposkytnutí dotační výpomoci. Kdyby byla takováto pravidla alespoň z části navrhnutá, mohla by obec snadněji předejít situaci, kdy byla donucena přijmout dlouhodobý úvěr na doplnění celkové částky investiční akce. V této souvislosti navrhuji část peněz, které jsou každoročně vynaloženy na rozpočtovou položku „Péče o vzhled a veřejnou zeleň obce“, ukládat do krátkodobých prostředků na bankovních účtech obce, protože takto budou tyto peníze vždy připraveny pro případ, že odhad výše poskytnuté dotace na investiční akce bude opět jiný. Pochopitelně se mohou ukládat peníze do krátkodobých bankovních prostředků i z jiných rozpočtových položek, do kterých není třeba ročně vynakládat velké množství peněz. Dle mého názoru probíhá však financování ostatních rozpočtových položek obce Bludov uvážlivě.

Na základě zkoumaného období hodnotím rozpočtové hospodaření obce Bludov pozitivně. Stále vykazuje rozpočet obce známky stability, protože saldo běžného rozpočtu dosahuje každoročně přebytku. Rovněž kladně hodnotím fakt, že za dobu zkoumaného období ukončila obec celou řadu plánovaných projektů.

Na závěr uvádím přehled investičních akcí obce Bludov během zkoumaného období 2008 – 2013, a také plánované investiční akce pro rok 2014:

- 2008: Rekonstrukce komunikací Za Školou, Příční, Masarykova, K Zámečku, Nová Dědina.
Rekonstrukce chodníku na ulici Školní a 8. května.
Rekonstrukce čističky odpadních vod a kanalizace.
Vybudování nové dešťové kanalizace „V Potokách“.
Výměna plastových oken některých bytových a nebytových prostor.
Vybudování nového vodovodu na Čapkově ulici.
Zpevnění břehů Vesníku v ulici Špalkova.
Vánoční osvětlení obce.
- 2009: Akce „vyměníme gumáky za sandály“.
Výstavba chodníku na ulici Lázeňská.
Výstavba dětského hřiště.
Rekonstrukce komunikací Ermisova a K Zámečku.
Pořízení bezdrátového rozhlasu.
Vánoční osvětlení obce.
Nové veřejné osvětlení na ulici Nádražní a u Jednoty.
Regulace topného systému základní školy.
Oprava vodní příkopy v lokalitě Drážník.
- 2010: Rekonstrukce komunikací Slepá a Vančurova.
Rekonstrukce komunikací Komenského, Dr. Březiny, Na Baloně.
Pokračování výstavby chodníku na ulici Lázeňská.
Regulace topného systému základní školy na budově U2.
Nové veřejné osvětlení u Pomníku padlých a v areálu MŠ.
Zakoupení Březinova statku.
Oprava zídky potoka Vesník.
Oprava střechy Oranžérie.
Pořízení sochy sv. Rocha.
- 2011: Pokračování v rekonstrukci komunikací Komenského, Dr. Březiny, Na Baloně.
- 2012: Rekonstrukce třídy Adolfa Kašpara.
- 2013: Rekonstrukce ulice Palackého a 8. května.
Rekonstrukce kulturního domu.

2014:

Rekonstrukce klubu důchodců.

Rekonstrukce budovy základní školy U2.

Plánování výstavby dvou muzeí.

Plánování vykáčení topolové aleje k lázním Bludov.

Plánování výstavby dětských zábavných stezek.

Příjmení a jméno autora:	Fujašová Michaela
Název fakulty a katedry:	Filozofická fakulta, katedra aplikované ekonomie
Název diplomové práce:	Analýza hospodaření obce Bludov v letech 2008 – 2013
Vedoucí diplomové práce:	Doc. Ing. Richard Pospíšil, Ph.D.
Počet znaků:	157 354
Počet příloh:	1
Počet titulů použité literatury:	38
Klíčová slova:	územní samosprávný celek, obec, rozpočet, hospodaření, příjmy, výdaje, saldo, financování
Key words:	local autonomous unit, municipality, budget, money management, earnings, expenses, balance, financing

Anotace

Hlavním cílem této diplomové práce je zhodnotit vývoj hospodaření obce Bludov v letech 2008 – 2013. Dílčím cílem je zjistit, jakým způsobem ovlivnily velké investiční akce obce její hospodaření a zda byly finanční prostředky použity efektivně. Následně jsou k tomuto tématu uvedena má doporučení k dalším obdobím hospodaření. Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Teoretická část popisuje obecnou charakteristiku územní samosprávy, její postavení a působnost. Pozornost je také věnována územnímu samosprávnému celku – obci a rozpočtu obce. Praktická část popisuje analýzu hospodaření obce Bludov za období 2008 – 2013, hodnotí způsob financování obce, stav její zadluženosti a zkoumá stav příjmů a výdajů. V této části se práce věnuje také koncepci rozvoje obce Bludov a rozpočtovému výhledu obce.

Annotation

The main goal of this thesis is to evaluate the economic trend of the municipality Bludov in years 2008-2013. Also I will try to find out, how its economy was affected by huge investment projects of Bludov, and if the funds recieved for these projects were used effectively. These are followed by my recommendations for the mangement in next

periods. The thesis is divided to theoretical and practical part. The theoretical part describes the general characteristic of local governments, its position and field of activity. Attention is also drawn to a local self-governing unit – municipality and its budget. The practical part describes the analysis of Bludov's management in years 2008-2013, evaluates the way of its funding, state of its indebtedness and researches the state of its incomes and expenditures. In this part I will also talk about Bludov's development and its financial outlook.

Seznam použitých zdrojů

Monografie

- [1] KADERÁBKOVÁ, Jaroslava; PEKOVÁ, Jitka. *Územní samospráva – udržitelný rozvoj a finance*. 1. vydání. Praha Wolters Kluwer ČR, 2012, 295 s. ISBN 978-80-7357-263-3.
- [2] PAVEL, Jan; CÍSAŘOVÁ, Eliška. *Průvodce komunálními rozpočty aneb jak může informovaný občan střežit obecní pokladnu*. Praha: Transparency International, 2008, 94 s. ISBN 978-80-87123-06-5.
- [3] PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Praha: MANAGEMENT PRESS, 2004, celkový počet stran, ISBN 80-7261-086-4.
- [4] PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. Praha: GRADA, 2009, celkový počet stran. ISBN 978-80-247-2789-9.

Online zdroje

- [5] Bludov. In: *Český statistický úřad* [online]. 7.9.2012 [cit.30.1.2014]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/xm/redakce.nsf/bce41ad0daa3aad1c1256c6e00499152/ebcb1572242a7cc5c12577370027e82d/\\$FILE/bludov.pdf](http://www.czso.cz/xm/redakce.nsf/bce41ad0daa3aad1c1256c6e00499152/ebcb1572242a7cc5c12577370027e82d/$FILE/bludov.pdf)
- [6] Bludov – územní plán. In: *Integrovaný operační program* [online]. 1.12.2011 [cit.20.3.2014]. Dostupné z: http://www.bludov.cz/ou_bludov/uzemni_plan/2011-12-21-bludov_oduvodneni.pdf
- [7] Bludovský zámek. In: *Bludov* [online]. 22.1.2006 [cit.26.1.2014]. Dostupné z: <http://www.bludov.cz/O-Bludove/Pametihodnosti-obce-Bludov/Bludovsky-zamek/>
- [8] Dětské organizace. In: *Bludov* [online]. 5.11.2009 [cit.5.2.2014]. Dostupné z: <http://www.bludov.cz/Spolky-a-organizace/Detske-organizace/>
- [9] Do Bludova přitečou miliony, budou zde dvě muzea. In: *Šumperský a Jesenický deník.cz* [online]. 22.2.2014 [cit.10.3.2014]. Dostupné z: http://sumpersky.denik.cz/zpravy_region/do-bludova-pritecou-miliony-budou-zde-dve-muzea-20140222.html
- [10] Finance územní samosprávy 1. In: *Finance územní samosprávy* [online]. 25.5.2009 [cit. 8.1.2014]. Dostupné z: http://www.vsmaterialy.cz/documents/385/Finance_uzemni_samospravy_1.pdf
- [11] Jak číst rozpočet obce. In: *Rozpočet obce*. [online]. 17.9.2013 [cit. 23.1.2014]. Dostupné z: <http://www.rozpocetobce.cz/jak-cist-rozpocet-obce>

- [12] Jmenné složení orgánů obce. In: *Bludov* [online]. 10.11.2010 [cit.2.2.2014]. Dostupné z: <http://www.bludov.cz/Obecni-urad/Jmenne-slozeni-organu-obce/>
- [13] Kulturní organizace. In: *Bludov* [online]. 15.4.2013 [cit.5.2.2014]. Dostupné z: <http://www.bludov.cz/Spolky-a-organizace/Kulturni-organizace/>
- [14] Léčebné lázně Bludov. In: *Bludov* [online]. 9.11.2005 [cit.26.1.2014]. Dostupné z: <http://www.bludov.cz/O-Bludove/Pametihodnosti-obce-Bludov/Bludovske-lazne.html>
- [15] Malý lexikon obcí České republiky. In: *Český statistický úřad*. [online]. 16.12.2013 [cit. 13.1.2014]. Dostupný z: http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/publ/1302-13-r_2013
- [16] Monitoring hospodaření obcí. In: *Ministerstvo financí České republiky* [online]. 2.12.2008 [cit.10.2.2014]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/regulace/hospodareni-kraju-a-obci/monitoring-hospodareni-obci>
- [17] Nadace. In: *Bludov* [online]. 29.12.2007 [cit.5.2.2014]. Dostupné z: <http://www.bludov.cz/Spolky-a-organizace/Nadace/>
- [18] Poloha obce Bludov. In: *Bludov* [online]. 10.2.2006 [cit.26.1.2014]. Dostupné z: <http://www.bludov.cz/O-Bludove/Poloha-obce-Bludov/>
- [19] Pravomoc zastupitelstva obce. In: *www.velkeporici.cz*. [online]. 22.8.2012 [cit. 14.1.2014]. Dostupné z: http://www.velkeporici.cz/media/pravomoce/pravomoc-zastupitelstvo_vd9e5wmf4p.pdf
- [20] Samostatná a přenesená působnost obce. In: *Juristic.cz*. [online]. 8.11.2011 [cit. 13.1.2014]. Dostupné z: <http://spravni.juristic.cz/154292/clanek/spravni2.html>
- [21] Sestava dle zákona 106/1999 Sb. In: *Bludov* [online]. 2.1.2010 [cit.30.1.2014]. Dostupné z: <http://www.bludov.cz/Obecni-urad/Sestava-dle-106-1999-Sb/>
- [22] Schéma rozdělení rozpočtového určení daní (RUD) v letech 2013 až 2015. In: *Ministerstvo financí České republiky* [online]. 9.1.2013 [cit.20.2.2014]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/prognozy/prijmy-kraju-a-obci/2013/novy-model-sdilenych-dani-pro-obce-10890>
- [23] Statutární město. In: *Sagit: nakladatelství ekonomické a právní literatury Ostrava*. [online]. 17.3.2010 [cit. 11.1.2014]. Dostupné z: http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=155&typ=r&levelid=SP_435.HTM
- [24] Tělovýchovné organizace. In: *Bludov* [online]. 14.3.2011 [cit.2.2.2014]. Dostupné z: <http://www.bludov.cz/Spolky-a-organizace/Telovychove-organizace/>

- [25] Územní samospráva. In: *Transparency International Česká republika* [online]. 24.1.2013 [cit. 10.1.2014]. Dostupné z: <http://www.transparency.cz/uzemni-samosprava/>
- [26] Velikostní skupiny obcí podle krajů, okresů – počet obcí. In: *Český statistický úřad*. [online]. 1.1.2013 [11.1.2014]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/t/3D001ECB80/\\$File/130213003.pdf](http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/t/3D001ECB80/$File/130213003.pdf)
- [27] Volby do zastupitelstev obcí. In: *www.volby.cz* [online]. 15.12.2010 [cit.2.2.2014]. Dostupné z: <http://www.volby.cz/pls/kv2010/kv1111?xjazyk=CZ&xid=0&xdz=1&xnumnuts=7105&xobec=525588&xobecnaz=Bludov&xstat=0&xvyber=0>
- [28] Výbory a komise územních samosprávních celků. In: *Metodické doporučení k činnosti územních samosprávních celků*. [online]. 1.1.2009 [cit. 18.1.2014]. Dostupné z: http://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0CCwQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.mvcr.cz%2Fmvcen%2Ffile%2Fmetodicke-doporuceni-blue-03-web-pdf.aspx&ei=QFAwU7rvCO3n4QTlwIHgDg&usq=AFQjCNEo1k5PYYY_jQ0qYshy_GH4_ewB9Q&sig2=3h4qnNh_9hreJ1oWbRGj1A&bvm=bv.62922401,d.Yms
- [29] Výdaje rozpočtu obce. In: *Investice do rozvoje vzdělávání*. [online]. 2.8.2013 [cit. 23.1.2014]. Dostupné z: http://knihovna.oseminare.cz/index.php/V%C3%BDdaje_rozpo%C4%8Dtu_obce
- [30] Vyhláška č. 323/2002 Sb. In: *Ministerstvo financí České republiky* [online]. 2.7.2002 [cit. 23.1.2014]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/legislative/legislativni-dokumenty/2002/vyhlaska-c-323-2002-sb-3461#B.Druhove>
- [31] Zájmové organizace. In: *Bludov* [online]. 15.4.2013 [cit.5.2.2014]. Dostupné z: <http://www.bludov.cz/Spolky-a-organizace/Zajmove-organizace/>
- [32] Zákon o obcích (obecní zřízení) 128/2000 Sb.. In: *www.sbirkazakonu.info*. [online] 1.1.2013 [cit. 15.1.2014]. Dostupné z: <http://www.sbirkazakonu.info/zakon-o-obcich-obecni-zrizeni/>

Zákony

[33] Zákon č.565/1990 Sb., o místních poplatcích

[34] Zákon č.128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)

[35] Zákon č.250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

[36] Zákon č.243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosu některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní)

[37] Zákon č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností

Ostatní zdroje

[38] Výkazy Fin 2 – 12 M, pro hodnocení plnění rozpočtu územních samosprávných celků regionálních rad a dobrovolných svazků a obcí za období 2008 – 2013

Seznam tabulek a grafů

Seznam tabulek

Tabulka 2.1: Velikostní skupiny obcí podle krajů a okresů k 1.1.2013

Tabulka 3.1: Schéma běžného rozpočtu

Tabulka 3.2: Schéma kapitálového rozpočtu

Tabulka 4.1: obec Bludov – statistické údaje ke dni 31.12.2010 a 31.12.2011

Tabulka 4.2: Výsledky voleb do zastupitelstva obce Bludov 15. – 16.10.2010

Tabulka 4.3: Rozbor financování obce Bludov za období 2008 – 2013 (v Kč)

Tabulka 4.4: Monitoring hospodaření obce Bludov v letech 2008 – 2013 (v Kč)

Tabulka 4.5: Výsledek běžného a kapitálového rozpočtu v letech 2008 - 2013 (v Kč)

Tabulka 5.1: Rozpočtový výhled obce Bludov v letech 2008 – 2012 (v tis. Kč)

Tabulka 5.2: Srovnání dat rozpočtového výhledu se schváleným rozpočtem
v letech 2008 – 2012 (v tis. Kč)

Seznam grafů

Graf 4.1: Vývoj hospodaření obce Bludov v letech 2008 – 2013 (v Kč)

Graf 4.2: Vývoj příjmů obce Bludov v letech 2008 – 2013 (v Kč)

Graf 4.3: Vývoj příjmů obce Bludov dle druhového členění v letech 2008 – 2013
(v Kč)

Graf 4.4: Výše standardních a celkových příjmů v letech 2008 – 2013 (v Kč)

Graf 4.5: Výše standardních a daňových příjmů v letech 2008 – 2013 (v Kč)

Graf 4.6: Výše běžných a kapitálových výdajů v letech 2008 – 2013 (v Kč)

Graf 4.7: Celková výše hrubé úspory a kapitálových výdajů (v Kč)

Graf 4.8: Celková výše investiční dotace a kapitálových výdajů (v Kč)

Graf 4.9: Odvětvové třídění výdajů dle skupin rozpočtové skladby v letech 2008 – 2013
(v Kč)

Graf 4.10: Vývoj běžných výdajů v oblasti průmyslu v období 2008 – 2013 (v Kč)

Graf 4.11: Vývoj běžných výdajů v oblasti kultury a služby pro obyvatelstvo v letech
2008 – 2013 (v Kč)

Graf 4.12: Struktura celkových výdajů na oblast kultury, církve a sdělovacích prostředků
v letech 2008 – 2013 (v %)

Graf 4.13: Výše celkových běžných výdajů a výdajů vlastní správy v letech 2008 - 2013
(v Kč)

Graf 4.14: Struktura výdajů místní správy (v %)

Seznam příloh

Příloha č. 1: Algoritmy SIMU – soustavy informačních a monitorujících ukazatelů obcí

Algoritmy SIMU

- údaje v tisících Kč

Číslo sloupce (viz Příloha č. 2)	Ukazatel	Zdroj údajů			Poznámka
1	Počet obyvatel obce	ČSÚ			
2	Příjem celkem (po konsolidaci)	Finanční výkaz FIN 2-12 M		RS - Třída 1+2+3+4 (po konsolidaci)	Konsolidace provedena dle vyhlášky Ministerstva financí č. 449/2009 Sb. RS - rozpočtová skladba
3	Úroky	Finanční výkaz FIN 2-12 M		RS - položka 5141	
4	Uhrazené splátky dluhopisů a půjčených prostředků	Finanční výkaz FIN 2-12 M		RS - položky 8112, 8122, 8212, 8222, 8114, 8124, 8214, 8224	
5	Dluhová služba celkem	Součet sloupců 3 a 4			
6	Ukazatel Dluhové služby (v %)	Podíl sloupce 5 a 2			
7	Aktiva celkem	Účetní výkaz - Rozvaha, sloupec "BĚŽNÉ OBDOBÍ - NETTO"	Aktiva	Součet výkazů za vlastní obec a jí zřízené PO	PO - příspěvková organizace
8	Cizí zdroje	Účetní výkaz - Rozvaha, sloupec "BĚŽNÉ OBDOBÍ"	D.	Součet výkazů za vlastní obec a jí zřízené PO	
9	Stav na bankovních účtech celkem	Účetní výkaz - Rozvaha, sloupec "BĚŽNÉ OBDOBÍ - NETTO"	SÚ 068, 231, 236, 241, 244 (u obcí) + SÚ 068, 241, 243, 244 (u PO)	Součet výkazů za vlastní obec a jí zřízené PO	SÚ - syntetický účet
10	Úvěry a komunální dluhopisy	Účetní výkaz - Rozvaha, sloupec "BĚŽNÉ OBDOBÍ"	SÚ 281, 282, 283, 451, 453 (u obcí) + SÚ 281, 451 (u PO)	Součet výkazů za vlastní obec a jí zřízené PO	
11	PNFV a ostatní dluhy	Účetní výkaz - Rozvaha, sloupec "BĚŽNÉ OBDOBÍ"	SÚ 289, 322, 326, 362, 452, 456, 457 (u obcí) + SÚ 289, 326, 452 (u PO)	Součet výkazů za vlastní obec a jí zřízené PO	PNFV - přijatá návratná finanční výpomoc
12	Zadluženost celkem	Součet sloupců 10 a 11			
13	Podíl cizích zdrojů k celkovému aktivu (v %)	Podíl sloupce 8 a 7			
14	Podíl zadluženosti na cizích zdrojích (v %)	Podíl sloupce 12 a 8			
15	Cizí zdroje na 1 obyvatele	Podíl sloupce 8 a 1			
16	Oběžná aktiva	Účetní výkaz - Rozvaha, sloupec "BĚŽNÉ OBDOBÍ - NETTO"	B.	Součet výkazů za vlastní obec a jí zřízené PO	
17	Krátkodobé závazky	Účetní výkaz - Rozvaha, sloupec "BĚŽNÉ OBDOBÍ"	D. IV.	Součet výkazů za vlastní obec a jí zřízené PO	
18	Celková likvidita	Podíl sloupce 16 a 17			